ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

គោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទី
ឆ្នាំ២០២២-២០២៧

បានទទួលការឯកភាពពីគណៈរដ្ឋមន្ត្រីក្នុងសម័យប្រជុំពេញអង្គ

នាថ្ងៃទី១៣ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៣

រៀបចំ និងបោះពុម្ពដោយ:

ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
អគ្គនាយកដ្ឋានជំរុញពាណិជ្ជកម្ម
នាយកដ្ឋានគោលនយោបាយពាណិជ្ជកម្ម

ឧបត្ថម្ភគាំទ្រការបោះពុម្ពដោយ:

សហព័ន្ធស្វាយចន្ទីកម្ពុជា (សចក)
កម្មវិធីភាពជាដៃគូ កម្ពុជា អូស្ត្រាលី សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ
សេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយភាពធន់ (CAPRED)
ការពង្រឹងប្រព័ន្ធកសិកម្មបន្សាំអាកាសធាតុ (CRAS) របស់
ជីអាយហ្សិតកម្ពុជា
ហេក្សកម្ពុជា

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

គោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទី
ឆ្នាំ២០២២-២០២៧

បានទទួលការឯកភាពពីគណៈរដ្ឋមន្ត្រីក្នុងសម័យប្រជុំពេញអង្គ
នាថ្ងៃទី១៣ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៣

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន

នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

អារម្ភកថា

ក្នុងអាណត្តិទី៦នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានដាក់ចេញនូវយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៤ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ២០១៩-២០២៣ ដើម្បីពង្រឹងនិងគាំទ្រដល់ការកែទម្រង់ស៊ីជម្រៅក្នុងទិសដៅសម្រេចឱ្យបានពេញលេញនូវគោលដៅប្រកបដោយចីរភាព និងចក្ខុវិស័យរបស់កម្ពុជា ជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០ និងជាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៥០។ ទន្ទឹមនឹងនេះ យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៤ បានផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការបង្កើនផលិតភាពនិងការប្រកួតប្រជែង តាមរយៈការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងសកម្មភាពដែលមានតម្លៃខ្ពស់ ដោយបានចាត់ទុកវិស័យកសិកម្មជាវិស័យនាំមុខមួយក្នុងចំណោមវិស័យផ្សេងទៀត ដែលបានរួមចំណែកក្នុងការជំរុញកំណើនផលទុនជាតិនិងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គម។ ក្នុងឆ្នាំ២០២០-២០២១ ការរីករាលដាលនៃជំងឺកូវីដ-១៩ បានជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានដល់សុខភាពសាធារណៈ សង្គម សេដ្ឋកិច្ច នៅគ្រប់បណ្តាប្រទេសទាំងអស់លើសកលលោក ដែលក្នុងនោះ សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ២០២០ ក៏រអិលធ្លាក់ចុះក្នុងអត្រា-៣,១ភាគរយ ដោយសារ ការធ្លាក់ចុះនៃវិស័យសេវាកម្មនិងវិស័យឧស្សាហកម្ម ខណៈវិស័យកសិកម្មនៅតែរក្សាបានកំណើនវិជ្ជមាន ដែលនេះបានបង្ហាញឱ្យឃើញថា វិស័យកសិកម្មនៅតែជាវិស័យសក្តានុពលនិងមានភាពធន់។ វិស័យកសិកម្មបានចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការទ្រទ្រង់សន្តិសុខស្បៀង ផ្តល់ការងារ និងប្រាក់ចំណូលដល់ប្រជាពលរដ្ឋដែលពឹងអាស្រ័យលើវិស័យនេះ។

បច្ចុប្បន្ននេះ ផលិតផលកសិកម្មកម្ពុជាភាគច្រើនដែលមិនទាន់បានកែច្នៃ ត្រូវបាននាំចេញទៅកាន់ប្រទេសជិតខាង ដែលធ្វើឱ្យកម្ពុជាទទួលបានតម្លៃបន្ថែមទាប ក្នុងនោះផលិតផលស្វាយចន្ទីកម្ពុជា ត្រូវបានប្រទេសជិតខាងធ្វើការកែច្នៃនិងនាំចេញបន្តទៅប្រទេសដទៃទៀត។ ក្នុងន័យនេះ ដើម្បីបន្តជំរុញដល់កំណើនកសិពាណិជ្ជកម្ម ប្រកបដោយការប្រកួតប្រជែង ផលិតផលមានគុណភាព និងសុវត្ថិភាព ជាពិសេសដើម្បីលើកកម្ពស់ផលិតភាព ពិពិធកម្មដំណាំដែលមានសក្តានុពល និងទីផ្សារឱ្យមានលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម ការរៀបចំនិងការដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទីឆ្នាំ២០២២-២០២៧ ពិតជាមានសារៈសំខាន់ ដែលស្របជាមួយនឹងការដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយនិងក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រផ្សេងៗទៀត សំដៅធានាបាននូវឧត្តមភាពនៅលើទីផ្សារក្នុងស្រុក ក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក។

ក្នុងនាមរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ខ្ញុំសូមកោតសរសើរនិងវាយតម្លៃខ្ពស់ចំពោះកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ឯកឧត្តម **ប៉ាន សូរស័ក្តិ** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ក្នុងការដឹកនាំរៀបចំគោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទីឆ្នាំ២០២២-២០២៧ និងសូមថ្លែងអំណរគុណនិងវាយតម្លៃខ្ពស់ចំពោះឯកឧត្តម លោកជំទាវ

លោក លោកស្រី ថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ដៃគូអភិវឌ្ឍ និងវិស័យឯកជនទាំងអស់ ចំពោះការចូលរួមយ៉ាងសកម្មនិងប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ក្នុងការសហការនិងគាំទ្រដល់ការរៀបចំគោលនយោបាយនេះឡើង។

ជាមួយនឹងការសម្រេចដាក់ឱ្យអនុវត្តជាផ្លូវការនូវគោលនយោបាយជាតិស្ដីពីស្វាយចន្ទីឆ្នាំ២០២២-២០២៧ ខ្ញុំសូមលើកទឹកចិត្តដល់គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ទាំងវិស័យសាធារណៈ វិស័យឯកជន ដៃគូអភិវឌ្ឍ សហគមន៍អ្នកដាំដុះ អ្នកកែច្នៃ និងអ្នកនាំចេញ សូមរួមគ្នាគាំទ្រនិងចូលរួមអនុវត្តគោលនយោបាយនេះឱ្យទទួលបានលទ្ធផលជាក់ស្ដែងនិងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់តាមការរំពឹងទុក សំដៅរួមចំណែកក្នុងការលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍវិស័យដំណាំកសិឧស្សាហកម្មស្វាយចន្ទីកម្ពុជា ដើម្បីទ្រទ្រង់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាតិប្រកបដោយចីរភាពនិងបរិយាបន្ន។

ថ្ងៃ សុក្រ ៤កើត ខែផល្គុន ឆ្នាំខាល ចត្វាស័ក ព.ស.២៥៦៦

ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី២៤ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៣

ហ៊ុន សែន

មាតិកា

អារម្ភកថា

១. សេចក្តីផ្តើម **១**

១.១. ស្ថានភាពនៃការរីកលូតលាស់របស់ផលិតកម្មស្វាយចន្ទី ២

១.២. ការកែច្នៃនិងទីផ្សារ ៣

២. ចក្ខុវិស័យ **៥**

៣. គោលបំណងនិងគោលដៅ **៥**

៤. យុទ្ធសាស្ត្រ **៥**

៤.១. យុទ្ធសាស្ត្រនៃការផលិត ៦

៤.២. យុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែច្នៃ ៦

៤.៣. យុទ្ធសាស្ត្រនៃការនាំចេញ ៧

៥. ផែនការសកម្មភាព **៨**

៥.១. ការបង្កើតយន្តការ ៨

៥.២. ការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត ៩

៥.៣. ការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុ ៩

៥.៤. ការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ៩

៥.៥. ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ៩

៥.៦. ដំណើរការអនុវត្តគម្រោង ១០

៥.៦.១. ផលិតកម្មដំណាំស្វាយចន្ទី ១០

៥.៦.២. ការកែច្នៃផលិតផលស្វាយចន្ទី ១២

៥.៦.៣. ទីផ្សារនិងការនាំចេញស្វាយចន្ទី ១៤

៦. ការតាមដាន ត្រួតពិនិត្យ និងការវាយតម្លៃ **១៦**

៧. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន **១៦**

សន្ទានុក្រម

ឧបសម្ព័ន្ធទី១ : ម៉ាទ្រីកនៃមិធានការគោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទី និង ផែនការសកម្មភាព

ឧបសម្ព័ន្ធទី២ : តារាងជិន្នន័យ

១. សេចក្ដីផ្ដើម

សេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកក្នុងឆ្នាំ២០២០ បានធ្លាក់ចុះ-៣,១ភាគរយ និងកើនដល់៥,៩ភាគរយក្នុងឆ្នាំ២០២១ ស្របពេលដែលប្រទេសមានសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ទាំង៥ក្នុងអាស៊ាន(ម៉ាឡេស៊ី ឥណ្ឌូណេស៊ី ហ្វីលីពីន វៀតណាម និងថៃ) មានការធ្លាក់ចុះ-៣,៤ភាគរយនៅឆ្នាំ២០២០ និងកើនដល់២,៩ភាគរយក្នុងឆ្នាំ២០២១ ដែលជាកំណើនទាបជាងការរំពឹងទុក ដោយសារការរីករាលដាលខ្លាំងនៃជំងឺកូវីដ-១៩[1]។ ប្រទេសកម្ពុជាជាប្រទេសមានសេដ្ឋកិច្ចបើកចំហ ដូចនេះកម្ពុជាមិនអាចគេចរួចពីផលអវិជ្ជមានមកលើសង្គម សេដ្ឋកិច្ចនោះទេ។ ជាក់ស្តែងនៅឆ្នាំ២០២០ សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបានធ្លាក់ចុះក្នុងអត្រា-៣,១ភាគរយ និងត្រូវបានវាយតម្លៃកើនឡើង៣,០ភាគរយនៅឆ្នាំ២០២១ និងត្រូវបានព្យាករកើនឡើងក្នុងរង្វង់៥,៦ភាគរយនៅឆ្នាំ២០២២ គឺដោយសារតែការឆ្លើយតបទាន់ពេលវេលារបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ស្របតាមគន្លងប្រក្រតីភាពថ្មីនៃការរស់នៅជាមួយកូវីដ-១៩ និងការស្ទុះងើបឡើងវិញនៃសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសដែលជាដៃគូពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា[2] តាមរយៈការជំរុញការនាំចេញផលិតផលមួយចំនួន ដូចជាកង់ គ្រឿងបង្គុំអេឡិចត្រូនិក អង្ករ និងផលិតផលកសិកម្មផ្សេងៗទៀតដែលបានបន្តរក្សាកំណើនល្អ ស្របពេលដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបាននិងកំពុងអនុវត្តវិធានការអន្តរាគមន៍ ក្នុងការស្តារនិងជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចឡើងវិញ ស្របតាមយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៤ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ២០១៩-២០២៣ និងក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រនិងកម្មវិធីស្តារនិងជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាក្នុងការរស់នៅជាមួយកូវីដ-១៩ តាមគន្លងប្រក្រតីភាពថ្មីសម្រាប់ឆ្នាំ២០២១-២០២៣ ក្នុងទិសដៅសម្រេចឱ្យបានពេញលេញនូវគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព។ យុទ្ធសាស្ត្រចម្បងរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល គឺយកចិត្តទុកដាក់លើការបង្កើនផលិតភាព ការប្រកួតប្រជែង និងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងវិស័យ ដែលមានតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់ ដោយចាត់ទុកវិស័យកសិកម្មនិងវិស័យកែច្នៃម្ហូបអាហារ គឺជាវិស័យអាទិភាពមួយក្នុងចំណោមវិស័យអាទិភាពដទៃទៀត ដែលបានចូលរួមចំណែកដល់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិ បង្កើតការងារ កាត់បន្ថយចំណាកស្រុកនិងភាពក្រីក្រ។ ឈរលើមូលដ្ឋាននេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបាននិងកំពុងបន្តផ្តោតលើការអនុវត្តការងារជាអាទិភាពសំខាន់ៗ ក្នុងមុំនៃការលើកស្ទួយវិស័យកសិកម្មនិងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ដោយលើកកម្ពស់ឧស្សាហកម្មកែច្នៃ តាមរយៈការជំរុញឱ្យមានការវិនិយោគឯកជនលើកសិផលមានសក្តានុពល ក្នុងនោះដំណាំស្វាយចន្ទីក៏ជាដំណាំអាទិភាពមួយក្នុងចំណោមដំណាំអាទិភាពទាំង១២មុខ[3] ផងដែរ។ ស្វាយចន្ទីកម្ពុជាមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បី ជាពិសេសការទទួលស្គាល់ពីទីផ្សារលើទំហំគ្រាប់ស្វាយចន្ទី រសជាតិ កម្រិតកាកសំណល់កសិកម្មទាប និងសរីរាង្គតាមបែបប្រពៃណី។

---

[1] ប្រភពទិន្នន័យពីរបាយការណ៍ទស្សនវិស័យសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោករបស់ IMF ចេញផ្សាយខែតុលា ឆ្នាំ២០២១

[2] ប្រភពទិន្នន័យពីរបាយការណ៍របស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

[3] ប្រភពទិន្នន័យផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម២០១៩-២០២៣

១.១. ស្ថានភាពនៃការរីកលូតលាស់របស់ផលិតកម្មស្វាយចន្ទី

ក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំកន្លងមកនេះ ផ្ទៃដីដាំដុះស្វាយចន្ទីកម្ពុជាមានការកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ នៅចន្លោះឆ្នាំ២០១៥ដល់ឆ្នាំ២០១៩ ផ្ទៃដីដាំដុះបានកើនឡើងពី៩៤ ៣០៨ហិកតាដល់២២៨ ០៣៧ហិកតា និងផ្ទៃដីប្រមូលផលកើនពី៧៨ ៥៨៤ហិកតាដល់១៤៥ ៨៤០ហិកតា។ ទិន្នផលសរុបដែលទទួលបានមានកំណើនពី៩៣ ៩៤៤តោនដល់២០៨ ៧៦៩តោន។ មកទល់នឹងឆ្នាំ២០២១ កំណើនផ្ទៃដីដាំដុះស្វាយចន្ទីមាន៤០៥ ៩៩១ហិកតា និងផ្ទៃដីប្រមូលផលមាន២៧៥ ៦៧៩ហិកតា ដែលទិន្នផល ជាមធ្យមទទួលបាន ១.៧៤តោន ក្នុងមួយហិកតា និងទទួលបានបរិមាណផលសរុបប្រមាណ៤៧២ ៦៣៦តោនក្នុង១ឆ្នាំ[4]។ ទោះបីជាមានការកើនឡើងបែបនេះក្តី ដំណាំស្វាយចន្ទីនៅមានបញ្ហាប្រឈមជាច្រើនដែលត្រូវដោះស្រាយ និងយកចិត្តទុកដាក់ បច្ចេកទេសដាំដុះ ពូជល្អ ផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់ គ្មានជំងឺ និងធន់ទៅនឹងការរាតត្បាតពីសមាសភាពចង្រៃនិងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការប្រមូលផល ការកែច្នៃ និងការស្តុកទុក ដែលពុំទាន់អនុវត្តតាមស្តង់ដាបច្ចេកទេសត្រឹមត្រូវ សមត្ថភាពកែច្នៃនៅមានកម្រិតទាំងបច្ចេកទេសនិងបរិមាណ និងធនធានមនុស្ស។

គិតត្រឹមឆ្នាំ២០១៨ ប្រជាជននៅជនបទដែលកំពុងប្រកបរបរដាំដុះដំណាំស្វាយចន្ទី មានប្រមាណ ៧ម៉ឺនគ្រួសារ ក្នុងនោះការដាំបែបគ្រួសារដែលមានផ្ទៃដីក្រោម៥ហិកតា មាន៧៨ភាគរយ និងធំជាង១០ហិកតា មាន៦ភាគរយ។ ខេត្តចំនួន១០ដែលមានផ្ទៃដីដាំដំណាំស្វាយចន្ទីច្រើនជាងគេ មានខេត្តកំពង់ធំ រតនគិរី ក្រចេះ កំពង់ចាម ព្រះវិហារ ស្ទឹងត្រែង ឧត្តរមានជ័យ ត្បូងឃ្មុំ មណ្ឌលគិរី និងខេត្តសៀមរាប។ ពូជស្វាយចន្ទីដែលកសិករនិយមដាំនៅកម្ពុជា មានពូជM23 M10 M1 IM4 និងពូជH09។ ទីតាំងកែច្នៃផលិតផលពាក់កណ្តាលសម្រេច មាននៅខេត្តត្បូងឃ្មុំ កំពង់ធំ កំពង់ស្ពឺ និងខេត្តកណ្តាល។[5] មកទល់នឹងឆ្នាំ២០២០ សិប្បកម្មកែច្នៃ ផលិតផលស្វាយចន្ទីមានចំនួន១២[6] ក្រុមហ៊ុនវិនិយោគកែច្នៃគ្រាប់ស្វាយចន្ទីមានចំនួន៤[7] និងក្រុមហ៊ុននាំចេញមានចំនួន៥៩[8]។ នៅឆ្នាំ២០១៩ កម្ពុជាជាប្រទេសជាប់លំដាប់ទី១០ ដែលមានការដាំដុះដំណាំស្វាយចន្ទីក្នុងចំណោមប្រទេសដាំដុះធំៗនៅលើពិភពលោក។ ប្រទេសកូតឌីវ័រ គឺជាប្រទេសដែលមានផ្ទៃដី ប្រមូលផលស្វាយចន្ទីច្រើនជាងគេលើពិភលោក ដែលមានផ្ទៃដីដាំដុះស្វាយចន្ទីប្រមាណ ១ ៩១៣ ០៧៣ ហិកតា និងទទួលបានទិន្នផលសរុប៧៩២ ៦៧៨តោនក្នុង១ឆ្នាំ។ ប្រទេសចំនួន៩ទៀត មានផ្ទៃដីប្រមូល ផលច្រើនបន្ទាប់ រួមមានឥណ្ឌា តង់សានី បេណាំង ឥណ្ឌូណេស៊ី ប្រេស៊ីល ហ្គីណេប៊ីស្សូ ប៊ុរុនឌី វៀតណាម និងកម្ពុជា[9]។

[4] ប្រភពទិន្នន័យ: របាយការណ៍បូកសរុបការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទប្រចាំឆ្នាំ២០២១ និងទិសដៅការងារសម្រាប់ឆ្នាំ២០២២

[5] ប្រភពទិន្នន័យ: របាយការណ៍វាយតម្លៃខ្សែច្រវាក់តម្លៃស្វាយចន្ទីកម្ពុជា (ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩)-HEKs EPER

[6] ប្រភពទិន្នន័យ: ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍

[7] ប្រភពទិន្នន័យ: ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា

[8] ប្រភពទិន្នន័យ: នាយកដ្ឋាននាំចេញនាំចូលនៃក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

[9] ប្រភពទិន្នន័យ: អង្គការស្បៀងអាហារ និងកសិកម្ម នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ(FAO)

១.២_ ការកែច្នៃនិងទីផ្សារ

ផលិតកម្មកែច្នៃគ្រាប់ស្វាយចន្ទី ទទួលបានការចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំងពីអ្នកវិនិយោគក្នុងស្រុកនិងបរទេស ប៉ុន្តែសមត្ថភាពក្នុងការគ្រប់គ្រងគុណភាព អនាម័យ និងកែច្នៃកសិផលរបស់កម្ពុជា នៅមានកម្រិតនៅឡើយ។ ដើម្បីជំរុញផលិតកម្ម កម្ពុជាត្រូវការចាំបាច់នូវបច្ចេកទេសកែច្នៃនិងរោងចក្រកែច្នៃខ្នាតធំដែលមានគុណភាពនិងអនាម័យត្រឹមត្រូវ។ កម្ពុជាអាចផលិតគ្រាប់ស្វាយចន្ទីបានប្រមាណជាង២០ម៉ឺនតោនក្នុង១ឆ្នាំ តែបច្ចុប្បន្នកម្ពុជាបានកែច្នៃគ្រាប់ស្វាយចន្ទីបានប្រមាណត្រឹមតែ៥ភាគរយប៉ុណ្ណោះ ហើយគ្រាប់ស្វាយចន្ទីស្រស់មួយភាគធំត្រូវបាននាំចេញទៅកាន់ប្រទេសជិតខាង ដែលជាហេតុធ្វើឱ្យកម្ពុជាបាត់បង់តម្លៃបន្ថែម និងការងារយ៉ាងច្រើន រួមទាំងប៉ះពាល់ដល់កេរ្តិ៍ឈ្មោះគ្រាប់ស្វាយចន្ទីកម្ពុជា ដែលមានរសជាតិឈ្ងុយឆ្ងាញ់ទៀតផង។ នាពេលអនាគត កម្ពុជានឹងពង្រីកទីផ្សារស្វាយចន្ទីបន្ថែមលើទីផ្សារប្រទេសជិតខាងដែលមានស្រាប់។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី កម្ពុជាក៏នៅមានបញ្ហាប្រឈមពិតប្រាកដមួយ គឺខ្សែច្រវាក់នៃការផ្គត់ផ្គង់ស្វាយចន្ទីស្រស់មកដល់ដៃអ្នកកែច្នៃមិនទាន់មានភាពរឹងមាំ ដោយកសិករអ្នកដាំដុះនៅមានភាពជឿជាក់លើទីផ្សារប្រទេសជិតខាងដែលទទួលទិញគ្រាប់ស្វាយចន្ទីមិនទាន់កែច្នៃ។

នៅក្នុងឆ្នាំ២០២០ ផលប៉ះពាល់នៃជំងឺឆ្លងកូវីដ-១៩ជាសកល បានធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកធ្លាក់ក្នុងវិបត្តិយ៉ាងជ្រៅ និងបានបណ្តាលឱ្យខ្សែច្រវាក់ផ្គត់ផ្គង់ក្នុងតំបន់និងពិភពលោកមានភាពរអាក់រអួលនិងកាត់ផ្តាច់ក្នុងកម្រិតធ្ងន់ធ្ងរ។ ជាក់ស្តែង តម្រូវការទីផ្សារពិភពលោកចំពោះគ្រាប់ស្វាយចន្ទីមានសម្បកមានការធ្លាក់ចុះយ៉ាងគំហុកនៅឆ្នាំ២០២០ ដែលការបញ្ជាទិញមានការថយចុះប្រមាណ១ ៥០៧លានដុល្លារអាម៉េរិក បើធៀបនឹងឆ្នាំ២០១៩ ក្នុងនោះប្រទេសឥណ្ឌាបានធ្វើការនាំចូលស្វាយចន្ទីមានសម្បកច្រើនជាងគេ ដោយប្រទេសវៀតណាមឈរនៅលំដាប់ទី២ ក្នុងចំណោមប្រទេសនាំចូលធំៗទាំង១០។ ក៏ប៉ុន្តែក្នុងរយៈពេល៤ឆ្នាំ(ឆ្នាំ២០១៦-២០១៩) ប្រទេសវៀតណាមបាននាំមុខក្នុងការនាំចូលស្វាយចន្ទីមានសម្បកដែលមានចំណែកទីផ្សារនាំចូលប្រមាណជា៥៣,៤០ភាគរយ នៃចំណែកទីផ្សារពិភពលោកស្មើនឹងទឹកប្រាក់ចំនួន១ ៥៨៦លានដុល្លារអាម៉េរិក ហើយប្រទេសឥណ្ឌាឈរនៅលំដាប់ទី២ដែលមានចំណែកទីផ្សារ៤៣,៩៧ភាគរយនៃចំណែកទីផ្សារពិភពលោក ស្មើនឹងទឹកប្រាក់ចំនួន១ ៣០៦លានដុល្លារអាម៉េរិក។ ការនាំចូលគ្រាប់ស្វាយចន្ទីមានសម្បកលើទីផ្សារពិភពលោក មានការធ្លាក់ចុះពី២ ៨៥៦លានដុល្លារអាម៉េរិក នៅឆ្នាំ២០១៩មកត្រឹម១ ៣៤៩លានដុល្លារអាម៉េរិក នៅឆ្នាំ២០២០[10]។ តម្រូវការគ្រាប់ស្វាយចន្ទីគ្មានសម្បក មានការថយចុះប្រមាណជា១៣ភាគរយ ដែលមានទឹកប្រាក់នាំចូលសរុប៣ ៨៣៥លានដុល្លារអាម៉េរិក នៅឆ្នាំ២០២០ធៀបទៅនឹងឆ្នាំ២០១៩ មានទឹកប្រាក់នាំចូលសរុបចំនួន៤ ៤១១លានដុល្លារអាម៉េរិក។ នៅឆ្នាំ២០២០សហរដ្ឋអាម៉េរិកមានតម្រូវការទីផ្សារស្វាយចន្ទីគ្មានសម្បកខ្ពស់ជាងគេ រហូតដល់ទៅ២៨,៧៦ ភាគរយនៃ

[10] ប្រភពទិន្នន័យពី: ផែនទីពាណិជ្ជកម្ម ITC, ទិន្នន័យដកស្រង់ក្នុងខែតុលា ឆ្នាំ២០២០

ចំណែកទីផ្សារពិភពលោក ដែលមានទឹកប្រាក់នាំចូលសរុបចំនួន១ ១០៣លានដុល្លារអាម៉េរិក។ ប្រទេសចំនួន៥ផ្សេងទៀតកំពុងមានតម្រូវការខ្ពស់លើផលិតផលស្វាយចន្ទីគ្មានសម្បកនេះ ដូចជាប្រទេសអាល្លឺម៉ង់មានចំណែកទីផ្សារ១២,៧៨ភាគរយ ប្រទេសហូឡង់មានចំណែកទីផ្សារ៨,៩៩ភាគរយ ប្រទេសចិន មានចំណែកទីផ្សារ៣,៩៤ភាគរយ ចក្រភពអង់គ្លេសមានចំណែកទីផ្សារ៣,៨៩ភាគរយ និងប្រទេសបារាំងមានចំណែកទីផ្សារ៣,១៣ភាគរយ។

ទោះបីជាវិបត្តិនេះនៅតែបន្តអូសបន្លាយយ៉ាងនេះក្ដី ក្នុងឆ្នាំ២០២០ ប្រទេសកម្ពុជាបាននាំចេញផលិតផលកសិកម្មសរុប៤,៨លានតោន ទៅកាន់ទីផ្សារអន្តរជាតិ ក្នុងនោះគ្រាប់ស្វាយចន្ទីមានប្រមាណ ២១៨ ៩៨១តោន[11] និងក្នុងឆ្នាំ២០២១ កម្ពុជាបាននាំចេញគ្រាប់ស្វាយចន្ទីមានចំនួន៩៣៧ ៩៧៤,២៦តោន (កើនឡើងចំនួន៣២៨,៣៤ភាគរយ) នាំចេញទៅប្រទេសវៀតណាមចំនួន៩២៨ ៩២៦,២៧តោន ប្រទេសចិនចំនួន៤ ៥៥២,៦៩តោន ប្រទេសថៃចំនួន៤ ២៩៧,៤០តោន ប្រទេសឥណ្ឌាចំនួន៩៨,៦០តោន ប្រទេសជប៉ុនចំនួន៥៤,១៥តោន ប្រទេសកូរ៉េចំនួន២១,៣៨តោន ប្រទេសអារ៉ាប់ចំនួន១៤,៥១តោន ប្រទេសហូឡង់ចំនួន៨,២១តោន ប្រទេសបង់ក្លាដែសចំនួន៧តោន ប្រទេសឡាវចំនួន៤តោន ប្រទេសស្វ៊ីសចំនួន០,០២តោន ប្រទេសតូហ្គោចំនួន០,០១តោន ប្រទេសអារ៉ាប់រួមចំនួន០,០១តោន ប្រទេសហ្វីលីពីន ចំនួន០,០០៣តោន និងប្រទេសបារាំងចំនួន០,០០២តោន[12]។ ស្របពេលដែលផលិតផលស្វាយចន្ទីរបស់ប្រទេសផលិតធំៗក្នុងពិភពលោកមិនមានកំណើន ផលិតផលស្វាយចន្ទីរបស់កម្ពុជាអាចទាញយកចំណែកទីផ្សារពីសហរដ្ឋអាម៉េរិក អាល្លឺម៉ង់ ហូឡង់ ចិន ចក្រភពអង់គ្លេស បារាំង អូស្ត្រាលី កាណាដា សហភាពអារ៉ាប់រួម និងប្រទេសជប៉ុន[13]។ និន្នាការនៃតម្រូវការគ្រាប់ស្វាយចន្ទីរបស់អឺរ៉ុបមានការកើនឡើងនាពេលបច្ចុប្បន្នលើការប្រើប្រាស់គ្រាប់ស្វាយចន្ទីជំនួសគ្រាប់ធញ្ញជាតិដទៃទៀត មានដូចជា អាល់ម៉ុន(Almonds), ហាហ្សែលណាត់(Hazelnuts) និងភីស្តាស៊ីស្យូ(Pistachios) ដែលមានការខ្វះខាតហើយតម្លៃថ្លៃជាង។ ផ្អែកតាមកំណើននៃការប្រើប្រាស់របស់អឺរ៉ុប តម្រូវឱ្យកម្ពុជាត្រូវមានទស្សនវិស័យរយៈពេលវែងក្នុងការជំរុញ និងបង្កើនការយល់ដឹងរបស់អតិថិជន អំពីគុណតម្លៃអាហារូបត្ថម្ភនៃគ្រាប់ស្វាយចន្ទី ស្របពេលដែលអតិថិជននៅអឺរ៉ុបកំពុងចូលចិត្តគ្រាប់ស្វាយចន្ទីឆៅនិងលីងដែលមានរសជាតិឈ្ងុយឆ្ងាញ់ជាងគ្រាប់ធញ្ញជាតិដទៃផ្សេងទៀត។ ដើម្បីបង្កើនភាពប្រកួតប្រជែង និងពិពិធកម្មផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចដែលធានាបាននូវកំណើនខ្ពស់និងការបង្កើតការងារ កម្ពុជាចាំបាច់ត្រូវចាប់យកកាលានុវត្តភាពនេះ ដោយពង្រឹងនិងពង្រីកការកែច្នៃផលិតផលស្វាយចន្ទីឱ្យអស់លទ្ធភាព តាមរយៈការបង្កើតស្តង់ដាអនាម័យ និងការធានាបាននូវបរិមាណនិងគុណភាពដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ទីផ្សារជាតិនិងអន្តរជាតិ។

[11] ប្រភពទិន្នន័យពី: សកម្មភាពការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ប្រចាំឆ្នាំ២០២០ និងទិសដៅអនុវត្តន៍បន្ត ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០២១

[12] របាយការណ៍ស្តីពី សកម្មភាពការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ប្រចាំឆ្នាំ២០២១ និងទិសដៅអនុវត្តបន្ត ចុះថ្ងៃទី០៦ ខែមករា ឆ្នាំ២០២២

គោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទីឆ្នាំ២០២២-២០២៧ ត្រូវបានរៀបចំនិងសម្រេចគោលដៅយ៉ាងមុតស្រួចឆ្លើយតបទៅនឹងចក្ខុវិស័យរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ព្រមទាំងមានសង្គតិភាពជាមួយនឹងឯកសារគោលនយោបាយនិងយុទ្ធសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ជាពិសេសគឺស្របតាមយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៤របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។ ក្នុងន័យនេះ ដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលបំណងអភិវឌ្ឍន៍ដំណាំស្វាយចន្ទីប្រកបដោយនិរន្តរភាព គោលនយោបាយនេះផ្តោតលើយុទ្ធសាស្ត្រចម្បងចំនួន៣គឺ ការផលិត ការកែច្នៃ និងការនាំចេញ។

២. ចក្ខុវិស័យ

គោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទីមានចក្ខុវិស័យអភិវឌ្ឍផលិតកម្ម ការកែច្នៃ និងទីផ្សារស្វាយចន្ទីឱ្យមានលក្ខណៈប្រកួតប្រជែងប្រកបដោយបរិយាបន្ន ធានានូវនិរន្តរភាព និងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។

៣. គោលបំណងនិងគោលដៅ

គោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទី មានគោលបំណងប្រែក្លាយកម្ពុជាឱ្យទៅជាប្រទេសផលិតនិងផ្គត់ផ្គង់ផលិតផលស្វាយចន្ទីដ៏សំខាន់មួយសម្រាប់បម្រើទីផ្សារក្នុងស្រុក តំបន់ និងពិភពលោក។

ដើម្បីសម្រេចបាននូវចក្ខុវិស័យនិងគោលបំណងខាងលើ គោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទីបានដាក់ចេញនូវគោលដៅចម្បងចំនួន៣ ដូចខាងក្រោម៖

- លើកកម្ពស់ទិន្នផលនៃការផលិតនិងផលិតកម្ម ប្រកបដោយគុណភាពប្រកួតប្រជែង
- ជំរុញការធ្វើឧស្សាហូបនីយកម្មដើម្បីបង្កើនតម្លៃបន្ថែមលើការប្រមូលផលនិងការកែច្នៃអនុផលស្វាយចន្ទីឱ្យសម្រេចបាន២៥ភាគរយនៅឆ្នាំ២០២៧ និងយ៉ាងតិច៥០ភាគរយនៅឆ្នាំ២០៣២
- ជំរុញការនាំចេញ តាមរយៈការធ្វើពិពិធកម្មទីផ្សារ ការផ្សារភ្ជាប់អន្តរវិស័យក្នុងការនាំចេញ កិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម ការកាត់បន្ថយថ្លៃដើម និងការលើកកម្ពស់ឧត្តមភាពលើទីផ្សារ។

៤. យុទ្ធសាស្ត្រ

យុទ្ធសាស្ត្រគន្លឹះដើម្បីសម្រេចនូវចក្ខុវិស័យ គោលបំណង និងគោលដៅនៃគោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទី ផ្តោតសំខាន់លើយុទ្ធសាស្ត្រចំនួន៣គឺ៖

៤.១. យុទ្ធសាស្ត្រនៃការផលិត

យុទ្ធសាស្ត្រនេះ ផ្តោតសំខាន់លើការលើកកម្ពស់ផលិតភាពនៃវិស័យស្វាយចន្ទី ដោយយកចិត្តទុកដាក់ជំរុញកែលម្អការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាកសិកម្មថ្មីៗប្រកបដោយនវានុវត្តន៍ ការអនុវត្តកសិកម្មល្អ កសិកម្មសរីរាង្គ

ការរៀបចំផែនការដាំដុះទៅតាមតម្រូវការទីផ្សារ ការកំណត់តំបន់ដាំដុះ ការកែលម្អការគ្រប់គ្រងនិងការប្រើប្រាស់ដី ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងនិងត្រួតពិនិត្យពូជដំណាំ ការកែលម្អប្រព័ន្ធស្រោចស្រព និងការប្រើប្រាស់យន្តូបនីយកម្មកសិកម្មនិងបច្ចេកវិទ្យាក្រោយប្រមូលផលឱ្យបានល្អប្រសើរ។ ដើម្បីរក្សាកំណើនឱ្យមានចីរភាពលើវិស័យស្វាយចន្ទី ចាំបាច់ត្រូវជំរុញឱ្យមានកំណើននៃការដាំដុះ ដោយប្រើប្រាស់ពូជដែលមានគុណភាពខ្ពស់(គ្រាប់ធំ) ធន់ទៅនឹងការបំផ្លាញពីសមាសភាពចង្រៃនិងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងមានកម្រិតសំណល់គីមីអប្បបរមាអនុលោមទៅតាមស្តង់ដារបស់ប្រទេសនាំចូល។

ចំពោះផែនការប្រមូលផលនិងកែច្នៃ ការគ្រប់គ្រងគុណភាពនិងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យត្រូវមានគោលដៅកំណត់ជាមុនក្នុងការសហការអនុវត្តដូចជា កម្មវិធីដាំដុះ វិធីប្រមូលផល និងថ្លៃដើមផលិតកម្ម។ តម្រូវការទីផ្សារនិងខ្សែច្រវាក់ផ្គត់ផ្គង់ ត្រូវមានភាពបន្សីគ្នា ដោយភាគីពាក់ព័ន្ធ ដូចជាកសិករ អ្នកកែច្នៃ និងអ្នកនាំចេញ ត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យរៀបចំផែនការនិងសហការអនុវត្តតាមផលិតកម្មកសិកម្មតាមកិច្ចសន្យា។

ទន្ទឹមនឹងនេះ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ វិស័យឯកជនជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍនានាត្រូវបន្តសហការ ដើម្បីអនុវត្តការបណ្តុះបណ្តាលសមត្ថភាព ដល់មន្ត្រីជំនាញ ផលិតករ(ខ្នាតតូច មធ្យម និងខ្នាតធំ) និងសហគមន៍កសិកម្មឱ្យយល់ដឹងជាសាធារណៈ អំពីការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម ព្រមទាំងលើកកម្ពស់ការវិនិយោគពីវិស័យឯកជន លើខ្សែច្រវាក់ផលិតកម្មកសិកម្មតាមយន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋនិងឯកជន ឱ្យមានលក្ខណៈប្រទាក់ក្រឡាក្នុងការស្វែងរកទីផ្សារថ្មីៗបន្ថែមសម្រាប់ផលិតផលស្វាយចន្ទី។

៤.២- យុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែច្នៃ

យុទ្ធសាស្ត្រនេះគឺជាចំណុចសំខាន់ក្នុងការធ្វើពិពិធកម្មមុខទំនិញ សម្រាប់បង្កើនតម្លៃបន្ថែមដល់ផលិតផលស្វាយចន្ទី ដើម្បីអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជនបទ ដោយប្រែក្លាយពីកសិករទៅជាកសិពាណិជ្ជករ តាមរយៈការបង្កើនផលិតភាព ការកាត់បន្ថយថ្លៃដើមផលិតកម្ម ការអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យាទំនើបសមស្រប និងផលិតផលមានគុណភាពប្រកបដោយឧត្តមភាពប្រកួតប្រជែង ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់តម្រូវការទីផ្សារទាំងក្នុងនិងក្រៅប្រទេស និងជំរុញសហគមន៍កសិកម្ម ឱ្យក្លាយជាមូលដ្ឋានផ្គត់ផ្គង់វត្ថុធាតុដើមសម្រាប់បម្រើនិងបង្កើនកសិឧស្សាហកម្មកែច្នៃ។ យុទ្ធសាស្ត្រនេះក៏បានផ្តោតសំខាន់ទៅលើការអនុវត្តឱ្យស្របតាមខ្សែច្រវាក់ផលិតកម្មស្វាយចន្ទី ដើម្បីបង្កើនតម្លៃបន្ថែម ដែលមានជាអាទិ៍៖

- ការជំរុញក្បៀរគរវិនិយោគ ជំនួយបច្ចេកទេស និងធនធានទាំងក្នុងនិងក្រៅប្រទេស ដើម្បីជំរុញវិស័យស្វាយចន្ទីកម្ពុជាឱ្យមាននិរន្តរភាពនិងអភិវឌ្ឍន៍
- បង្កើនតម្លៃបន្ថែមក្រោយការប្រមូលផលតាមរយៈការសម្ងួត វេចខ្ចប់ និងការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់គ្រាប់តាមការកែច្នៃបឋម ការបកសម្បក និងការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ដល់អ្នកនាំចូលនិងអ្នកផលិតនៅក្នុងទីផ្សារគោលដៅដែលមានតម្លៃខ្ពស់

- បង្កើនតម្លៃបន្ថែមតាមរយៈការបំពេញនិងផ្គត់ផ្គង់ដល់ផលិតកម្មកែច្នៃឱ្យទៅជាផលិតផលសម្រេច ដូចជាផលិតផលអាហារសម្រន់និងគ្រឿងផ្សំក្នុងផលិតផលផ្សេងទៀត
- បង្កើនតម្លៃបន្ថែមតាមការផលិតផលិតផលកែច្នៃផ្សេងៗ សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ទៅឱ្យអ្នកលក់រាយដែលភាគច្រើននៅលើទីផ្សារគោលដៅ។

តាមការសិក្សាកន្លងមកបានបង្ហាញថា ឧស្សាហកម្មកែច្នៃស្វាយចន្ទីកម្ពុជា ត្រូវផ្សារភ្ជាប់ជាមួយនឹងវិស័យពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ដើម្បីធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋានមានចរន្តរស់រវើក ដែលបង្កើតបាននូវគុណតម្លៃបន្ថែមតាមរយៈការកែច្នៃ ដូចជាគ្រាប់ស្វាយចន្ទីឆ្អិន ទឹកខ្មេះស្វាយចន្ទី គំណាប់ស្វាយចន្ទី ភេសជ្ជៈ ប្រេងស្វាយចន្ទី ទឹកខ្ទិះស្វាយចន្ទី ទឹកដោះគោជូរស្វាយចន្ទី ទឹកក្រែមស្វាយចន្ទី ប៊ឺស្វាយចន្ទី ការ៉េមស្វាយចន្ទី ស្រាស្វាយចន្ទី និងប្រហុកម៉ាស្វាយចន្ទីជាដើម។ គ្រាប់ស្វាយចន្ទីលីងនិងឆៅមានប្រជាប្រិយភាពជាងគ្រាប់ធញ្ញជាតិដទៃទៀត ព្រោះវាជាអាហារដែលមានរសជាតិឆ្ងាញ់និងជាអាហារសុខភាព។

៤.៣. យុទ្ធសាស្ត្រនៃការនាំចេញ

ស្វាយចន្ទីកម្ពុជា ជាប្រភេទដំណាំកសិឧស្សាហកម្មបែបប្រពៃណី ដែលអាចផ្គត់ផ្គង់ដល់ទីផ្សារទាំងក្នុងស្រុកនិងពិភពលោក ជាដំណាំដែលមានសក្តានុពល ជាអាហារូបត្ថម្ភដ៏សំខាន់ ជាវត្ថុធាតុដើមសម្រាប់ការផលិតជាផលិតផលផ្សេងៗ និងមានសារប្រយោជន៍ជាច្រើនទៀត។ ដើម្បីឆ្លើយតបបាន ទៅតាមបត់ថ្មីនៃការប្រកួតប្រជែង និងអាចពង្រឹងបាននូវឧត្តមភាពទីផ្សារស្វាយចន្ទីកម្ពុជា គោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទី បានដាក់ចេញនូវយុទ្ធសាស្ត្រទីផ្សារនិងការនាំចេញសម្រាប់អនុវត្ត ដូចខាងក្រោម៖

- ការពង្រីកសៅលភាពកសិពាណិជ្ជកម្មស្របតាមតម្រូវការទីផ្សារទាំងក្នុងនិងក្រៅប្រទេស តាមរយៈកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងរាជរដ្ឋាភិបាលនិងវិស័យឯកជន
- ការជំរុញលើកទឹកចិត្តដល់ការប្រើប្រាស់ផលិតផលស្វាយចន្ទីក្នុងស្រុក តាមរយៈការរៀបចំវេទិកាជំនួបធុរកិច្ចនិងវិនិយោគរវាងអ្នកផលិត អ្នកបញ្ជាទិញ និងអ្នកប្រើប្រាស់ផលិតផលស្វាយចន្ទី ដើម្បីជំរុញការនាំចេញនៅនឹងកន្លែង
- ការសម្រួលពាណិជ្ជកម្មក្នុងការនាំចេញផលិតផលស្វាយចន្ទី តាមរយៈការថែរក្សាទីផ្សារចាស់ ការចរចាបើកទីផ្សារគោលដៅថ្មីបន្ថែមតាមគ្រប់យន្តការទាំងក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ការអភិវឌ្ឍកែលម្អប្រព័ន្ធភស្តុភារកម្ម ការធ្វើសុខដុមនីយកម្មប្រព័ន្ធបញ្ជរតែមួយជាតិ
- ការកែលម្អនីតិវិធីដែលមានស្រាប់ ការបង្កើតយន្តការ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថ្មីៗ សំដៅជំរុញដល់ការនាំចេញ និងទីផ្សារឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព រួមទាំងបែបបទត្រួតពិនិត្យទំនិញនាំចេញ នាំចូល។ ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីវិធានពាណិជ្ជកម្ម ព្រមទាំងតភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងដល់សហគមន៍អ្នកផលិត ពាណិជ្ជករ

អ្នកនាំចេញ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតតាមគ្រប់មធ្យោបាយ តាមរយៈព្រឹត្តិការណ៍ពាណិជ្ជកម្ម វេទិកាជំនួបពាណិជ្ជកម្ម យុទ្ធនាការប្រើប្រាស់ផលិតផលខ្មែរ និងម៉ាកពាណិជ្ជកម្មជាដើម
- ការបង្កើនផលិតភាពដំណាំស្វាយចន្ទីប្រកបដោយការប្រកួតប្រជែង កាត់បន្ថយថ្លៃដើមផលិតកម្មនៃផលិតផលស្វាយចន្ទី ដោយធានាបាននូវគុណភាពនិងស្តង់ដាស្របតាមតម្រូវការទីផ្សារ
- ជំរុញការនាំចេញផលិតផលស្វាយចន្ទី តាមរយៈយន្តការកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីទ្វេភាគីនិងពហុភាគី។

៥. ផែនការសកម្មភាព

ដើម្បីសម្រេចបាននូវចក្ខុវិស័យ គោលបំណង គោលដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្រនៃគោលនយោបាយនេះ ផែនការសកម្មភាពត្រូវអនុវត្ត រួមមាន៖

៥.១. ការបង្កើតយន្តការ

ដើម្បីនិរន្តរភាពនៃការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទី ចាំបាច់ត្រូវប្រមូលផ្តុំតម្រង់ទិសធនធានមនុស្ស និងកៀរគរហិរញ្ញវត្ថុឱ្យស្របតាមការចាំបាច់នៃទំហំការងារប្រកបដោយតម្លាភាព សង្គតិភាព និងភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងរវាងក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ អង្គការជាតិ អន្តរជាតិ និងដៃគូអភិវឌ្ឍ តាមរយៈការបង្កើតយន្តការដូចខាងក្រោម៖

៥.១.១. បង្កើតគណៈកម្មការអន្តរក្រសួងតាមដាននិងវាយតម្លៃការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទីឆ្នាំ២០២២-២០២៧ ដែលត្រូវកំណត់ដោយសេចក្តីសម្រេចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ គណៈកម្មការនេះមានសមាសភាពមកពីក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនិងមានលេខាធិការដ្ឋានមួយជាសេនាធិការ ដែលស្ថិតក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម។

៥.១.២. ពង្រឹងសហព័ន្ធស្វាយចន្ទី ដើម្បីប្រមូលកៀរគរកសិករ ផលិតករ និងភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ដែលនឹងក្លាយជាមូលដ្ឋានផ្គត់ផ្គង់វត្ថុធាតុដើម ស្ថិតនៅក្រោមដំបូលតែមួយ សម្រាប់បម្រើឱ្យកសិឧស្សាហកម្មកែច្នៃ និងមានចក្ខុវិស័យរួមគ្នាក្នុងការសម្រេចនូវគោលដៅតែមួយ គឺអភិវឌ្ឍន៍វិស័យស្វាយចន្ទីកម្ពុជាប្រកបដោយនិរន្តរភាព។

៥.១.៣. ពង្រឹងមជ្ឈមណ្ឌលឧត្តមភាព ប្រពលវប្បកម្មកសិកម្មនិរន្តរភាព និងអាហារូបត្ថម្ភ ដើម្បីអនុវត្តផលិតកម្មនិងគ្រប់គ្រងក្រោយការប្រមូលផលស្វាយចន្ទីតាមតំបន់ដែលមានសក្តានុពល ដើម្បីផ្សារភ្ជាប់រវាងផលិតករជាមួយតួអង្គនៃខ្សែច្រវាក់តម្លៃស្វាយចន្ទីនិងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ។

៥.១.៤- ពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា សាកលវិទ្យាល័យជាតិកសិកម្ម និងមន្ទីរពិសោធន៍ផ្សេងៗទៀត ដើម្បីស្រាវជ្រាវពូជស្វាយចន្ទីដែលមានគ្រាប់ធំ គុណភាពខ្ពស់ និងបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

៥.២- ការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត

ដើម្បីឱ្យគោលនយោបាយជាតិស្ដីពីស្វាយចន្ទី អនុវត្តទៅបានប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ក្រសួង ស្ថាប័ន ត្រូវរៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យស្វាយចន្ទី ស្របតាមតម្រូវការចាំបាច់។

៥.៣- ការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុ

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនិងកសិកម្ម និងធនាគារសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម ត្រូវពិនិត្យលទ្ធភាពក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាទាក់ទងនឹងការផ្ដល់ហិរញ្ញប្បទាន ស្របតាមស្មារតីនៃគោលនយោបាយជាតិស្ដីពីស្វាយចន្ទី។ បន្ថែមពីនេះ ប្រភពហិរញ្ញប្បទាន និងជំនួយគាំទ្រដទៃទៀត អាចស្វែងរកពីដៃគូអភិវឌ្ឍ វិស័យឯកជន ព្រមទាំងថវិកាដែលបានមកពីប្រភពស្របច្បាប់ផ្សេងទៀត។

៥.៤- ការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស

ដើម្បីអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សសម្រាប់វិស័យស្វាយចន្ទី វិទ្យាស្ថានស្តង់ដាកម្ពុជា មជ្ឈមណ្ឌលផលិតភាពជាតិកម្ពុជា នៃក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ វិទ្យាស្ថានបណ្ដុះបណ្ដាលពាណិជ្ជកម្ម និងស្រាវជ្រាវនៃក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម គ្រឹះស្ថានបណ្ដុះបណ្ដាលជាតិកសិកម្ម អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្មនៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក្រសួងការងារនិងបណ្ដុះបណ្ដាលវិជ្ជាជីវៈ និងក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវកំណត់កម្មវិធីបណ្ដុះបណ្ដាល និងស្រាវជ្រាវ គាំទ្រដល់វិស័យស្វាយចន្ទី និងរៀបចំនីតិវិធី ដើម្បីកំណត់គុណភាពឱ្យស្របតាមស្តង់ដា បទដ្ឋានជាតិនិងអន្តរជាតិ រួមទាំងការរៀបចំសិក្ខាសាលាផ្សព្វផ្សាយ ការចូលរួមព្រឹត្តិការណ៍នានា និងទស្សនកិច្ចសិក្សាក្នុងនិងក្រៅប្រទេស។

៥.៥- ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ

៥.៥.១- ជំរុញការបង្កើតបរិយាកាសអំណោយផលសម្រាប់ការដាំដុះ ដោយកសាង កែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ដូចជាប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ អគ្គិសនី និងប្រព័ន្ធបង្ហូរទឹកកខ្វក់ ជាដើម។

៥.៥.២- ជំរុញការកសាងនិងកែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូននិងរក្សាទុកពីកសិដ្ឋានតភ្ជាប់ទៅឃ្លាំងស្តុកនិងតំបន់កែច្នៃរួមមាន ផ្លូវលំ ផ្លូវទឹក ផ្លូវថ្នល់ និងស្ពាន។

៥.៥.៣. ពិនិត្យលទ្ធភាពក្នុងការកសាងនិងកែលម្អផ្លូវដឹកជញ្ជូនយុទ្ធសាស្ត្រ ដែលកាត់បន្ថយចម្ងាយដឹកជញ្ជូនពីតំបន់កែច្នៃ/រោងចក្រ ទៅកាន់កំពង់ផែឬច្រកនាំចេញ (ផ្លូវជាតិ ផ្លូវដែក ផ្លូវទឹក និងផ្លូវអាកាស) និងពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពប្រព័ន្ធកស្តុភារកម្ម។

៥.៥.៤. ជំរុញការកែច្នៃសំណល់ពីផលិតផលស្វាយចន្ទី ទៅជាពហុផលិតផលដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ ដោយអនុវត្តច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងផលប៉ះពាល់បរិស្ថានឱ្យបានប្រសើរ។

៥.៦. ដំណើរការអនុវត្តគម្រោង

គោលនយោបាយនេះ ត្រូវអនុវត្តឱ្យស្របជាមួយនឹងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិនិងគោលនយោបាយនានាបំពេញឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមក ដើម្បីអភិវឌ្ឍវិស័យស្វាយចន្ទីប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

ផែនការនៃការអនុវត្តគោលនយោបាយនេះ ត្រូវបានបែងចែកទៅតាមចង្កោមសកម្មភាពដូចខាងក្រោម៖

៥.៦.១. ផលិតកម្មដំណាំស្វាយចន្ទី

៥.៦.១.១. ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវផ្សព្វផ្សាយរបកគំហើញថ្មីៗដល់កសិករតាមរយៈគេហទំព័រព័ត៌មានរបស់មជ្ឈមណ្ឌលព័ត៌មាននិងឯកសារកសិកម្ម ឬប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយតាមបណ្តាញសង្គម ដោយរៀបចំគេហទំព័រនេះជាវេទិកាមួយដែលកសិករអាចចូលរួមចែករំលែកបទពិសោធ និងគំនិតផ្ទាល់ខ្លួន។

៥.៦.១.២. ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវបន្តសិក្សាស្រាវជ្រាវតាមបែបវិទ្យាសាស្ត្រលើពូជស្វាយចន្ទី ជាពិសេសពូជថ្មីៗដែលស្របតាមប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនៅកម្ពុជានិងតម្រូវការទីផ្សារគោលដៅ។

៥.៦.១.៣. ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវអនុវត្តការកសាងនិងកែលម្អវិធីសាស្ត្រនៃការវាស់ស្ទង់ទិន្នផលប្រចាំឆ្នាំផ្អែកលើទិន្នន័យស្ទាបស្ទង់ចុងក្រោយបំផុតដែលមានស្រាប់ ដូចជាទិន្នផលនៅនឹងចម្ការ ថ្លៃដើមនៃការផលិត រួមទាំងការប្រើប្រាស់ធាតុចូលកសិកម្ម កម្រិតនៃការវិនិយោគ អាយុដើមស្វាយចន្ទី ពូជដែលបានដាំ ការដាំដុះថ្មី និងសមាសភាពចង្រៃ ដើម្បីបង្កើនផលិតកម្មស្វាយចន្ទី ព្រមទាំងគណនាផ្ទៀងផ្ទាត់ទិន្នផល និងកំណត់សក្តានុពលសម្រាប់ការកែលម្អ។

៥.៦.១.៤. ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងបរិស្ថាន ត្រូវពង្រឹងការអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយដែលមានស្រាប់ និងវាយតម្លៃហានិភ័យលើបរិស្ថាន ក្នុងការគ្រប់គ្រងនូវវត្ថុធាតុដើមកសិកម្ម ជាពិសេសថ្នាំពុលកសិកម្មក្នុងការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពផលិតផលស្វាយចន្ទីស្របទៅតាមលក្ខខណ្ឌស្តង់ដាបច្ចេកទេស។

៥.៦.១.៥. ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវបង្កើនផលិតភាពផលិតកម្ម និងការពារសុវត្ថិភាពកសិករនិងកម្មករនៅតាមកសិដ្ឋាន តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសទាំងទ្រឹស្តីនិងការអនុវត្តជាក់ស្តែង ដើម្បីកែលម្អគុណភាពសេវា ការអនុវត្តបច្ចេកទេសកសិកម្មល្អ និងកសិកម្មសរីរាង្គឱ្យបានត្រឹមត្រូវ និងមានប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងវិស័យស្វាយចន្ទី។

៥.៦.១.៦. ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ត្រូវណែនាំឱ្យមានការចងក្រងក្រុមផលិត ព្រមទាំងសិក្សាប្រមូលទិន្នន័យឱ្យបានច្បាស់លាស់ ដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណប្រភពផលិតផលស្វាយចន្ទីកម្ពុជានៅលើទីផ្សារ។ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវណែនាំនិងសម្របសម្រួលក្នុងការបង្កើតសហគមន៍កសិកម្មលើដំណាំស្វាយចន្ទីនិងពង្រឹងសហគមន៍កសិកម្មឱ្យមានដំណើរការល្អ។

៥.៦.១.៧. ក្រសួងមហាផ្ទៃ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងពាណិជ្ជកម្មត្រូវសហការសម្របសម្រួលក្នុងការបង្កើតសមាគមស្វាយចន្ទីនិងសហព័ន្ធស្វាយចន្ទី។

៥.៦.១.៨. ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិត្រូវពង្រឹងអនុវត្តន៍ការធ្វើកសិកម្មតាមកិច្ចសន្យា ដើម្បីធានាដល់ខ្សែច្រវាក់ផ្គត់ផ្គង់ ដោយបង្កើនតម្លៃបន្ថែមទាំងក្នុងនិងក្រោយរដូវប្រមូលផល តាមរយៈយន្តការផ្សារភ្ជាប់រវាងសមាគម សហគមន៍កសិកម្ម ក្រុមកសិករនិងអ្នកកែច្នៃក្នុងស្រុក សម្រាប់ធ្វើពាណិជ្ជូបនីយកម្មនៅកម្ពុជា។

៥.៦.១.៩. ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវពង្រឹងកេរ្តិ៍ឈ្មោះលើផលិតផលស្វាយចន្ទី តាមរយៈការពង្រឹងគុណភាព សេជាតិ និងការប្រើប្រាស់សារធាតុគីមីឱ្យត្រូវតាមបទដ្ឋានបច្ចេកទេសក្នុងផលិតកម្ម។

៥.៦.១.១០. ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវត្រួតពិនិត្យនិងជំរុញការអនុវត្តកសិកម្មល្អ(CamGAP)និងកសិកម្មសរីរាង្គ សម្រាប់ដំណាំស្វាយចន្ទី។

៥.៦.១.១១. ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនិងកសិកម្ម និងធនាគារសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម ត្រូវបង្កើតកញ្ចប់ថវិកាសម្រាប់ជួយអន្តរាគមន៍ដល់ការលំបាករបស់កសិករនិងរោងចក្រកែច្នៃ នៅពេលមានគ្រោះធម្មជាតិ ជំងឺឆ្លងកាចសាហាវ ការបិទច្រកព្រំដែន ការអាក់រអួលនៃទីផ្សារ និងភាពជន់ជោរនៅរដូវប្រមូលផល។

៥.៦.១.១២. ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា លើកទឹកចិត្តឱ្យធនាគារនិងគ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុ បង្កើតផលិតផលឥណទានកសិកម្ម ឬកែសម្រួលផលិតផលមានស្រាប់ ឱ្យមានលក្ខខណ្ឌងាយស្រួលនិងអត្រាការប្រាក់ទាប។

៥.៦.១.១៣. ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម ត្រូវពិនិត្យលទ្ធភាពក្នុងការកសាងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ និងប្រភពទឹកផ្សេងៗ សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ការប្រើប្រាស់ទឹកលើដំណាំស្វាយចន្ទី។

៥.៦.១.១៤. អាជ្ញាធរកម្ពុជាគ្រប់គ្រងសកម្មភាពកម្ចាត់មីននិងសង្គ្រោះជនពិការដោយសារមីន ត្រូវកំណត់អាទិភាពលើផែនការបោសសម្អាតមីន និងយុទ្ធភណ្ឌមិនទាន់ផ្ទុះសម្រាប់ចម្ការស្វាយចន្ទី។

៥.៦.១.១៥. ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនិងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវដាក់បញ្ចូលវិស័យស្វាយចន្ទីក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍និងកម្មវិធីវិនិយោគរបស់ខ្លួន និងសហការជាមួយសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងដៃគូអភិវឌ្ឍ សម្រាប់ស្តារបនានិងកែលម្អផ្លូវទៅកសិដ្ឋាន តាមលទ្ធភាពប្រមូលផ្តុំមូលនិធិបដិភាគ។

៥.៦.២. ការកែច្នៃផលិតផលស្វាយចន្ទី

៥.៦.២.១. ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និងក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ ត្រូវលើកទឹកចិត្តវិស័យឯកជនឱ្យវិនិយោគកែច្នៃផលិតផលស្វាយចន្ទី សម្រាប់តម្រូវការទីផ្សារក្នុងស្រុក និងការនាំចេញ។

៥.៦.២.២. ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ ក្រសួងបរិស្ថាន និងក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា ត្រូវជំរុញឱ្យមានរោងចក្រកែច្នៃផលិតផលស្វាយចន្ទី ដើម្បីអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពផលិតកម្មស្វាយចន្ទី ជាមួយនឹងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាឧស្សាហកម្មកែច្នៃ ដើម្បីអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពផលិតកម្មស្វាយចន្ទី សម្រាប់ផលិតជាម្ហូបអាហារនិងកែច្នៃកាកសំណល់ស្វាយចន្ទី។

៥.៦.២.៣. ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវរៀបចំគោលការណ៍ណែនាំនិងផ្សព្វផ្សាយដល់កសិករនិងម្ចាស់កសិដ្ឋានអំពីរបៀបសម្ងួតនិងវិធីថែរក្សាទុកគ្រាប់ស្វាយចន្ទីឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមលក្ខខណ្ឌបច្ចេកទេស ដើម្បីធានាបានផលិតផលស្វាយចន្ទីដែលមានគុណភាពល្អនិងសុវត្ថិភាព។

៥.៦.២.៤. ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវសិក្សាពីផលចំណេញសេដ្ឋកិច្ច និងលើកទឹកចិត្តជំរុញឱ្យវិស័យឯកជនបង្កើតតំបន់កែច្នៃស្វាយចន្ទី ដែលជាតំបន់មួយព័ទ្ធទៅដោយចម្ការស្វាយចន្ទី ឬនៅសួនកសិឧស្សាហកម្មក្នុងខេត្តដែលមានសក្តានុពលកសិកម្ម សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ក្នុងខ្សែច្រវាក់ផលិតកម្មស្វាយចន្ទីក្នុងទីតាំងតែមួយ ហើយការបង្កើតតំបន់កែច្នៃនេះ អាចបង្កើនតម្លៃបន្ថែមច្រើនដល់សេដ្ឋកិច្ចជនបទ។

៥.៦.២.៥. ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ ត្រូវលើកទឹកចិត្ត ការកែច្នៃ និងគ្រប់គ្រងផលិតផលស្វាយចន្ទី សម្រាប់ការប្រើប្រាស់ជាផលិតផលសម្រេចឬជាវត្ថុធាតុដើម សម្រាប់ផលិតផលិតផលផ្សេងៗ។

៥.៦.២.៦. ក្រសួងបរិស្ថាន ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ ក្រសួងពាក់ព័ន្ធ និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវផ្តល់ការប្រឹក្សាផ្នែកបច្ចេកទេសដល់រោងចក្រកែច្នៃស្វាយចន្ទី ដើម្បីគ្រប់គ្រងកាកសំណល់ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ទប់ស្កាត់ផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងបង្កើនតម្លៃបន្ថែមពីការប្រើប្រាស់សំណល់ពីផលិតកម្មកែច្នៃស្វាយចន្ទី។

៥.៦.២.៧. ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ ត្រូវសិក្សានិងបង្កើតស្តង់ដាពាក់ព័ន្ធនឹងផលិតផលស្វាយចន្ទី រៀបចំនីតិវិធីទទួលស្គាល់និងអនុវត្តស្តង់ដាផលិតផលស្វាយចន្ទីតាមតម្រូវការរបស់ប្រទេសនាំចូល ដើម្បីធានាគុណភាពនិងនិរន្តរភាពនៃការកែច្នៃស្វាយចន្ទីកម្ពុជា តាមរយៈការផ្តល់ការគាំទ្របច្ចេកទេសនិងការកសាងសមត្ថភាពដល់អ្នកកែច្នៃ ដើម្បីទទួលបានវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ភាពអនុលោម។

៥.៦.២.៨. ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ ត្រូវណែនាំនិងជួយសម្របសម្រួលដល់សហគ្រាសនិងរោងចក្រកែច្នៃស្វាយចន្ទី សម្រាប់ការលើកកម្ពស់ផលិតភាពការនាំចេញ ធានាគុណភាពនិងសុវត្ថិភាពក្នុងកម្រិតអប្បបរមាស្របតាមប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងគុណភាពឬស្តង់ដាប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងសុវត្ថិភាពម្ហូបអាហារអន្តរជាតិ ឬប្រព័ន្ធសមមូលនៅនឹងកន្លែង ដែលត្រូវបានបញ្ជាក់ដោយអង្គភាពចេញវិញ្ញាបនបត្រកម្មដែលមានការទទួលស្គាល់។

៥.៦.២.៩. ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវពិនិត្យលទ្ធភាពក្នុងការផ្តល់ការលើកទឹកចិត្ត តាមរយៈការលើកលែងឬកាត់បន្ថយពន្ធលើប្រាក់ចំណេញ ពន្ធលើផលិតផលកែច្នៃពីស្វាយចន្ទី និងអាករលើតម្លៃបន្ថែមជូនដល់ប្រតិបត្តិករស្វាយចន្ទីស្របច្បាប់ដែលផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដោយផ្ទាល់ដល់កសិករ។

៥.៦.២.១០. ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវពិនិត្យលទ្ធភាពនិងផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តដែលចាំបាច់ដល់វិស័យឯកជន ដូចជាការកសាងឃ្លាំងស្តុកទុកគ្រាប់ស្វាយចន្ទីនៅទីតាំងយុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់ៗ សម្រាប់ស្តុកផលិតផលស្វាយចន្ទីដើម្បីកែច្នៃជាដើម។

៥.៦.២.១១. ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និងក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា ត្រូវកៀគរវិនិយោគិនដើម្បីកសាងទីលានឬឡសម្ងួត និងឃ្លាំងស្តុកនៅទីតាំងយុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់ៗ សម្រាប់គ្រប់គ្រងការប្រមូលផលនិងស្តុកទុកផលិតផលស្វាយចន្ទីយកទៅកែច្នៃ។

៥.៦.២.១២. ក្រសួងរ៉ែនិងថាមពល និងអាជ្ញាធរអគ្គិសនីកម្ពុជា ត្រូវពិនិត្យលទ្ធភាពរៀបចំសម្របសម្រួលបន្ថយថ្លៃអគ្គិសនីជូនដល់អ្នកប្រើប្រាស់ក្នុងវិស័យស្វាយចន្ទី។

៥.៦.៣. ទីផ្សារនិងការនាំចេញស្វាយចន្ទី

៥.៦.៣.១. ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវពង្រឹងសេវាផ្តល់ព័ត៌មាននិងទិន្នន័យប្រមូលផ្តុំទីផ្សារ ជូនកសិករនិងសាធារណជនតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយនានា ដើម្បីងាយស្រួលតាមដានស្ថានភាពទីផ្សារ។

៥.៦.៣.២. ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម សម្របសម្រួលក្នុងការបង្កើតសមាគមឬសហព័ន្ធពាណិជ្ជកម្មស្វាយចន្ទី ដើម្បីប្រមូលផ្តុំវិស័យឯកជន អ្នកនាំចេញ អ្នកកែច្នៃ និងប្រតិបត្តិករពាក់ព័ន្ធនឹងអាជីវកម្មស្វាយចន្ទី។

៥.៦.៣.៣. ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ត្រូវពិនិត្យមើលនិន្នាការទីផ្សារ ការប្រកួតប្រជែងនៅក្នុងតំបន់ និងខ្សែច្រវាក់តម្លៃ ដើម្បីជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យស្វាយចន្ទីប្រកបដោយសង្គតិភាពនិងបរិយាបន្ន។

៥.៦.៣.៤. ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ត្រូវបន្តការចរចាជាមួយប្រទេសគោលដៅនាំចេញ លើការលើកលែងពន្ធឬការកាត់បន្ថយពន្ធ ការកំណត់កូតា និងកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម ពិសេសការអនុវត្តឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់នូវយន្តការច្រកចេញចូលតែមួយ។

៥.៦.៣.៥. ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវជំរុញការចរចាជាមួយប្រទេសគោលដៅលើការសម្រួលលើការអនុវត្តវិធានអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ និងកសាងសមត្ថភាពអ្នកនាំចេញកម្ពុជា និងភាគីពាក់ព័ន្ធឱ្យមានលទ្ធភាពអនុវត្តតាមអនុលោមភាពនៃអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ តាមរយៈការលើកទឹកចិត្ត និងបើកចំហដល់វិស័យឯកជន ក្នុងការចូលរួមផ្តល់សេវាកម្មវិធានអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ។

៥.៦.៣.៦. ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និងក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ ត្រូវជំរុញនិងផ្សព្វផ្សាយអំពីអត្ថប្រយោជន៍នៃការដាក់ស្លាកសញ្ញាពាណិជ្ជកម្ម និងវេចខ្ចប់ប្រកបដោយគុណភាពនិងស្តង់ដា។

៥.៦.៣.៧. ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ត្រូវជំរុញការកសាងកេរ្តិ៍ឈ្មោះម៉ាកល្អ លើផលិតផលនេះតាមគ្រប់មធ្យោបាយ និងផ្សព្វផ្សាយឱ្យបានទូលំទូលាយ ដើម្បីបង្កើនភាពប្រកួតប្រជែងលើទីផ្សារ។

៥.៦.៣.៨. ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ ត្រូវសម្របសម្រួលយន្តការផ្តល់វិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់អនាម័យផលិតផលម្ហូបអាហារ និងពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ទីរពិសោធន៍ស្របតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ។ ដំណើរការនៃមន្ទីរពិសោធន៍នេះ អាចមានការចូលរួមវិនិយោគជាដៃគូរវាងរដ្ឋនិងឯកជន។

៥.៦.៣.៩. ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ក្រសួងប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍ និងធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ត្រូវជំរុញនិងសម្របសម្រួលបង្កើតបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលថ្មីៗ សម្រាប់ប្រតិបត្តិការធុរកិច្ចតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក។

៥.៦.៣.១០. ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ត្រូវបង្កើតយន្តការឌីជីថលនិងបច្ចេកទេសថ្មីៗ ក្នុងការផ្សព្វផ្សាយកម្មវិធីស្វែងរកទីផ្សារ ដែលមានប្រភពច្បាស់លាស់ជាទំនុកចិត្តដល់អ្នកលក់និងអ្នកទិញ។

៥.៦.៣.១១. ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ត្រូវរៀបចំវេទិកាធុរកិច្ចស្តីពីស្វាយចន្ទី ដើម្បីលើកកម្ពស់ផលិតផលស្វាយចន្ទីរបស់កម្ពុជា និងផ្សារភ្ជាប់វិស័យឯកជនទៅនឹងបណ្តាញធុរកិច្ចអន្តរជាតិ។

៥.៦.៣.១២. ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ត្រូវជំរុញយុទ្ធនាការប្រើប្រាស់ផលិតផលស្វាយចន្ទីក្នុងស្រុក។

៥.៦.៣.១៣. ក្រសួងទេសចរណ៍ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវជំរុញបង្កើតទីផ្សារកសិទេសចរណ៍លើផលិតផលស្វាយចន្ទីនៅនឹងកន្លែង។

៥.៦.៣.១៤. ក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន ត្រូវបន្តសាងសង់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តចាំបាច់ សម្រាប់តភ្ជាប់រោងចក្រ សហគ្រាស តំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស ទៅកំពង់ផែនិងមាត់ច្រកនាំចេញ។

៥.៦.៣.១៥. ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវសម្របសម្រួលដល់នីតិវិធីនាំចេញ ដើម្បីកាត់បន្ថយថ្លៃដើម និងបង្កើនសមត្ថភាពប្រកួតប្រជែងផលិតផលស្វាយចន្ទីកម្ពុជា។

៥.៦.៣.១៦. ក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ក្រសួងពាក់ព័ន្ធ និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវពិនិត្យលទ្ធភាពកាត់បន្ថយកម្រៃសេវា ការបំពេញបែបបទដោយរលូននិងឆាប់រហ័ស ព្រមទាំងពិនិត្យលទ្ធភាពក្នុងការកសាងឃ្លាំងស្តុកតាមស្តង់ដារក្សាទុកសម្រាប់រាល់ផលិតផលកសិកម្ម។

៦. ការតាមដាន ត្រួតពិនិត្យ និងការវាយតម្លៃ

ដើម្បីអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទីឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ចាំបាច់ត្រូវមានប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យ តាមដាន វាយតម្លៃ និងសំណើកែលម្អការអនុវត្តដោយផ្តោតលើ៖

- ការបង្កើតគណៈកម្មការអន្តរក្រសួងមានតួនាទីតាមដាននិងវាយតម្លៃការអនុវត្តដោយផ្ទៀងផ្ទាត់គោលដៅ និងផែនការសកម្មភាពនៃគោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទី
- កំណត់សូចនាករវាស់វែងលទ្ធផលអនុវត្តនៃផែនការសកម្មភាព
- គណៈកម្មាធិការគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ នៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ មានភារកិច្ចក្នុងការត្រួតពិនិត្យ តាមដាន និងវាយតម្លៃគោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទីដើម្បីឱ្យមានសង្គតិភាពនិងតម្រែតម្រង់គោលនយោបាយនេះ ឱ្យស្របគ្នាជាមួយគោលនយោបាយនិងយុទ្ធសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត
- ការបង្កើតយន្តការដើម្បីប្រមូលព័ត៌មាន តាមដាន ត្រួតពិនិត្យ កែតម្រូវ និងរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃលើការអនុវត្តគោលនយោបាយនេះ ព្រមទាំងលើកទិសដៅអនុវត្តបន្ត។

៧. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ដំណាំស្វាយចន្ទីត្រូវបានចាត់ទុកជាដំណាំអាទិភាពមួយក្នុងចំណោមដំណាំសក្តានុពលផ្សេងៗទៀត ដែលបានផ្តល់នូវប្រភពចំណូលដ៏សំខាន់ និងបានចូលរួមចំណែកក្នុងកំណើនផលទិន្នផលសរុប ផលិតផល

ស្វាយចន្ទីកម្ពុជា មានបរិមាណច្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ដែលភាគច្រើនផលិតផលស្វាយចន្ទីមិនទាន់កែច្នៃត្រូវបាននាំចេញទៅប្រទេសជិតខាង ដើម្បីកែច្នៃនិងបន្តនាំចេញទៅកាន់ប្រទេសដទៃទៀត។ ការនាំចេញផលិតផលស្វាយចន្ទីមិនទាន់កែច្នៃ បានធ្វើឱ្យកម្ពុជាបាត់បង់ការងារនិងតម្លៃបន្ថែមជាច្រើន។ ក្នុងន័យនេះរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទីនេះឡើង ស្របតាមយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៤របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដោយលើកកម្ពស់ផលិតកម្មនិងផលិតភាពប្រកបដោយភាពប្រកួតប្រជែងទាំងទិន្នផលនិងគុណភាព ការធ្វើពិពិធកម្ម ការកែច្នៃ ការនាំចេញ និងការបង្កើនតម្លៃបន្ថែមដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធក្នុងខ្សែច្រវាក់តម្លៃ សំដៅជួយគាំទ្រដល់តួអង្គដែលមានស្រាប់ និងទាក់ទាញការវិនិយោគបន្ថែម ព្រមទាំងការរក្សាទីផ្សារចាស់និងការស្វែងរកទីផ្សារថ្មីប្រកបដោយចីរភាព។ ទន្ទឹមនឹងនេះការចូលរួមពីក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទី ដែលបានកំណត់នៅក្នុងចក្ខុវិស័យច្បាស់លាស់ប្រកបដោយភាពជោគជ័យ គឺជាការចាប់យកកាលានុវត្តភាពប្រកួតប្រជែងនៅក្នុងទីផ្សារ តាមរយៈការនាំចេញផលិតផលស្វាយចន្ទីកម្ពុជាទៅកាន់ទីផ្សារក្នុងតំបន់និងពិភពលោក ដោយកាត់បន្ថយការនាំចេញស្វាយចន្ទីមិនទាន់កែច្នៃ ដើម្បីបង្កើតការងារនិងតម្លៃបន្ថែមជូនប្រជាពលរដ្ឋកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនិងចំណាកស្រុក និងជួយជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។

សន្ទានុក្រម

វាក្យសព្ទសំខាន់ៗដែលប្រើក្នុងគោលនយោបាយជាតិស្ដីពីស្វាយចន្ទី ឆ្នាំ២០២២-២០២៧ ត្រូវកំណត់និយមន័យដូចខាងក្រោម៖

កសិកម្មតាមកិច្ចសន្យា
(Contract farming)
សំដៅដល់ផលិតកម្មកសិកម្មផ្អែកលើកិច្ចសន្យារវាងអ្នកផលិត និងអ្នកទិញកសិផល ដែលបានព្រមព្រៀងគ្នាទៅលើបរិមាណផ្គត់ផ្គង់ គុណភាពកសិផល ថ្លៃកសិផល ពេលវេលាទិញលក់ ការផ្ដល់បច្ចេកទេសពូជ ជី ដើមទុន ជាដើម។

កសិពាណិជ្ជកម្ម
(Agro-Business)
សំដៅដល់ការដាំដុះផលិតផលសម្រាប់បម្រើឱ្យវិស័យពាណិជ្ជកម្ម នាំចេញ នាំចូល។

កសិឧស្សាហកម្ម
(Agro-industry)
សំដៅដល់សំណុំនៃសហគ្រាសឧស្សាហកម្មដែលផ្ដល់នូវឧបករណ៍និងសម្ភារៈកសិកម្ម(ជី ថ្នាំកសិកម្ម គ្រឿងចក្រ) និងសហគ្រាសឧស្សាហកម្មដែលកែច្នៃ វេចខ្ចប់ និងបង្កើតលក្ខខណ្ឌឱ្យកសិផល(ឧស្សាហកម្មកសិចំណីអាហារ)។

ការកសាងកេរ្តិ៍ឈ្មោះម៉ាកល្អ
(Good Branding)
សំដៅដល់ការបង្កើតរូបភាពជាកម្មសិទ្ធិដែលអាចមើលឃើញ មានចំណាប់អារម្មណ៍ មានភាពសមហេតុសមផល និងមានចរិតជាវប្បធម៌ ដែលធ្វើឱ្យអតិថិជននឹកគិតដល់និងសម្គាល់ផលិតផលស្វាយចន្ទីកម្ពុជា។

ខ្សែច្រវាក់តម្លៃ
(Value Chain)
សំដៅដល់ដំណើរការឬស៊េរីនៃសកម្មភាពដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់បង្កើតនិងបន្ថែមតម្លៃទៅលើការផលិតឬការកែច្នៃផលិតផលនៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃខ្សែច្រវាក់ផលិតកម្មទាំងមូល។

ខ្សែច្រវាក់ផ្គត់ផ្គង់
(Supply Chains)
សំដៅដល់បណ្ដុំនៃសកម្មភាពរបស់អ្នកផ្គត់ផ្គង់សម្រាប់ការផលិត កែច្នៃ និងនាំចេញ។

គ្រាប់ស្វាយចន្ទីមានសម្បក
(Cashew Nut in Shell)
សំដៅដល់គ្រាប់ស្វាយចន្ទីដែលត្រូវបានប្រឡះចេញពីផ្លែស្វាយចន្ទី។

គ្រាប់ស្វាយចន្ទីគ្មានសម្បក (Cashew Nut Shelled)	សំដៅដល់គ្រាប់ស្វាយចន្ទីដែលត្រូវបានប្រឡេះចេញពីផ្លែរួចបកសម្បកក្រៅចេញ។
និរន្តរភាព (Continuity)	សំដៅដល់ភាពដែលអាចកើតមានជាបន្តបន្ទាប់ឥតដាច់ ឬលទ្ធភាពនៃការប្រើប្រាស់ជាបន្តបន្ទាប់ឥតដាច់នៃធនធានសេដ្ឋកិច្ចឬហិរញ្ញវត្ថុ ដោយពុំគិតបញ្ចូលការរក្សាបាន ឬការពង្រីកបាននូវគុណភាពនិងវឌ្ឍនភាព។
បរិយាបន្ន (Inclusiveness)	សំដៅដល់វិធានការឬគោលនយោបាយដែលរាប់បញ្ចូលឬផ្តល់លទ្ធភាពដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ដើម្បីទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចពីដំណើរការនៃការអនុវត្តគម្រោងកម្មវិធីឬគោលនយោបាយ។
ប្រព័ន្ធសុខដុមនីយកម្ម (Harmonized System (HS))	សំដៅដល់ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ទំនិញក្នុងប្រព័ន្ធពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ ដែលបានបង្កើតដោយអង្គការគយពិភពលោក។
ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី (Ecosystem)	សំដៅដល់បណ្តុំមុខងារនៃប្រព័ន្ធមួយ ដែលរួមផ្សំឡើងដោយភាវៈមានជីវិតនិងបរិស្ថានគ្មានជីវិតដែលនៅជុំវិញភាវៈមានជីវិតទាំងនោះ ព្រមទាំងមានអន្តរកម្មទៅវិញទៅមក(អន្តរកម្មរវាងភាវៈមានជីវិតនិងបរិស្ថានគ្មានជីវិត និងអន្តរកម្មរវាងភាវៈមានជីវិតទាំងនោះ)។
ពាណិជ្ជូបនីយកម្ម (Commercialization)	សំដៅដល់ការធ្វើពាណិជ្ជកម្មលើវិស័យកសិកម្ម ដែលមានជាអន្តរកម្មជាមួយវិស័យដទៃទៀត ដែលមានក្នុងសេដ្ឋកិច្ចហើយផលប៉ះពាល់របស់វាពឹងផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌនៃវិស័យទាំងនេះ។
ពិពិធកម្ម (Diversification)	សំដៅដល់ការនៅចម្រុះផ្សេងគ្នានៃមូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច។ ពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ជាសេដ្ឋកិច្ចចម្រុះផ្សេងគ្នានៃឧស្សាហកម្មវិស័យនានា កម្រិតជំនាញ និងកម្រិតការងារសម្រាប់ធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចមានវិសាលភាពធំជាងមុន ប្រសើរជាងមុន។

មជ្ឈមណ្ឌលឧត្តមភាព
(Center of Excellence)

សំដៅដល់មជ្ឈមណ្ឌលដែលក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានបង្កើតឡើងជាកន្លែងបណ្តុះបណ្តាល និងចែករំលែកចំណេះដឹងលើបច្ចេកទេសកសិកម្ម ដើម្បីកសាងសមត្ថភាពរបស់កសិករក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្មតាមបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ ឱ្យទទួលបាននូវប្រសិទ្ធភាពនិងប្រសិទ្ធផល។

យន្តូបនីយកម្ម
(Mechanization)

សំដៅដល់ដំណើរការរៀបចំឱ្យមានការប្រើប្រាស់គ្រឿងយន្តក្នុងដំណើរការផលិតកម្មនិងសេវាកម្ម ជំនួសការប្រើប្រាស់កម្លាំងមនុស្សឬសត្វ។

សរីរាង្គតាមបែបប្រពៃណី
(Organic by Default)

សំដៅដល់របៀបធ្វើកសិកម្មតាមធម្មជាតិ ប្រើប្រាស់ដីថ្មីដែលមិនធ្លាប់ប្រើប្រាស់ជីគីមី ប្រើប្រាស់តែជីកែច្នៃពីធម្មជាតិដោយអនុលោមតាមស្តង់ដាសរីរាង្គកំណត់ដោយទីផ្សារបញ្ជាទិញ។

ស្វាយចន្ទី
(Cashew)

សំដៅដល់ដំណាំស្វាយចន្ទី ដោយរាប់បញ្ចូលទាំងដើម ស្លឹក ផ្លែ និងគ្រាប់ស្វាយចន្ទី។

ឧស្សាហូបនីយកម្ម
(Industrialization)

សំដៅដល់ការប្រែក្លាយការផលិតបែបគ្រួសារឱ្យទៅជាការផលិតបែបឧស្សាហកម្ម។

ឧបសម្ព័ន្ធទី១ : ម៉ាទ្រីសនៃផែនការគោលនយោបាយជាតិស្ដីពីស្វាយចន្ទី និងផែនការសកម្មភាព

ដំណើរការអនុវត្តគម្រោង	បញ្ហាប្រឈម	មូលហេតុ	សកម្មភាព	ស្ថាប័នដែលទទួលខុសត្រូវ
ផលិតកម្មដំណាំស្វាយចន្ទី	- គុណភាពនិងទិន្នផលមានកម្រិតទាប	- ចំណេះដឹងរបស់កសិករនៅមានកម្រិត។ - កង្វះការទទួលបានព័ត៌មាន និងការចូលរួមចែករំលែកបទពិសោធតាមបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ	- ផ្សព្វផ្សាយរបកគំហើញថ្មីៗដល់កសិករ តាមរយៈគេហទំព័រព័ត៌មានរបស់មជ្ឈមណ្ឌលព័ត៌មាននិងឯកសារកសិកម្ម ឬប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយតាមបណ្ដាញសង្គម ដោយរៀបចំគេហទំព័រនេះជាវេទិកាមួយដែលកសិករអាចចូលរួមចែករំលែកបទពិសោធនិងគំនិតផ្ទាល់ខ្លួន	- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
		- ពូជចន្ទីពុំទាន់មានការវិភាគ ហើយកសិករដាំដុះទៅតាមតម្រូវការទីផ្សារ	- បន្តសិក្សាស្រាវជ្រាវតាមបែបវិទ្យាសាស្ត្រលើពូជស្វាយចន្ទី ជាពិសេសពូជថ្មីៗដែលស្របតាមប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនៅកម្ពុជា និងតម្រូវការទីផ្សារគោលដៅ	- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
	- ថ្លៃដើមខ្សែច្រវាក់ផលិតកម្មកសិកម្មខ្ពស់	- ការគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់ធាតុចូលកសិកម្មនៅមានកម្រិត	- អនុវត្តការកសាង និងកែលម្អវិធីសាស្ត្រនៃការវាស់ស្ទង់ទិន្នផលប្រចាំឆ្នាំផ្អែកលើទិន្នន័យស្ទាបស្ទង់ចុងក្រោយបំផុតដែលមានស្រាប់ ដូចជាទិន្នផលនៅនឹងចម្ការ ថ្លៃដើមនៃការផលិត រួមទាំងការប្រើប្រាស់ធាតុចូលកសិកម្ម កម្រិតនៃការវិនិយោគ អាយុដើមស្វាយចន្ទី ពូជដែលបានដាំ ការដាំដុះថ្មី និងសមាសភាពចង្រៃ ដើម្បីបង្កើនផលិតកម្មស្វាយចន្ទី ព្រមទាំងគណនាផ្ទៀងផ្ទាត់ទិន្នផល និងកំណត់សក្ដានុពលសម្រាប់ការកែលម្អ	- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

		- កង្វះបច្ចេកទេសគ្រប់គ្រងឃ្លាំងស្តុកក្រោយប្រមូលផល	- រៀបចំគោលការណ៍ណែនាំនិងផ្សព្វផ្សាយដល់កសិករនិងម្ចាស់កសិដ្ឋាន អំពីរបៀបសម្ងួតនិងវិធីថែរក្សាទុកគ្រាប់ស្វាយចន្ទីឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមលក្ខខណ្ឌបច្ចេកទេស ដើម្បីធានាបានផលិតផលស្វាយចន្ទីដែលមានគុណភាពល្អនិងសុវត្ថិភាព	- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
	- បច្ចេកទេសការប្រើប្រាស់ជី និងថ្នាំគីមីនៅមានកម្រិត	- កង្វះការអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិ និងវិធានការនានាពេញលេញ	- ពង្រឹងការអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយដែលមានស្រាប់ និងវាយតម្លៃហានិភ័យលើបរិស្ថាន ក្នុងការគ្រប់គ្រងនូវវត្ថុធាតុដើមកសិកម្ម ជាពិសេសថ្នាំពុលកសិកម្ម ក្នុងការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពផលិតផលស្វាយចន្ទីស្របទៅតាមលក្ខខណ្ឌស្តង់ដាបច្ចេកទេស	- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - ក្រសួងបរិស្ថាន
			- បង្កើនផលិតភាពផលិតកម្មនិងការពារសុវត្ថិភាពកសិករនិងកម្មករនៅតាមកសិដ្ឋាន តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសទាំងទ្រឹស្តីនិងការអនុវត្តជាក់ស្តែង ដើម្បីកែលម្អគុណភាពសេវា ការអនុវត្តបច្ចេកទេសកសិកម្មល្អ និងកសិកម្មសរីរាង្គឱ្យបានត្រឹមត្រូវនិងមានប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងវិស័យស្វាយចន្ទី	- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
	- កង្វះការគ្រប់គ្រងលើប្រភពដើមស្វាយចន្ទី	- មិនទាន់មានការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងចងក្រងក្រុមកសិករឱ្យបានច្បាស់លាស់	- ណែនាំឱ្យមានការចងក្រងក្រុមផលិត ព្រមទាំងសិក្សាប្រមូលទិន្នន័យឱ្យបានច្បាស់លាស់ ដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណប្រភពផលិតផលស្វាយចន្ទីកម្ពុជានៅលើទីផ្សារ	- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

			- ណែនាំនិងសម្របសម្រួលក្នុងការបង្កើត សហគមន៍កសិកម្មលើដំណាំស្វាយចន្ទីនិងពង្រឹងសហគមន៍កសិកម្មឱ្យមានដំណើរការល្អ	- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
			- សហការសម្របសម្រួលក្នុងការបង្កើតសមាគមស្វាយចន្ទី និងសហព័ន្ធស្វាយចន្ទី	- ក្រសួងមហាផ្ទៃ - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
			- ពង្រឹងអនុវត្តន៍ការធ្វើកសិកម្មតាមកិច្ចសន្យា ដើម្បីធានាដល់ខ្សែច្រវាក់ផ្គត់ផ្គង់ ដោយបង្កើនតម្លៃបន្ថែមទាំងក្នុងនិងក្រោយដំណាក់ប្រមូលផលតាមរយៈយន្តការផ្សារភ្ជាប់រវាងសមាគម សហគមន៍កសិកម្ម ក្រុមកសិករ និងអ្នកកែច្នៃក្នុងស្រុក សម្រាប់ធ្វើពាណិជ្ជូបនីយកម្មនៅកម្ពុជា	- ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ
	- ផលិតផលស្វាយចន្ទីមិនទាន់មានការកំណត់ស្តង់ដាជាក់លាក់	- ធាតុចូលលើផលិតកម្មដំណាំស្វាយចន្ទីមានគុណភាពទាប	- ពង្រឹងកេរ្តិ៍ឈ្មោះលើផលិតផលស្វាយចន្ទី តាមរយៈការពង្រឹងគុណភាពសេដាតិ និងការប្រើប្រាស់សារធាតុគីមីឱ្យត្រូវតាមបទដ្ឋានបច្ចេកទេសក្នុងផលិតកម្ម	- ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
			- ត្រួតពិនិត្យនិងជំរុញការអនុវត្តកសិកម្មល្អ(CamGAP) និងកសិកម្មសរីរាង្គ សម្រាប់ដំណាំស្វាយចន្ទី	- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

	- កង្វះដើមទុនវិនិយោគលើដំណើរការខ្សែច្រវាក់ផលិតកម្មដំណាំស្វាយចន្ទី	- បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ដំណាំស្វាយចន្ទី និងបង្កើននូវចំណាយបន្ថែមលើខ្សែច្រវាក់ផលិតកម្មដំណាំស្វាយចន្ទី - ហិរញ្ញប្បទានមិនទាន់ឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការរបស់កសិករនិងភាគីពាក់ព័ន្ធ	- បង្កើតកញ្ចប់ថវិកាសម្រាប់ជួយអន្តរាគមន៍ដល់ការលំបាករបស់កសិករនិងរោងចក្រកែច្នៃ នៅពេលមានគ្រោះធម្មជាតិ ជំងឺឆ្លងកាចសាហាវ ការបិទច្រកព្រំដែន ការអាក់អួលនៃទីផ្សារ និងភាពជន់ជោរនៅរដូវប្រមូលផល	- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ - ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងកសិកម្ម - ធនាគារសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម
			- លើកទឹកចិត្តឱ្យធនាគារនិងគ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុ បង្កើតផលិតផលឥណទានកសិកម្ម ឬកែសម្រួលផលិតផលមានស្រាប់ ឱ្យមានលក្ខខណ្ឌងាយស្រួលនិងអត្រាការប្រាក់ទាប	- ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា
	- កង្វះប្រព័ន្ធស្រោចស្រព	- ការដាំដុះដំណាំស្វាយចន្ទីពឹងផ្អែកលើធម្មជាតិឬយថាផល	- ពិនិត្យលទ្ធភាពក្នុងការកសាងប្រព័ន្ធជាពសាស្ត្រនិងប្រភពទឹកផ្សេងៗ សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ការប្រើប្រាស់ទឹកលើដំណាំស្វាយចន្ទី	- ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម
	- ទីតាំងភូមិសាស្ត្រចម្ការស្ថិតក្នុងតំបន់ដាច់ស្រយាល និងហានិភ័យ	- សំណល់មីននិងយុទ្ធភណ្ឌមិនទាន់ផ្ទុះមិនទាន់បានបោសសម្អាតអស់	- កំណត់អាទិភាពលើផែនការ បោសសម្អាតមីន និងយុទ្ធភណ្ឌមិនទាន់ផ្ទុះសម្រាប់ចម្ការស្វាយចន្ទី	- អាជ្ញាធរកម្ពុជាគ្រប់គ្រងសកម្មភាពកំចាត់មីន និងសង្គ្រោះជនពិការដោយសារមីន
	- កង្វះហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ សម្រាប់តភ្ជាប់ទៅចម្ការស្វាយចន្ទី	- កញ្ចប់ថវិកាសម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាននៅមានកម្រិត	- ដាក់បញ្ចូលវិស័យស្វាយចន្ទីក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ និងកម្មវិធីវិនិយោគរបស់ខ្លួន និងសហការជាមួយសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងដៃគូអភិវឌ្ឍ សម្រាប់ស្ថាបនានិងកែលម្អផ្លូវទៅកសិដ្ឋាន តាមលទ្ធភាពប្រមូលផ្តុំមូលនិធិបដិភាគ	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ

ការកែច្នៃស្វាយចន្ទី	- រោងចក្រកែច្នៃពុំទាន់មានសមត្ថភាពក្នុងការធ្វើពិពិធកម្មឈានទៅដល់កម្រិតប្រកួតប្រជែង និងការបង្កើនតម្លៃបន្ថែម	- កង្វះការវិនិយោគលើរោងចក្រកែច្នៃ	- លើកទឹកចិត្តវិស័យឯកជនឱ្យវិនិយោគកែច្នៃផលិតផលស្វាយចន្ទីសម្រាប់តម្រូវការទីផ្សារក្នុងស្រុក និងការនាំចេញ	- ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍
			- ជំរុញឱ្យមានរោងចក្រកែច្នៃផលិតផលស្វាយចន្ទី ដើម្បីអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពផលិតកម្មស្វាយចន្ទី ជាមួយនឹងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាឧស្សាហកម្មកែច្នៃ ដើម្បីអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពផលិតកម្មស្វាយចន្ទីសម្រាប់ផលិតជាម្ហូបអាហារ និងកែច្នៃកាកសំណល់ស្វាយចន្ទី	- ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ - ក្រសួងបរិស្ថាន - ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា
			- សិក្សាពីផលចំណេញសេដ្ឋកិច្ច និងលើកទឹកចិត្តជំរុញឱ្យវិស័យឯកជនបង្កើតតំបន់កែច្នៃស្វាយចន្ទី ដែលជាតំបន់មួយព័ទ្ធទៅដោយចម្ការស្វាយចន្ទី ឬនៅសួនកសិឧស្សាហកម្មក្នុងខេត្តដែលមានសក្តានុពលកសិកម្ម សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ក្នុងខ្សែច្រវាក់ផលិតកម្មស្វាយចន្ទីក្នុងទីតាំងតែមួយ ហើយការបង្កើតតំបន់កែច្នៃនេះ អាចបង្កើនតម្លៃបន្ថែមច្រើនដល់សេដ្ឋកិច្ចជនបទ	- ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា - ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ
			- ត្រូវលើកទឹកចិត្ត ការកែច្នៃ និងគ្រប់គ្រងផលិតផលស្វាយចន្ទីសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ជាផលិតផលសម្រេចឬជាវត្ថុធាតុដើមសម្រាប់ផលិតផលិតផលផ្សេងៗ	- ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍

			- ត្រូវផ្ដល់ការប្រឹក្សាផ្នែកបច្ចេកទេសដល់រោងចក្រកែច្នៃស្វាយចន្ទី ដើម្បីគ្រប់គ្រងកាកសំណល់ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ទប់ស្កាត់ផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងបង្កើនតម្លៃបន្ថែមពីការប្រើប្រាស់សំណល់ពីផលិតកម្មកែច្នៃស្វាយចន្ទី	- ក្រសួងបរិស្ថាន - ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ
	- គុណភាពផលិតផលស្វាយចន្ទីមិនបានបំពេញនូវបទដ្ឋានបច្ចេកទេស និងស្តង់ដា	- មិនទាន់មានការកំណត់ស្តង់ដាសម្រាប់ផលិតផលស្វាយចន្ទីកែច្នៃ	- សិក្សានិងបង្កើតស្តង់ដាពាក់ព័ន្ធនឹងផលិតផលស្វាយចន្ទី រៀបចំនីតិវិធីទទួលស្គាល់និងអនុវត្តស្តង់ដាផលិតផលស្វាយចន្ទីតាមតម្រូវការរបស់ប្រទេសនាំចូល ដើម្បីធានាគុណភាពនិងនិរន្តរភាពនៃការកែច្នៃស្វាយចន្ទីកម្ពុជា តាមរយៈការផ្តល់ការគាំទ្របច្ចេកទេសនិងការកសាងសមត្ថភាពដល់អ្នកកែច្នៃ ដើម្បីទទួលបានវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ភាពអនុលោម	- ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍
			- ណែនាំនិងជួយសម្របសម្រួលដល់សហគ្រាសនិងរោងចក្រកែច្នៃស្វាយចន្ទី សម្រាប់ការលើកកម្ពស់ផលិតភាពការនាំចេញ ធានាគុណភាពនិងសុវត្ថិភាពក្នុងកម្រិតអប្បបរមាស្របតាមប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងគុណភាពឬស្តង់ដាប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងសុវត្ថិភាពម្ហូបអាហារអន្តរជាតិ ឬប្រព័ន្ធសមមូលនៅនឹងកន្លែង ដែលត្រូវបានបញ្ជាក់ដោយអង្គភាពចេញវិញ្ញាបនបត្រដែលមានការទទួលស្គាល់	- ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍

	- ថ្លៃដើមផលិតកម្មនៅមានកម្រិតខ្ពស់ បង្ករការលំបាកដល់ការប្រកួតប្រជែង	- អ្នកកែច្នៃពុំទាន់បានចុះបញ្ជីស្របច្បាប់ដើម្បីទទួលបានការលើកទឹកចិត្ត	- ពិនិត្យលទ្ធភាពក្នុងការផ្ដល់ការលើកទឹកចិត្ត តាមរយៈការលើកលែង ឬកាត់បន្ថយពន្ធលើប្រាក់ចំណេញ ពន្ធលើផលិតផលកែច្នៃពីស្វាយចន្ទី និងអាករលើតម្លៃបន្ថែម ជូនដល់ប្រតិបត្តិករស្វាយចន្ទីស្របច្បាប់ ដែលផ្ដល់ផលប្រយោជន៍ដោយផ្ទាល់ដល់កសិករ	- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
	- មិនទាន់មានឃ្លាំងរក្សាទុកគ្រប់គ្រាន់ក្នុងកំឡុងពេល និងក្រោយការប្រមូលផល	- មិនទាន់មានការលើកទឹកចិត្តដល់វិនិយោគិនលើការកសាងទីលាន ឬឡសម្ងួត និងឃ្លាំងស្តុកទុកផលិតផលស្វាយចន្ទីយកទៅកែច្នៃ	- ពិនិត្យលទ្ធភាពនិងផ្ដល់ការលើកទឹកចិត្តដែលចាំបាច់ដល់វិស័យឯកជន ដូចជាការកសាងឃ្លាំងស្តុកទុកគ្រាប់ស្វាយចន្ទីនៅទីតាំងយុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់ៗសម្រាប់ស្តុកផលិតផលស្វាយចន្ទីដើម្បីកែច្នៃជាដើម	- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
			- កៀរគរវិនិយោគិនដើម្បីកសាងទីលានឬឡសម្ងួត និងឃ្លាំងស្តុកនៅទីតាំងយុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់ៗ សម្រាប់គ្រប់គ្រងការប្រមូលផលនិងស្តុកទុកផលិតផលស្វាយចន្ទីយកទៅកែច្នៃ	- ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា
	- អគ្គិសនីនៅមានតម្លៃខ្ពស់	- ពុំទាន់មានបណ្ដាញចែកចាយអគ្គិសនីគ្រប់គ្រាន់	- ពិនិត្យលទ្ធភាពរៀបចំសម្របសម្រួលបន្ថយថ្លៃអគ្គិសនី ជូនដល់អ្នកប្រើប្រាស់ក្នុងវិស័យស្វាយចន្ទី	- ក្រសួងរ៉ែនិងថាមពល - អាជ្ញាធរអគ្គិសនីកម្ពុជា
ទីផ្សារនិងការនាំចេញស្វាយចន្ទី	- កង្វះព័ត៌មានទីផ្សារផលិតផលស្វាយចន្ទី	- មិនទាន់មានការរៀបចំសេវាកម្មវិភាគទីផ្សារ និងចែករំលែកព័ត៌មានដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធ	- ពង្រឹងសេវាផ្ដល់ព័ត៌មាននិងទិន្នន័យប្រមូលផ្ដុំទីផ្សារជូនកសិករ និងសាធារណជនតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយនានា ដើម្បីងាយស្រួលតាមដានពីស្ថានភាពទីផ្សារ	- ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

	- មិនទាន់មានសហព័ន្ធពាណិជ្ជកម្មស្វាយចន្ទីស្របច្បាប់	- កង្វះការគ្រប់គ្រងលើការប្រមូលប្រតិបត្តិករពាក់ព័ន្ធនឹងអាជីវកម្មស្វាយចន្ទីឱ្យបង្កើតជាសមាគម ឬសហព័ន្ធពាណិជ្ជកម្មស្វាយចន្ទី	- សម្របសម្រួលក្នុងការបង្កើតសមាគមឬសហព័ន្ធពាណិជ្ជកម្មស្វាយចន្ទី ដើម្បីប្រមូលផ្តុំវិស័យឯកជន អ្នកនាំចេញ អ្នកកែច្នៃ និងប្រតិបត្តិករពាក់ព័ន្ធនឹងអាជីវកម្មស្វាយចន្ទី	- ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
	- របាំងពាណិជ្ជកម្ម	- ពុំទាន់ទទួលបាននូវកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មគ្រប់គ្រាន់ជាមួយប្រទេសគោលដៅនាំចេញ	- ពិនិត្យមើលនិន្នាការទីផ្សារ ការប្រកួតប្រជែងនៅក្នុងតំបន់ និងខ្សែច្រវាក់តម្លៃ ដើម្បីជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យស្វាយចន្ទីប្រកបដោយសង្គតិភាពនិងបរិយាបន្ន	- ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
			- បន្តការចរចាជាមួយប្រទេសគោលដៅនាំចេញ លើការលើកលែងពន្ធឬការកាត់បន្ថយពន្ធ ការកំណត់កូតា និងកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម ពិសេសការអនុវត្តឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់នូវយន្តការច្រកចេញចូលតែមួយ	- ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
			- ជំរុញការចរចាជាមួយប្រទេសគោលដៅលើការសម្រួលលើការអនុវត្តវិធានអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ និងកសាងសមត្ថភាពអ្នកនាំចេញកម្ពុជានិងភាគីពាក់ព័ន្ធ ឱ្យមានលទ្ធភាពអនុវត្តតាមអនុលោមភាពនៃអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ តាមរយៈការលើកទឹកចិត្តនិងបើកចំហដល់វិស័យឯកជន ក្នុងការចូលរួមផ្តល់សេវាកម្មវិធានអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យ	- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

	- ផលិតផលពុំទាន់បានដាក់ស្លាកសញ្ញា វេចខ្ចប់ និងម៉ាកយីហោត្រឹមត្រូវ	- កង្វះការយល់ដឹងពីអត្ថប្រយោជន៍នៃការដាក់ស្លាកសញ្ញាពាណិជ្ជកម្ម និងវេចខ្ចប់	- ជំរុញនិងផ្សព្វផ្សាយអំពីអត្ថប្រយោជន៍នៃការដាក់ស្លាកសញ្ញាពាណិជ្ជកម្ម និងវេចខ្ចប់ប្រកបដោយគុណភាពនិងស្តង់ដា	- ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍
		- កង្វះការយល់ដឹងគុណតម្លៃនៃការកសាងម៉ាកយីហោ	- ជំរុញការកសាងកេរ្តិ៍ឈ្មោះម៉ាកល្អ លើផលិតផលនេះតាមគ្រប់មធ្យោបាយ និងផ្សព្វផ្សាយឱ្យបានទូលំទូលាយ ដើម្បីបង្កើនភាពប្រកួតប្រជែងលើទីផ្សារ	- ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
	- ពុំទាន់មានការទទួលស្គាល់ជាក់លាក់ពីគុណភាពផលិតផលស្វាយចន្ទី	- កង្វះខាតមន្ទីរពិសោធន៍ស្របតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ	- សម្របសម្រួលយន្តការផ្តល់វិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់អនាម័យផលិតផលម្ហូបអាហារ និងពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ទីរពិសោធន៍ស្របតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ។ ដំណើរការនៃមន្ទីរពិសោធន៍នេះ អាចមានការចូលរួមវិនិយោគជាដៃគូរវាងរដ្ឋនិងឯកជន	- ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍
	- ការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលសម្រាប់ប្រតិបត្តិការធុរកិច្ចនៅមានកម្រិត	- កង្វះធនធានមនុស្សនិងបច្ចេកទេសលើការបង្កើតយន្តការឌីជីថល	- ជំរុញនិងសម្របសម្រួលបង្កើតបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលថ្មីៗ សម្រាប់ប្រតិបត្តិការធុរកិច្ចតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក	- ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រសួងប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍ - ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា
			- បង្កើតយន្តការឌីជីថលនិងបច្ចេកទេសថ្មីៗក្នុងការផ្សព្វផ្សាយកម្មវិធីស្វែងរកទីផ្សារ ដែលមានប្រកពល្បាស់លាស់ជាទំនុកចិត្តដល់អ្នកលក់និងអ្នកទិញ	- ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

	- កង្វះការធ្វើពិពិធកម្មទីផ្សារលើផលិតផលស្វាយចន្ទី	- ធុរកិច្ចស៊ីពីស្វាយចន្ទីមិនទាន់ទូលំទូលាយ	- រៀបចំវេទិកាធុរកិច្ចស្ដីពីស្វាយចន្ទី ដើម្បីលើកកម្ពស់ផលិតផលស្វាយចន្ទីរបស់កម្ពុជា និងផ្សារភ្ជាប់ស៊ើយឯកជនទៅនឹងបណ្ដាញធុរកិច្ចអន្តរជាតិ	- ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
		- កង្វះទំនុកចិត្តលើការគាំទ្រប្រើប្រាស់ផលិតផលខ្មែរ	- ជំរុញយុទ្ធនាការប្រើប្រាស់ផលិតផលស្វាយចន្ទីក្នុងស្រុក	- ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
		- កង្វះការរៀបចំការបង្កើតទីផ្សារកសិទេសចរណ៍លើផលិតផលស្វាយចន្ទី	- ជំរុញបង្កើតទីផ្សារកសិទេសចរណ៍ លើផលិតផលស្វាយចន្ទីនៅនឹងកន្លែង	- ក្រសួងទេសចរណ៍ - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ
	- កង្វះហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធតភ្ជាប់	- ការដឹកជញ្ជូនមានតម្លៃខ្ពស់ និងចំណាយពេលយូរ	- បន្តសាងសង់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តចាំបាច់សម្រាប់ តភ្ជាប់រោងចក្រ សហគ្រាស តំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស ទៅកំពង់ផែនិងមាត់ច្រកនាំចេញ	- ក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន
	- ដំណើរការនៃការស្នើសុំឯកសារនាំចេញនៅមិនទាន់រលូន	- ការកាត់បន្ថយចំណាយថ្លៃដើមនៃការនាំចេញ និងការពន្លឿននីតិវិធីនាំចេញនៅមានកម្រិត	- សម្របសម្រួលដល់នីតិវិធីនាំចេញ ដើម្បីកាត់បន្ថយថ្លៃដើម និងបង្កើនសមត្ថភាពប្រកួតប្រជែងផលិតផលស្វាយចន្ទីកម្ពុជា	- ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

x

			- ពិនិត្យលទ្ធភាពកាត់បន្ថយកម្រៃសេវា ការបំពេញបែបបទដោយរលូន និងឆាប់រហ័ស ព្រមទាំងពិនិត្យលទ្ធភាពក្នុងការកសាងឃ្លាំងស្តុកតាមស្តង់ដារក្សាទុកសម្រាប់រាល់ផលិតផលកសិកម្ម	- ក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - អគ្គនាយកដ្ឋានគយនិងរដ្ឋាករកម្ពុជា

ឧបសម្ព័ន្ធទី២ : តារាងទិន្នន័យ

តារាង «ក» : ទិន្នន័យប្រទេសនាំចូលធំៗនៃគ្រាប់ស្វាយចន្ទីមានសម្បក (HS 080131)

ឯកតាគិតជា **លានដុល្លារអាមេរិក** (USD)

ចំណាត់ថ្នាក់	ប្រទេសនាំចូល	ទំហំនាំចូល ឆ្នាំ២០១៦	ទំហំនាំចូល ឆ្នាំ២០១៧	ទំហំនាំចូល ឆ្នាំ២០១៨	ទំហំនាំចូល ឆ្នាំ២០១៩	ទំហំនាំចូល ឆ្នាំ២០២០
	ពិភពលោក	២ ៨៦៤,៨៨	៤ ០៤៩,១៩	៣ ៦៩៤,៨០	២ ៨៥៥,៩៣	១ ៣៤៩,៣១
១	ឥណ្ឌា	១ ១៨០,៨៥	១ ៤៥០,៦០	១ ៧១៤,០៧	១ ០៩៧,៦៦	១ ០៨៦,៩៣
២	វៀតណាម	១ ៦២៦,៨៣	២ ៥២៣,១៤	១ ៩០០,២៦	១ ៦៦៨,៤១	១៩៧,៣៣
៣	អារ៉ាប៊ីសាអូឌីត	១១,០៦	២៥,៩៣	២១,១៩	២៥,៤៧	២៣,៩៤
៤	ចិន	០,៧៣	១១,៦៩	៩,៩០	១៨,៧៧	១៥,៨៨
៥	បែលហ្ស៊ិក	៥,១០	៥,៥៤	៤,៧៣	៣,៧០	៣,១៧
៦	សហភាពអារ៉ាប់រួម	០,១៣	០,០៨	០,០៨	០,២១	២,៣០
៧	ហូឡង់	០,២០	០,១០	០,២៩	១,០៣	១,៤១
៨	សហរដ្ឋអាមេរិក	១,១៤	២,៦២	១,៣៤	១,២៩	១,១៧
៩	ចក្រភពអង់គ្លេស	១,០២	២,៥៩	២,៦៩	១,៤៣	០,៩១
១០	អាហ្វ្រិកខាងត្បូង	០,១៧	២,៦០	១,៤១	០,២៩	០,៥៨
	(...)					
២៧	កម្ពុជា	០	០,០៤	០,៣៩	០,១២	០,១៩
៤៣	ថៃ	០,០៥	០,១៩	០,១៦	០,០៤	០,០៣

ប្រភពទិន្នន័យ : ផែនទីពាណិជ្ជកម្ម ITC, ទិន្នន័យដកស្រង់ក្នុងខែតុលា ឆ្នាំ២០២០

តារាង «ខ» : ទិន្នន័យប្រទេសនាំចេញធំៗនៃគ្រាប់ស្វាយចន្ទីមានសម្បក (HS 080131)

ឯកតាគិតជា **លានដុល្លារអាមេរិក** (USD)

ចំណាត់ថ្នាក់	**ប្រទេសនាំចេញ**	**ទំហំនាំចេញ ឆ្នាំ២០១៦**	**ទំហំនាំចេញ ឆ្នាំ២០១៧**	**ទំហំនាំចេញ ឆ្នាំ២០១៨**	**ទំហំនាំចេញ ឆ្នាំ២០១៩**	**ទំហំនាំចេញ ឆ្នាំ២០២០**
	ពិភពលោក	២ ៦២២,០៤	២ ៨០៣,៦១	២ ៥៤៣,៩២	១ ៨៦១,០១	១ ២៨៦,៣៥
១	តង់សានី	៣១៧,៦៣	៥២៤,២៤	១០៧,២១	២២១,៤០	២២១,៤៨
២	បេណាំង	៣៧,៩៧	៧៦,៥៩	១២៨,៧២	៦៩,៧៤	១៨០,៥០
៣	ហ្គាណា	៩៨១,១៦	២៥៣,២០	៤៥៥,៧៥	២២២,៣៧	១៤១,៦៨
៤	ហ្គីណេប៊ីស្សូ	១៧៦,២៦	១៨៦,៨៥	១៦៧,៨០	១២២,៧៥	១២៨,៥៤
៥	កូតឌីវ័រ	៧៩២,០៩	១ ១៦១,៩២	១ ០៥៤,៩៥	៧៣០,៨៤	១០៦,៦៨
៦	ឥណ្ឌូណេស៊ី	១០០,២៦	១១២,៥៨	៨៤,៣៥	១២១,០៣	១០២,៣៦
៧	នីហ្សេរីយ៉ា	២៨,៤៥	៦៣,៨៥	១៦១,៩៦	៧៣,១០	៩០,១៧
៨	ម៉ូសំប៊ិក	១៥,៧៨	៣១,៣៦	១៤,៨២	៣០,២៦	៤៤,៧៤
៩	សហភាពអាហ្វ្រិកខាងត្បូង	០,០៤	០,០៦	០,២៩	០,៥៨	៤២,៨៨
១០	សេណេហ្គាល់	៩,៤២	៣,៣៨	៣៣,១៦	៦ ,៤៨	៣៨,៦៤
	(...)					
១៦	វៀតណាម	០,៥៧	១,០៨	០,៨៦	៣,៨៣	១៧,៩១
១៨	កម្ពុជា	០,២៩	០,៦៧	២,២៦	៦,៩៥	៧,២២
១៩	ថៃ	០,៣៨	៥,៩២	៤,៧២	២,៨០	៤,៣៣

ប្រភពទិន្នន័យ : ផែនទីពាណិជ្ជកម្ម ITC, ទិន្នន័យដកស្រង់ក្នុងខែតុលា ឆ្នាំ២០២០

តារាង «គ» : ទិន្នន័យប្រទេសនាំចូលធំៗនៃគ្រាប់ស្វាយចន្ទីគ្មានសម្បក (HS 080132)

ឯកតាគិតជា **លានដុល្លាអាម៉េរិក** (USD)

ចំណាត់ថ្នាក់	ប្រទេសនាំចូល	ទំហំនាំចូល ឆ្នាំ២០១៦	ទំហំនាំចូល ឆ្នាំ២០១៧	ទំហំនាំចូល ឆ្នាំ២០១៨	ទំហំនាំចូល ឆ្នាំ២០១៩	ទំហំនាំចូល ឆ្នាំ២០២០	ចំណែកទីផ្សារឆ្នាំ២០២០ ជាភាគរយ (%)
	ពិភពលោក	៣ ៧៥០,១៥	៤ ៧៩៤,៦៨	៤ ៧០៤,៧៦	៤ ៤១១,៣៧	៣ ៨៣៥,៣១	១០០
១	សហរដ្ឋអាម៉េរិក	១ ២៣៥,១៨	១ ៥៨០,៥៣	១ ៤៦៤,២៨	១ ២០០,៧០	១ ១០៣,២៤	២៨,៧៦
២	អាល្លឺម៉ង់	៤០២,២៩	៥៤៩,៤០	៤៩៤,៧២	៤៧៧,២៩	៤៩០,១៥	១២,៧៨
៣	ហូឡង់	៣៣៣,១២	៤៣៨,២៣	៣៨៣,៧៧	៣១២,២៦	៣៤១,៤៩	៨,៩០
៤	ចិន	១៩,៥៧	៤៦,៩១	៩០,៩៦	១៦៥,៣៨	១៥១,១៧	៣,៩៤
៥	ចក្រភពអង់គ្លេស	១៧៣,៦៥	២១៦,៩៦	១៩៩,៦០	១៧៧,៤៩	១៤៩,៤២	៣,៨៩
៦	បារាំង	៨៤,៣០	១១៣,៩៣	១២៨,១២	១១២,៧៣	១១៩,៩៩	៣,១៣
៧	អូស្ត្រាលី	១៣០,៥៧	១៤៩,១៧	១២៣,៨០	១១៦,៥២	១០៨,៩៤	២,៨៤
៨	កាណាដា	១០៥,៥៩	១២០,២៦	១២៩,៨៨	១១៥,៥៩	៩៤,៩៤	២,៤៧
៩	សហភាពអារ៉ាប់រួម	១៦៧,១២	១៩៦,១៧	១៧១,២៨	១៣៩,២៩	៩០,៣៩	២,៣៦
១០	ជប៉ុន	៧០,៧៩	១០៧,៧១	១០៩,២០	៩៣,០៨៣	៩០,២៨	២,៣៥

ប្រភពទិន្នន័យ : ផែនទីពាណិជ្ជកម្ម ITC, ទិន្នន័យដកស្រង់ក្នុងខែតុលា ឆ្នាំ២០២០

តារាង «ឃ» :ទិន្នន័យប្រទេសនាំចេញធំៗនៃគ្រាប់ស្វាយចន្ទីគ្មានសម្បក (HS 080132)

ឯកតាគិតជា **លានដុល្លារអាម៉េរិក** (USD)

ចំណាត់ថ្នាក់	ប្រទេសនាំចេញ	ទំហំនាំចេញ ឆ្នាំ២០១៦	ទំហំនាំចេញ ឆ្នាំ២០១៧	ទំហំនាំចេញ ឆ្នាំ២០១៨	ទំហំនាំចេញ ឆ្នាំ២០១៩	ទំហំនាំចេញ ឆ្នាំ២០២០	ចំណែកទីផ្សារឆ្នាំ២០២០ ជាភាគរយ (%)
	ពិភពលោក	៤ ៤៣៣,៤២	៥ ៤៩៤,៨៨	៤ ៩៣១,៤៣	៤ ៦៦៦,៧៤	៣ ៩៩៣,៣៨	១០០
១	វៀតណាម	២ ៧៣២,៥២	៣ ៣៨៥,០៩	៣ ១២៨,៩៦	២ ៩៤១,៥៤	២ ៦៣៣,២១	៦៥,៩៤
២	ឥណ្ឌា	៧៣០,៩០	៩៤២,៤១	៦៦៦,៤៣	៥៦៤,៥៧	៤០៤,២៣	១០,១២
៣	ហូឡង់	២៤២,៥០	៣០២,៧៧	៣០៤,០៩	២៤៨,២៨	២៧១,២៤	៦,៧៩
៤	អាល្លឺម៉ង់	១៣៣,៧៤	១៦៩,២៨	១៧៩,៦១	១៧៤,៣៩	២០០,២៣	៥,០១
៥	ប្រេស៊ីល	១២៩,៥៩	១១៤,០៩	១១៦,០៩	១២០,០៧	៩០,៦៧	២,២៧
៦	ឥណ្ឌូណេស៊ី	៦០,៩១	៥៨,៥៧	៥៣,៨៣	៥៥,៦៣	៤៣,៩១	១,១០
៧	កូតឌីវ័រ	៦១,០៧	៧០,១៨	៩៥,៨២	៦៦,៣៧	៣៦,៥៧	០,៩១
៨	បែលហ្សិក	៣២,៤៩	៤៨,៤៦	៥២,៧៣	៧៣,៦៤	២៩,០៨	០,៧៣
៩	ម៉ូសំប៊ិក	១៣,៤១	១១,២០	១,៨៨	៥៦,៩៦	២៨,៩៤	០,៧២
១០	សហរដ្ឋអាម៉េរិក	២៤,៨០	៣០,៣៥	២២,៧៧	២០,៧៥	១៩,៧៣	០,៤៩
	(...)						
១៨	ថៃ	១០,១៥	១៤,៧៤	១៤,៨២	១៣,៥៥	១១,៤៨	០,២៩
៣៤	កម្ពុជា	០,០៣	០,០៣	០,៦៧	១,៥៩	២,៥៦	០,០៦

ប្រភពទិន្នន័យ : ផែនទីពាណិជ្ជកម្ម ITC, ទិន្នន័យដកស្រង់ក្នុងខែតុលា ឆ្នាំ២០២០

តារាង «ង» : ទិន្នន័យផ្ទៃដីប្រមូលផលស្វាយចន្ទីឆ្នាំ២០១៩

ចំណាត់ថ្នាក់	ប្រទេស	ផ្ទៃដីប្រមូលផល (ហិកតា)	ទិន្នផលគិតជាតោនក្នុង១ហិកតា
១	កូតឌីវ័រ	១ ៩១៣ ០៧៣	០,៤១
២	ឥណ្ឌា	១ ១០៥ ០០០	០,៦៧
៣	តង់សានី	៩៨០ ៣៦៣	-
៤	បេណាំង	៥៧៣ ២០៤	០,៣៥
៥	ឥណ្ឌូណេស៊ី	៤៩៦ ៣៣១	០,២៧
៦	ប្រេស៊ីល	៤២៦ ៤១៧	០,៣៣
៧	ហ្គីណេប៊ីស្សូ	២៧៩ ៦១០	០,៥៩
៨	ប៊ូរុនឌី	២៧៦ ៣៦៥	១,០៣
៩	វៀតណាម	២៧៦ ៣៦៥	១,០៣
១០	កម្ពុជា *	១៦៥ ៦៧០	១,៤៦
១១	ថៃ	១២១ ៣៦	១,៤៩

ប្រភពទិន្នន័យ : - អង្គការស្បៀងអាហារ និងកសិកម្ម នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ (FAO)
- *ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

តារាង «ច» : ទិន្នន័យតម្លៃស្វាយចន្ទីមានសម្បក(HS ០៨០១.៣១)

ប្រទេសនាំចេញ	ឯកតាតម្លៃគិតជាដុល្លារ/តោន				
	២០១៦	២០១៧	២០១៨	២០១៩	២០២០
ពិភពលោក	១ ៧២៨	-	១ ៣០២	១ ១១៣	១ ២៤៤
តង់សានី	១ ៤៦០	១ ៥៩១	១ ៥២៨	១ ៤៣៦	១ ៥៨១
បេណាំង	៥២០	៩១៥	១ ២៥៦	៧៥៥	១ ០៨៨
ហ្គាណា	៦ ០៧១	១ ៣២៣	១ ៦៣១	៩៤១	១ ២៦៦
ហ្គីណេប៊ីស្សូ	៩០៩	១ ១២៦	១ ១៣៦	១ ៣៩៨	១ ២៨១
កូតឌីវ័រ	១ ២៨៩	១ ៩១៣	១ ៦១២	១ ២០០	១ ១៥២
ឥណ្ឌូណេស៊ី	១ ៧០៥	២ ០៥២	១ ៦៥៨	១ ៤៨៦	១ ៣២៣
នីហ្សេរីយ៉ា	-	-	៤៤៤	៩៤១	១ ០០០
ម៉ូសំប៊ិក	១ ៣៥៩	១ ៤៨៨	១ ៥៧០	១ ២២៧	១ ១៨៧
សហគាតពអារ៉ាប់រួម	៦០៣	៩៣៩	៦ ០០០	៨ ៩៤៤	១ ១០៩
សេណេហ្គាល់	១ ០២២	២ ៤២២	១ ៤៦១	៩៣១	៩៥០
កម្ពុជា	១ ៦២២	១ ៧០២	២ ០៧៤	១ ៩៧៩	១ ៧២៤
វៀតណាម	២ ៣៧៩	៣ ៣៤៧	៩ ៩២០	៣ ៤៨៩	៤ ៧៧៣
ថៃ	១ ៥៧៩	១ ៨២២	៩៨៧	៧០២	៩១៧

ប្រភពទិន្នន័យ : ផែនទីពាណិជ្ជកម្ម ITC, ទិន្នន័យដកស្រង់ក្នុងខែតុលា ឆ្នាំ២០២០

តារាង «ធ» : ទិន្នន័យតម្លៃស្វាយចន្ទីគ្មានសម្បក (HS ០៨០១.៣២)

ប្រទេសនាំចេញ	ឯកតាតម្លៃគិតជាដុល្លារ/តោន				
	២០១៦	២០១៧	២០១៨	២០១៩	២០២០
ពិភពលោក	៧ ៩០២	៩ ៤៣៣	១១ ១០៩	៦ ៧៥៦	៦ ៧៦១
វៀតណាម	៨ ១៩៩	៩ ៩៨៨	១២ ២៦៧	៧ ១៦២	៦ ៦០២
ឥណ្ឌា	៨ ៧៩៦	១០ ៦៥៨	៩ ៩៧៧	៨ ២៧៥	៧ ៨៣៣
ហូឡង់	៨ ៥០៦	១០ ១០៤	១០ ៦៦៤	៨ ៤៤៣	៧ ៩៩១
អាល្លឺម៉ង់	៩ ៥៨១	១១ ៤៦៩	១២ ៤១៤	១០ ១១៨	៩ ៥៤៥
ប្រេស៊ីល	៨ ៣១៣	៩ ៩៨៧	៩ ៣១១	៧ ០៩៨	៥ ៨៦៦
ឥណ្ឌូណេស៊ី	៦ ២៤០	៩ ៨៨៦	៩ ០១៩	៧ ៤១៩	៦ ៤៨០
កូតឌីវ័រ	៧ ៤៦៤	៨ ៦២០	៩ ៨៤២	៥ ៩១៤	៥ ៨៧៦
បែលហ្ស៊ិក	៨ ៥១៨	១០ ៤៥៦	៩ ៩៥៨	៧ ៩២០	៥ ៩៣៣
ម៉ូសំប៊ិក	៥ ៩២៤	៥ ៥០០	៧ ៦២៥	៥ ៧២៩	៥ ៧២៩
អាមេរិក	៥ ៩១០	៦ ៧៦៤	៨ ៥៨៨	៧ ៥០៣	៦ ០៨៥
កម្ពុជា	៧ ២៥០	៦៨១	៧ ០៦៣	៤ ២៤០	៥ ២៤០
ថៃ	៧ ០៦៤	១១ ១៤៤	១០ ៥៣៥	៩ ៨០៣	៩ ៧៦៤
សិង្ហបុរី	៨ ៣៨៨	៩ ៦៥៥	១០ ៩៣៦	៩ ៥៨៥	៨ ៧៤២

ប្រភពទិន្នន័យ : ផែនទីពាណិជ្ជកម្ម ITC, ទិន្នន័យដកស្រង់ក្នុងខែតុលា ឆ្នាំ២០២០

តារាង «ជំ» : ទិន្នន័យស្ថិតិសហគ្រាសផលិតនិងកែច្នៃគ្រាប់ស្វាយចន្ទី

ល.រ	ឈ្មោះក្រុមហ៊ុន	ឈ្មោះម្ចាស់	ទីតាំងផលិតកម្ម	ទុនវិនិយោគ (USD)			
				អចលិត	សរុប	ឯកតា	បរិមាណ
១	សហគ្រាសធុនតូចកែច្នៃស្វាយចន្ទី	លោកស្រី ម៉ក់ ស្រីនី	ភូមិកកោះ ឃុំត្រពាំងព្រះ ស្រុកព្រៃឈរ ខេត្តកំពង់ចាម	២៥០ ០០០	៥០០ ០០០		
២	កែច្នៃគ្រាប់ស្វាយចន្ទី	លោកស្រី អ៊ិន ឡៃហួត	ភូមិត្រពាំងអារក្ស ឃុំជ័យ ស្រុកកំពង់ស្វាយ ខេត្តកំពង់ធំ	៥៦ ២៨០	១០៤ ៥៣០	តោន	៦០
៣		លោកស្រី លី សុជិន	ភូមិក្រាំងស្វាយ ឃុំស្វាយពារ ស្រុកមុខកំពូល ខេត្តកណ្តាល	១១៣ ០០០	២០៨ ០០០	តោន	១០០
៤	កែច្នៃ វេចខ្ចប់ គ្រាប់ធញ្ញជាតិគ្រប់ប្រភេទ	លោក ជួង ស៊ាងហាក់	ឃុំវាលបីចក្រក្រហែង ឃុំក្រញូងសែនជ័យ ស្រុកស្នួល ខេត្តក្រចេះ	២ ០០០	៥៧ ០០០	គីឡូ	៦០
៥	សេសានអាហ្វ្រេ	លោក ជូ ខៃ ស៊ីក	ភូមិឃុន ឃុំកោះ ស្រុកវើនសៃ ខេត្តរតនគិរី	១០២ ៣៨០	១០៥ ៣៨០		
៦	កែច្នៃស្វាយចន្ទី	លោក Xia JingYou	ភូមិប៉ាជ័ន ឃុំឯកភាព ស្រុកអូរជុំ ខេត្តរតនគិរី	១៥០ ០០០	២២០ ០០០		
៧	សហគ្រាសធុនតូចកែច្នៃស្វាយចន្ទីវីចំ (ខេមបូឌា) ឃែស៊ូណាត ឯ.ក	លោក អ៊ាងម៉េងត្រៃ	ភូមិសំពោងត្បូង ឃុំទ្រៀក ស្រុកមេមត់ ខេត្តត្បូងឃ្មុំ	៨៥ ០០០	២៤៥ ០០០	តោន	១ ២០០
៨	សិប្បកម្មកែច្នៃគ្រាប់ស្វាយចន្ទី	លោក អ៊ឹម សៅ	ភូមិទី១ សង្កាត់វាលវង់ ក្រុងកំពង់ចាម ខេត្តកំពង់ចាម	២ ០០០	១៨ ៧៥០	តោន	១ ៥៦២,២០
៩	សិប្បកម្មកែច្នៃគ្រាប់ស្វាយចន្ទី	លោកស្រី ឈួន ស្រីស្រស់	ភូមិតាសេន ឃុំសូរទិព្វ ស្រុកជើងព្រៃ ខេត្តកំពង់ចាម	៣៣០	3,000	តោន	២៥០
១០	សិប្បកម្មផលិតផលកែច្នៃគ្រាប់ស្វាយចន្ទី	លោកស្រី ឡឹង ម៉ានុត	ភូមិតាអុង ឃុំតាអុង ស្រុកចម្ការលើ ខេត្តកំពង់ចាម	២ ១០០	៨ ២៦០	គីឡូ	១៨៨,៣៣
១១	សិប្បកម្មផលិតគ្រាប់ស្វាយចន្ទី	លោកស្រី អឿន មួយឆេង	ភូមិត្រពាំងឈូក ឃុំមេសរជ្រៃ ស្រុកស្ទឹងត្រង់ ខេត្តកំពង់ចាម	១ ០០០	៨ ៦៦៥	គីឡូ	១០៤,៨៤
១២		លោក ឈិន បូរាណ	សង្កាត់ចោមចៅ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ	៦ ៥៧០	១[illegible] ៥៧០		

ប្រភពទិន្នន័យ : ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍

តារាង «ឈ» : ក្រុមហ៊ុនកែច្នៃគ្រាប់ស្វាយចន្ទីដែលបានចុះបញ្ជីនៅក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា

ល.រ	ឈ្មោះក្រុមហ៊ុន	សកម្មភាព	ទុនវិនិយោគ (ដុល្លារអាមេរិក)	ទីតាំង
១	ក្រុមហ៊ុន តុងមីនហ្គ្រុប អ៊ីនជីននារីង (Tong Min Group Engineering Co.,Ltd.)	ដំណាំកសិឧស្សាហកម្ម (កៅស៊ូ ស្វាយចន្ទី) និងរោងចក្រកែច្នៃ	១៨ ៥៧៥ ៩៦១	ស្រុកក្រចេះ ខេត្តក្រចេះ
២	ក្រុមហ៊ុន អ៊ីក្រូស្តាអ៊ីនវេសមេន (Agro Star Investment Co.,Ltd.)	ដំណាំកសិឧស្សាហកម្ម (កៅស៊ូ ស្វាយចន្ទី) និងរោងចក្រកែច្នៃ	២៨៥ ០០០	ស្រុកជើងព្រៃ ខេត្តកំពង់ចាម
៣	ក្រុមហ៊ុន ដៅធូ សៃហ្គនប៊ីញ ផុក (DauTu Saigon-Binh Phuoc (SBK) Co.,Ltd.)	ដំណាំកសិឧស្សាហកម្ម (កៅស៊ូ ស្វាយចន្ទី)	១៦ ៧០៦ ៦៥៦	ស្រុកក្រចេះ ខេត្តក្រចេះ
៤	ក្រុមហ៊ុន ជីនរី អ៊ីនវេសមេន (Jinri Investment (Cambodia) Co,Ltd.)	រោងចក្រកែច្នៃដំណាំកសិឧស្សាហកម្ម (ដំឡូងមី សណ្តែកដី ស្វាយចន្ទី)	២ ១៣៩ ២២០	ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ
	សរុប	**៤គម្រោង**	**៣៧ ៧០៦ ៨៣៧**	

ប្រភពទិន្នន័យ : ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា

តារាង ៣ : បញ្ជីឈ្មោះសហគ្រាស ក្រុមហ៊ុននាំចេញស្វាយចន្ទី (HS-08013100, HS-08013200)

ល.រ	សហគ្រាស ក្រុមហ៊ុន	អាសយដ្ឋាន
1	ហ្វ្រី អិចផត ក្រប FREE XPORT CROP CO., LTD	លេខ៦៨៥ ផ្លូវលេខ៥៩ សង្កាត់ឫស្សីកែវ ខណ្ឌឫស្សីកែវ រាជធានីភ្នំពេញ
2	វី.ឌី.ខេម អ៊ីមផត អិចផត V.D.CAM IMPORT EXPORT CO., LTD.	លេខ៨៣អឺ១ ផ្លូវលេខ១១៨ ក្រុមទី២ ភូមិ១ សង្កាត់ផ្សារថ្មី២ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ
3	សុខា ហាយ អ៊ីមផត អិចផត SOKHA HAI IMPORT EXPORT CO., LTD.	លេខ៦៨៥ ផ្លូវលេខ៩ សង្កាត់ឫស្សីកែវ ខណ្ឌឫស្សីកែវ រាជធានីភ្នំពេញ
4	នាង ពៅ អ៊ីមផត-អិចផត NEANG POV IMPORT-EXPORT CO., LTD	ក្រុម១ ភូមិពោធិ៍ស្រុក ឃុំកោងកាង ស្រុកពញាក្រែក ខេត្តកំពង់ចាម
5	សុខ សែង អ៊ីមផត អិចផត ឯ.ក SOK SENG IMPORT EXPORT CO., LTD.	ផ្ទះលេខ៦៨៥ ផ្លូវលេខ៥៩អ ភូមិបឹងសាឡាង សង្កាត់ឫស្សីកែវ ខណ្ឌឫស្សីកែវ រាជធានីភ្នំពេញ
6	ហ្វឺស ប្រូ សឹលូសិន FIRST PRO SOLUTION CO., LTD.	លេខ១៨៧ ផ្លូវលេខ៥៣ សង្កាត់ទួលសង្កែ ខណ្ឌឫស្សីកែវ រាជធានីភ្នំពេញ
7	ឈុន រ័ត្ន ឯ.ក CHHUN RAT CO., LTD.	ផ្ទះលេខ២០៩ អឺ១ ផ្លូវអឺ ភូមិត្រពាំងថ្លឹង សង្កាត់គោករកា ខណ្ឌព្រែកព្នៅ រាជធានីភ្នំពេញ
8	ទឺ ហ្គេក ម៉េង អ៊ីមផត អិចផត TOEU GEK MENG IMPORT EXPORT CO., LTD.	ផ្លូវស្ទឹងជើង ឃុំពពេល ស្រុកពញាក្រែក ខេត្តត្បូងឃ្មុំ
9	ស៊ីវី ហូម ប្រូ អ៊ីមផត អិចផត ឯ.ក CV HOME PRO IMPORT EXPORT CO., LTD.	លេខ៥អេ ផ្លូវបេតុង ភូមិទួលសង្កែ សង្កាត់ទួលសង្កែ ខណ្ឌឫស្សីកែវ រាជធានីភ្នំពេញ

10	នាងពេជ្រ អភិវឌ្ឍន៍ អ៊ីមផត & អិចផត NEANGPICH APHIVATH IMPORT & EXPORT CO., LTD.	លេខ៥៣៦ ផ្លូវជាតិលេខ៧ ភូមិសួងលិច សង្កាត់សួង ក្រុងសួង ខេត្តត្បូងឃ្មុំ
11	ឌី ស៊ី. ខេម ក្រប ឯ.ក D C. CAM CROP CO., LTD.	ផ្ទះលេខ ៨៣អឺ១ ផ្លូវលេខ១១៨ ក្រុមទី២ ភូមិ១ សង្កាត់ផ្សារថ្មី ២ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ
12	ឈាន យី ស៊ី ជី ឯ.ក QIAN YI SHI JI CO., LTD.	លេខ៩០១បឺអ៊ី០ ផ្លូវជាតិលេខ២ ភូមិទួលរកា សង្កាត់ចាក់អង្រែក្រោម ខណ្ឌមានជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ
13	ឡេង ចេង អិចផត (ខេមបូឌា) ឯ.ក LENG CHENG XPORT (CAMBODIA) CO., LTD.	ផ្ទះលេខ៦៨៥ ភូមិបឹងសាឡាង សង្កាត់ឫស្សីកែវ ខណ្ឌឫស្សីកែវ រាជធានីភ្នំពេញ
14	ប៊ី.ភី.ភី រ៉ាប់ប៊ើរ ខូ អិលធីឌី B.P.P RUBBER CO., LTD.	លេខ២៧ ផ្លូវលេខ៧ចាស់ ភូមិ១០ ក្រុងកំពង់ចាម ខេត្តកំពង់ចាម
15	ថាញ់ឡាន(ខេមបូឌា) ឯ.ក THANHLAN (CAMBODIA) CO., LTD.	លេខ៩ ផ្លូវអឺ ភូមិត្នោតជ្រុំ សង្កាត់គោករកា ខណ្ឌព្រែកព្នៅ រាជធានីភ្នំពេញ
16	រ៉ូយ៉ាល់ ត្រាស់ ត្រេឌីង ROYAL TRUST TRADING CO., LTD.	លេខបេ០៧០ ផ្លូវលេខ៧០ សង្កាត់ស្រះចក ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ
17	សមិទ្ធិផល កសិករ រុងរឿង ឯ.ក SAMETHIPHAL KAKSEKOR RUNG ROEUNG CO., LTD.	ភូមិបឹងរាំង ឃុំអូរស្រឡៅ ស្រុកម៉ាឡៃ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ
18	ជេអេច អេហ្គ្រីខលឈើរ អិចផត អ៊ីមផត (ខេមបូឌា) ឯ.ក JH AGRICULTURE EXPORT IMPORT (CAMBODIA) CO., LTD.	លេខ៦០៥ ភូមិមណ្ឌល១ ឃុំស្វាយដង្គំ ក្រុងសៀមរាប ខេត្តសៀមរាប
19	អេចជេ អ៊ិធីហ្គ្រីធី អ៊ិនវេសម៉ិន ឯ.ក HJ INTEGRITY INVESTMENT CO., LTD.	មជ្ឈមណ្ឌលកោះពេជ្រ អគារលេខ ប៊ី-០៨ និងអេ-០១ ផ្ទះLA SEIN សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ

20	សានតាណា អាហ្គ្រោ ប្រដាក់ ឯ.ក SANTANA AGRO PRODUCTS COMPANY LIMITED	លេខ៤០១៥ ផ្លូវលេខ២០០៤ ភូមិត្រពាំងល្វា សង្កាត់កាកាប ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ
21	ស្ពេសលឡាយដ៍ ខេមបូឌាន ប្រូឌុស ឯ.ក SPECIALIZED CAMBODIAN PRODUCE CO., LTD.	លេខ៤៣ មហាវិថីព្រះសីហនុ សង្កាត់ចតុមុខ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ
22	រ៉ូយ៉ាល់ ឃែស៊ូ អិចផត (ខេមបូឌា) ឯ.ក ROYAL CASHEW EXPORT (CAMBODIA) CO., LTD.	បុរីញ៉ូហ៊េាន ផ្ទះលេខអាយ២៥ ភូមិព្រៃទា សង្កាត់ចោមចៅ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ
23	ផៅវ័រ អេគ្រីខលឈ័រ អេស៊ាន ជេអេច ឯ.ក POWER AGRICULTURE ASIAN JH CO., LTD.	លេខ៦០៥ ផ្លូវហាប់ហ្គាង ភូមិមណ្ឌល១ ឃុំស្វាយដង្គំ ក្រុងសៀមរាប ខេត្តសៀមរាប
24	រតនា គ្លូបិល អេនធើប្រាយ ឯ.ក RATHNA GLOBAL ENTERPRISES CO., LTD.	ភូមិជ្រៃ ឃុំកណ្តែក ស្រុកប្រាសាទបាគង ខេត្តសៀមរាប
25	អេនវី អ៊ិនធើណេសិនណល ឯ.ក ANVI INTERNATIONAL CO., LTD.	លេខ០៣អឺ០ ផ្លូវលេខ១០៣ស៊ី ភូមិអូរបែកក្អម សង្កាត់អូរបែកក្អម ខណ្ឌសែនសុខ រាជធានីភ្នំពេញ
26	អិមធីអេសធី អាហ្គ្រោ ប្រដាក់ ឯ.ក MTST AGRO PRODUCT CO., LTD.	ភូមិសំរោងត្បូង ឃុំទ្រាក ស្រុកមេមត់ ខេត្តត្បូងឃ្មុំ
27	ហ៊ុង ហ៊ាប កំបូឌា HUNG HIEP (CAMBODIA) CO.,LTD	លេខ២៣០អេ មហាវិថីព្រះនរោត្តម រាជធានីភ្នំពេញ
28	វិថី អេគ្រីខលឈ័រ (ខេមបូឌា) ឯ.ក VITHEY AGRICULTURE (CAMBODIA) CO., LTD.	ផ្លូវជាតិលេខ៧ ភូមិសំរោងត្បូង ឃុំទ្រាក ស្រុកមេមត់ ខេត្តត្បូងឃ្មុំ
29	ពេជ លឹម វុទ្ធី អភិវឌ្ឍន៍ PICH LIM VOTHY APHIVATH CO., LTD.	លេខ៥០៦ ផ្លូវលេខ៥៩ ក្រុមទី១៣ ភូមិអូរអន្លក់ ឃុំតាសែន ស្រុកកំរៀង ខេត្តបាត់ដំបង
30	កាវូត្រា ឯ.ក CAWOTRA CO., LTD.	ផ្ទះលេខ១៥១១ ផ្លូវលេខ១៥ Elite សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ

31	អេអាយឌីស៊ី ត្រេឌីង ឯ.ក AIDC TRADING CO., LTD.	តំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសក្រុងព្រះសីហនុ ភូមិពូធឿង ឃុំបិតត្រាំង និងភូមិស្ទឹងចាស់ ឃុំរាម ស្រុកព្រៃនប់ ខេត្តព្រះសីហនុ
32	វែលហាន់ អេហ្គ្រីខលធីរ៉ល ថេកណូឡូជី (ខេមបូឌា) ឯ.ក WELHUNT AGRICULTURAL TECHNOLOGY (CAMBODIA) CO., LTD.	ភូមិថ្លើក ឃុំពើក ស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្ដាល
33	ហេង ចាន់ថន អ៊ិនវេសម៉ិន ឯ.ក HENG CHANTHORN INVESTMENT CO., LTD.	ផ្ទះលេខស៊ី៣៤ ផ្លូវលំ សង្កាត់បឹងទំពុន ខណ្ឌមានជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ
34	ខនហ្វីរេល CONFIREL CO.,LTD.	លេខ១៣៨បីអាយអេស ផ្លូវលេខ១១០ សង្កាត់ចោមចៅ រាជធានីភ្នំពេញ (EMAIL: EXPORT@CONFIREL.COM)
35	ហ្វ្រី ស៊ីអូ ហ្សូន ឯ.ក FREE CO ZONE CO., LTD.	លេខ០៧អឺ០ ផ្លូវលេខ០១ សង្កាត់ស្រះចក ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ
36	ហ៊ុង រួយ ដា អ៊ិនធើណេសិនណល (ខេមបូឌា) ឯ.ក HUNG RUI DA INTERNATIONAL TRADE (CAMBODIA) CO., LTD.	លេខអេហ្វ១០៨ ផ្លូវFortune ភូមិទ្រុងមាន់ សង្កាត់អូរបែកក្អម ខណ្ឌសែនសុខ រាជធានីភ្នំពេញ
37	ភីអរខេអិនធី ត្រេឌីង ឯ.ក PRKNT TRADING CO., LTD.	ផ្ទះលេខ២៥២ ផ្លូវវេងស្រេង ភូមិព្រៃជីសាក់ សង្កាត់ចោមចៅ៣ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ (EMAIL:SOPHALNHANH43@GMAIL.COM)
38	ខេម-ផប់ភ្យូឡឺរ ផ្លេនថេសិន ឯ.ក CAM-POPULAR PLANTATION CO., LTD.	ភូមិវត្តគរ ឃុំវត្តគរ ក្រុងបាត់ដំបង ខេត្តបាត់ដំបង
39	អេវីក អេនើជី (ខេមបូឌា) AVIC ENERGY (CAMBODIA) CO., LTD.	ភូមិត្រពាំងត្រាច ឃុំដំណាក់អំពិល ស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្ដាល
40	អាគូប៉ារ៉ា វេនឈើរ (ខេមបូឌា) ឯ.ក AKUPARA VENTURES (CAMBODIA) CO., LTD.	អាផាតមិន២០២ ផ្លូវកេនូ៩ ភូមិ៥ សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ

41	ប៊ីក ឡាក់ អ៊ីមផត អិចផត ខូ អិលធីឌី BIG LUCK IMPORT EXPORT CO., LTD.	លេខ៥៩ស៊ីអ៊ី០ ផ្លូវលេខ១១៥ សង្កាត់ភ្សារដេប៉ូ ខណ្ឌ៧មករា រាជធានីភ្នំពេញ
42	ចន្ទី សៀង លី អ៊ីមផត អិចផត ឯ.ក CHANTY SEANG LY IMPORT EXPORT CO., LTD.	លេខ៥៦ ភូមិបាយ៉ាប សង្កាត់ភ្នំពេញថ្មី ខណ្ឌសែនសុខ រាជធានីភ្នំពេញ
43	អូវើស៊ី ហ៊្វូដ អ៊ីមផត អិចផត OVERSEAS FOODS IMPORT EXPORT CO., LTD.	លេខ៦៣ ផ្លូវលំ ភូមិស្លែងរលើង សង្កាត់ទឹកថ្លា ខណ្ឌសែនសុខ រាជធានីភ្នំពេញ
44	ភិនដារ័ត្ន អ៊ីមផត អិចផត ឯ.ក PHENDAROTH IMPORT EXPORT CO., LTD.	ផ្ទះលេខ១១៤អ៊ី០ ផ្លូវលេខ៥ ភូមិក្រាំងអង្រ្កង សង្កាត់ក្រាំងធ្នង់ ខណ្ឌសែនសុខ រាជធានីភ្នំពេញ
45	អិចប៉ូ ដេនហ្ស៊ី ឯ.ក EXPO DENZI CO., LTD.	លេខអេ៧ ផ្លូវកូឡាឡោម សង្កាត់ជ្រោយចង្វា ខណ្ឌជ្រោយចង្វា រាជធានីភ្នំពេញ
46	វិថី (ខេមបូឌា) ឃែស៊ូ ណាត់ ឯ.ក VITHEY (CAMBODIA) CASHEW NUT CO., LTD.	ផ្លូវជាតិលេខ៧ ភូមិសំរោងត្បូង ឃុំទ្រាក ស្រុកមេមត់ ខេត្តត្បូងឃ្មុំ
47	ហេង ស៊ីង ឡុង (ខេមបូឌា) អ៊ិនធើណេសិនណល ត្រេឌីង HENG XING LONG (CAMBODIA) INTERNATIONAL TRADING CO., LTD.	បុរីប៉េងហួត ផ្ទះលេខ៥ ផ្លូវបុរីលេខ៨ សង្កាត់ភ្នំពេញថ្មី ខណ្ឌសែនសុខ រាជធានីភ្នំពេញ
48	គាំង ពៅ លេង ឯ.ក QUANG POV LENG CO., LTD.	លេខ២០៩អឺ ផ្លូវអឺ ភូមិត្នោតផ្អែម សង្កាត់គោករកា ខណ្ឌព្រែកព្នៅ រាជធានីភ្នំពេញ
49	កាំយ៉ា អេហ្គ្រីត្រេដ ឯ.ក KAMYA AGRITRADE CO., LTD.	លេខ៥ បន្ទប់លេខ៣០២ ផ្លូវលេខ៣៣៥ សង្កាត់បឹងកក់១ ខណ្ឌទួលគោក រាជធានីភ្នំពេញ
50	ធី អូ ធី (ត្រាស អៅអឺរ ត្រេដ) T.O.T (TRUST OUR TRADE) CO., LTD	លេខ១អេ ផ្លូវលេខ៩០៧ សង្កាត់ទួលសង្កែ ខណ្ឌឫស្សីកែវ រាជធានីភ្នំពេញ
51	ខេស៊ី ស្គីនឃែរ ឯ.ក KC SKINCARE CO., LTD.	ផ្ទះលេខ៥៦ ផ្លូវអេវេនញូ អេ ដីព្រៃមៀរលែន សង្កាត់ភ្នំពេញថ្មី ខណ្ឌសែនសុខ រាជធានីភ្នំពេញ

Rew

52	ប៉ាន់ សុខលាង ឯ.ក PAN SOK LEANG CO., LTD.	លេខ០៩អឺ ផ្លូវអឺ ភូមិត្នូផ្អែម សង្កាត់គោករកា ខណ្ឌព្រែកព្នៅ រាជធានីភ្នំពេញ
53	អ៊ីហ្ស៊ើ ហ៊ីលីង ហ្វ៊ូដ ឯ.ក EZER HEALING FOOD CO., LTD.	អគារលេខ១១១ដឺ ផ្លូវថ្មី(កែវចិន្តា) ភូមិ៣ សង្កាត់ជ្រោយចង្វារ ខណ្ឌជ្រោយចង្វារ រាជធានីភ្នំពេញ
54	ខេមបូឌាន អេហ្គ្រីខលឆឺ ខូអបភើរេធីវ ខបភើរេសិន ម.ក CAMBODIAN AGRICULTURE COOPERATIVE CORPORATION PLC.	លេខ១៣អេ ផ្លូវលំសង្កាត់ឫស្សីកែវ ខណ្ឌឫស្សីកែវ រាជធានីភ្នំពេញ
55	មាស ចាន់នី អ៊ីមផត អិចផត ឯ.ក MEAS CHANNY IMPORT EXPORT CO., LTD.	លេខ៧០ស៊ីអ៊ីអូ ផ្លូវលេខ១១៥ ភូមិ២ សង្កាត់បឹងព្រលឹត ខណ្ឌ៧មករា រាជធានីភ្នំពេញ
56	សេសាន អាហ្គ្រោ ឯ.ក SESAN AGRO CO., LTD.	ភូមិអូរកន្ធិល ឃុំបឹងកន្សែង ស្រុកបានលុង ខេត្តរតនគិរី
57	ហេស អេហ្គ្រីខលឈ័រ ត្រេឌីង ខូ អិលធីឌី HESED AGRICULTURE TRADING CO., LTD.	លេខ២៤៨ ផ្លូវលេខ១០អិម ភូមិបាយ៉ាប សង្កាត់ភ្នំពេញថ្មី ខណ្ឌសែនសុខ រាជធានីភ្នំពេញ
58	គីរីរម្យ ហ្វ៊ូដ ប្រដាក់សិន (ខេ.អេហ្វ.ភី) KIRIROM FOOD PRODUCTION (K.F.P) CO., LTD	លេខ១បឺ ផ្លូវលេខ២១ សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ
59	នែតជ្រល អាហ្គ្រោ ត្រេដ ឯ.ក NATURAL AGRO TRADE CO., LTD.	ផ្ទះលេខ៣៩បេអឺ០អឺ១ ផ្លូវលេខ១៩៥២ សង្កាត់ភ្នំពេញថ្មី ខណ្ឌសែនសុខ រាជធានីភ្នំពេញ

ប្រភពទិន្នន័យ : ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

តារាង •៨• : តារាងទិន្នន័យនាំចេញស្វាយចន្ទីកម្ពុជាឆ្នាំ២០២០និង២០២១

ឆ្នាំ	បរិមាណ (គ.ក.)	តម្លៃគិតពន្ធគយ (រៀល)
២០២០	១៤៤,១២៧,៦៩៩	៥១៥,០២៧,០៤៣,១៩៦
២០២១	១៧៥,៧៨១,៩៤៥	៧៨០,២៤១,៤១៥,៥៧៤

ប្រភពទិន្នន័យ : អគ្គនាយកដ្ឋានគយនិងរដ្ឋាករកម្ពុជា

ក្រុមការងាររៀបចំចងក្រង
គោលនយោបាយជាតិស្តីពីស្វាយចន្ទី ឆ្នាំ២០២២-២០២៧

ឯកឧត្តម **ប៉ាន សូរស័ក្តិ** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

ឯកឧត្តម **ចាន់ ណារិទ្ធ** រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

ឯកឧត្តម **រាជ រ៉ា** រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

ឯកឧត្តម **ចៅ សុខមុនី** រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

ឯកឧត្តម **ទ៉ា រតនសាន** រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

ឯកឧត្តម **កៅ កោសល** ប្រតិភូរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ទទួលបន្ទុកជាអគ្គនាយកជំរុញពាណិជ្ជកម្ម

លោក **អប់ រ៉ាឌី** អគ្គនាយករងជំរុញពាណិជ្ជកម្ម

លោក **ឈាវ ផា** អគ្គនាយករងពាណិជ្ជកម្មក្នុងប្រទេស

លោក **ទិត សីច័ន្ទលី** ប្រធាននាយកដ្ឋានគោលនយោបាយពាណិជ្ជកម្ម

លោកស្រី **ម៉ុន ចំណាន** អនុប្រធាននាយកដ្ឋានគោលនយោបាយពាណិជ្ជកម្ម

លោក **ឃិត ឧត្តមស៊ីដារ៉ា** អនុប្រធាននាយកដ្ឋានគោលនយោបាយពាណិជ្ជកម្ម

លោក **សុខ សុវណ្ណា** ប្រធានការិយាល័យ នៃនាយកដ្ឋានគោលនយោបាយពាណិជ្ជកម្ម

លោកស្រី **ចៅ ហ៊ី** ប្រធានការិយាល័យ នៃនាយកដ្ឋានគោលនយោបាយពាណិជ្ជកម្ម

លោក **ឆាត សាន់ហ៊ី** អនុប្រធានការិយាល័យ នៃនាយកដ្ឋានគោលនយោបាយពាណិជ្ជកម្ម

លោក **តាំង ឌីសេង** អនុប្រធានការិយាល័យ នៃនាយកដ្ឋានគោលនយោបាយពាណិជ្ជកម្ម

ដោយសហការជាមួយៈ

១-ជំនាញការអន្តរជាតិ លោក James Fitzpatrick

២-អង្គការហេក្សកម្ពុជា (HEKS/EPER)

៣-វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទកម្ពុជា (CIRD)

៤-គម្រោង Harvest II of USAID

៥-អង្គការដៃគូដើម្បីចីរភាពវិស័យកសិកម្ម (CPSA of Grow Asia)

Kingdom of Cambodia

Nation, Religion, King

Royal Government of Cambodia

National Cashew Policy

2022-2027

Approved by the Council of Ministers

At its Plenary Meeting on 13 January 2023

Prepared and published by:

Ministry of Commerce

General Directorate of Trade Promotion

Trade Policy Department

Supported by:

Cambodia Cashew Federation (CCF)

Cambodia Australia Partnership for Resilient Economic Development (CAPRED)

Strengthening the Climate Resilience of Agricultural Systems (CRAS), GIZ Cambodia

HEKS/EPER

FOREWORD

In this sixth mandate, the Royal Government of Cambodia has launched the Rectangular Strategy Phase IV and the National Strategic Development Plan 2019-2023, which aim to strengthen and support in-depth reforms in order to fully achieve the Sustainable Development Goals, and Cambodia's vision to achieve the status of a high middle-income country by 2030, and a high-income country by 2050. Meanwhile, this fourth phase of the Rectangular Strategy focuses on increasing productivity and competitiveness through economic diversification in high-value activities, in which agriculture is given particular consideration as one of the leading sectors that contributes to the promotion of national income growth and socio-economic development. In 2020-2021, the Covid-19 pandemic negatively affected public health, society, and all economies in the world. The Cambodian economy in 2020 slowed to a rate of -3.1%. This was due to the decline in the service and industry sectors, while the agricultural sector maintained positive growth because of its potential and resilience. The agricultural sector has made a significant contribution to maintaining food security, and providing employment and income to the people who depend on it.

Currently, most of Cambodia's agricultural products are exported, unprocessed, to neighbouring countries, which allows for only low value-added in this country. Cambodian cashew nuts are then processed by these neighbouring countries and are exported to other countries for consumption. In this regard, to continue to promote the growth in the competitiveness of agro-business in terms of quality and food safety, and especially to promote productivity, the diversification of potential crops and markets for trading, the National Cashew Policy 2022-2027 has been developed and introduced. This is of significant importance to support the implementation of policies and other strategic frameworks to ensure Cambodia's competitiveness in the local, regional, and global markets.

On behalf of the Royal Government of Cambodia, I would like to express my great appreciation to **His Excellency Pan Sorasak,** Minister of the Ministry of Commerce, in leading the formulation of the National Cashew Policy 2022-2027. I would also like to express my gratitude and appreciation to all Excellencies, ladies and gentlement from all relevant ministries, institutions, development partners, and the private sector for their active participation in cooperating and supporting this policy.

With the official approval of the National Cashew Policy 2022-2027,I encourage all relevant ministries and institutions, the public sector, the private sector, development partners, farming communities, processors, exporters, and relevant actors to support and implement this policy in order to achieve practical and efficient results, which contribute to the enhancement of Cambodia's agro-industrial cashew development that supports sustainable and inclusive national economic growth.

Phnom Penh, 24 February 2023

Prime Minister

Samdech Akka Moha Sena Padei Techo HUN SEN

CONTENTS

FOREWORD	i
1. INTRODUCTION	1
1.1. Situation of development of cashew production	1
1.2. Processing and market demand	2
2. VISION	3
3. GOAL AND OBJECTIVES	4
4. STRATEGIES	4
4.1. Production strategy	4
4.2. Processing strategy	4
4.3. Export strategy	5
5. ACTIVITY PLAN	6
5.1. Establishment of supportive mechanisms	6
5.2. Establishment of a legal framework	6
5.3. Financial support	6
5.4. Human resource development	6
5.5. Infrastructure development	7
5.6. Project implementation	7
5.6.1. Cashew production	7
5.6.2. Cashew processing	8
5.6.3. Cashew market and export	10
6. MONITORING AND EVALUATION	11
7. CONCLUSION	11
GLOSSARY	12
Annex 1: Matrix of National Policy Measures on Cashew and Action plan	
Annex 2: Statistic Table	

1. INTRODUCTION

The global economy declined at a rate of -3.1% in 2020, and increased to 5.9% in 2021, while the top five economies in ASEAN (Malaysia, Indonesia, the Philippines, Vietnam and Thailand) declined at a rate of -3.4% in 2020 and increased to 2.9% in 2021, a lower-than-expected increase due to the massive outbreak of Covid-19[1]. Cambodia is an open economy, which was not able to escape the negative effects of this disease on its socio-economic performance. In fact, in 2020, the Cambodian economy had slowed to an annual rate of -3.1%, but was projected to grow by 3.0% in 2021, and around 5.6% in 2022. This was on account of the rapid response of the Royal Government of Cambodia (RGC), who acted in line with the economic recovery policy in a new normal, and the quick economic recovery of Cambodia's trading partners[2], through the exports of products such as bicycles, electronic components, white rice and other agricultural products that have continued to maintain good growth rates. At the same time, the RGC has been implementing intervention measures to restore and stimulate economic growth in line with the Rectangular Strategy Phase IV, the National Strategic Development Plan 2019-2023 and Strategic Framework, and Programs for Economic Recovery in the Context of Living with Covid-19 in a New Normal 2021-2023. These have reflected the RGC's determination to fully achieve the Sustainable Development Goals. The Cambodian government's main strategy focuses on increasing productivity, competitiveness and economic diversification in high value-added sectors, of which agriculture and food processing is one of the priorities. This has contributed to national economic development, job creation, and a reduction in migration and poverty. On this basis, the RGC has been concentrating on the implementation of key priorities to enhance agriculture and rural development by promoting the processing industry and encouraging private investment in potential agricultural products - cashew is one of the 12 priority crops[3]. Cambodian cashew has a good reputation, and has especially achieved market recognition for kernel size, taste, low chemical residues, and organic by default.

1.1. Situation relating to the development of cashew production

Over the past five years, Cambodian cashew cultivation areas have increased significantly. Between 2015 and 2019, the cultivated area increased from 94,308 hectares to 228,037 hectares and the harvested area from 78,584 hectares to 145,840 hectares. Total production increased from 93,944 tons to 208,769 tons. By 2021, the cashew cultivation area had increased to 405,991 hectares and the harvesting area to 275,679 hectares, with an average yield of 1.74 tons per hectare and a total yield of 472,636 tons per year[4]. Despite this increase, cashew

[1] Source: IMF World Economic Outlook October 2021
[2] Source: Ministry of Economy and Finance Report
[3] Source: Agricultural Development Strategic Plan 2019-2023

[4] Data source: Agriculture, Forestry and Fisheries Summary Report for 2021 and Work Target for 2022

crops still face many challenges that need to be addressed, particularly in respect of technical know-how, and the identification of good and high-yielding varieties that are disease-free and resistant to pest infestation and climate change. In addition, harvesting, processing, and storage do not yet comply with accepted technical standards, and processing capacity remains limited in terms of techniques, quantities, and human resources.

As of 2018, the number of people in rural areas who were cultivating cashew crops comprised about 70,000 families, of whom 78% were smallholder farmers cultivating on less than 5 hectares, with only 6% farming areas larger than 10 hectares. The 10 provinces with the largest areas of cashew cultivation are Kampong Thom, Ratanakkiri, Kratie, Kampong Cham, Preah Vihear, Stung Treng, Oddar Meanchey, Tbong Khmum, Mondulkiri and Siem Reap. The most popular cashew varieties grown by farmers in Cambodia are M23, M10, M1, IM4, and H09. Semi-processing sites are located in Tbong Khmum, Kampong Thom, Kampong Speu and Kandal provinces[5]. By 2020, there were 12 cashew processing enterprises[6], 4 cashew nut processing companies[7] and 59 export companies[8]. In 2019, Cambodia was 10th among the world's top cashew growing countries. Ivory Coast has the world's largest cashew harvesting area with 1,913,073 hectares and a total yield 792,678 tons per year. The following nine countries with the largest harvesting areas were India, Tanzania, Benin, Indonesia, Brazil, Guinea-Bissau, Burundi, Vietnam, and Cambodia[9].

1.2. Processing and market demand

Cashew nut processing is attracting both local and foreign investors, but the ability to control the quality, hygiene and processing of Cambodia's agricultural products is still limited. To boost production, Cambodia needs processing techniques and large-scale processing plants, which comply with quality and hygiene standards. Cambodia has the capacity to produce more than 200,000 tons of raw cashew nuts per year, but is currently able to process only 5% of this, and most of the raw cashew nuts are exported to neighbouring countries for processing. This has meant that Cambodia has been losing opportunities in value-adding and job creation. It also means that Cambodia has been failing to capitalise on the reputation of its cashew nuts in terms of their delicious taste. In future, Cambodia will expand its cashew market beyond the existing neighbouring markets. However, the country still faces substantial challenges: the supply chain of raw cashew nuts to local processors is not reliable because farmers are dependent on neighbouring markets, which can absorb most of the country's unprocessed cashew nuts.

In 2020, the effects of the global Covid-19 epidemic plunged the global economy into a deep crisis and severely disrupted regional and global supply chains. In fact, global market demand for cashew nuts-in-shell declined sharply in 2020, with purchase orders dropping by US$1,507 million compared with 2019. India was the largest importer in the world of in-shell cashew nuts, heading the top 10, followed by Vietnam. However, in the

[5] Data Sources: Cambodian Cashew Value Chain Evaluation Report (December 2019)-HEKS/EPER

[6] Data Source: Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation

[7] Data Source: Council for the Development of Cambodia

[8] Data Source: Department of Export and Import of the Ministry of Commerce

[9] Data Source: Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)

four years of 2016 to 2019, Vietnam led the rankings for the import of in-shell cashew nuts, with a global market share about 53.40% valued at US$1.586 million, and India was ranked second with 43.97%, worth US$1.306 million. The value of cashew nut imports, in-shell, on the world market fell from US$2,856 million in 2019 to US$1,349 million in 2020[10]. Demand for in-shell cashew nuts decreased by around 13%, from a total of US$3,835 million in 2020, compared with a total of US$4,411 million in 2019. By 2020, the United States had the highest demand for cashew kernels - at 28.76% of the world market share, valued at US$1,103 million - followed by Germany with 12.78%, the Netherlands with 8.99%, China with 3.94%, the United Kingdom with 3.89%, and France with 3.13%.

Although the crisis continued in 2020, Cambodia was able to export a total of 4.8 million tons of agricultural products to international markets, of which 218,981 tons[11] comprised cashew nuts, while in 2021, Cambodia exported 937,974.26 tons (an increase of 328.34%). Exports to Vietnam reached 928,926.27 tons, to China 4,552.69 tons, Thailand 4,297.40 tons, India 98.60 tons, Japan 44.15 tons, Korea 21.38 tons, the United Arab Emirates 14.51 tons, the Netherlands 8.21 tons, Bangladesh 7 tons, Lao PDR 4 tons, Switzerland 0.02 tons, Togo 0.01 tons, the Philippines 0.003 tons and France 0.002 tons[12]. While the cashew products of the world's major producers remain static, Cambodia's cashew products could snatch market share from the United States, Germany, Netherlands, China, the United Kingdom, France, Australia, Canada, the United Arab Emirates, and Japan. The upward trend in European demand for cashew nuts continues, while the supply of other grains - such as almonds, hazelnuts, and pistachios – which is insufficient, and these are more expensive. Based on the growth in European consumption, Cambodia needs a long-term vision to promote and increase consumer awareness of the nutritional value of cashew kernels. European consumers prefer white and roasted cashew kernels, which are more tasty than other tree nuts. Consequently, to increase its economic competitiveness and diversification, and to ensure high economic growth and job creation, Cambodia needs to seize this opportunity by strengthening and expanding the processing of cashew products as much as possible - by establishing food safety standards and ensuring that it has the quantity and quality to supply local and international markets.

The National Policy on Cashew 2022-2027 has been formulated and sharpened to respond to the vision of the Royal Government of Cambodia, as well as to ensure that it is consistent with other relevant policy documents and strategies, particularly in line with the RGC's Rectangular Strategy Phase IV. In this regard, and in order to achieve the goal of sustainable development for cashew, this policy focuses on three main strategies: production, processing, and export.

2. VISION

The National Cashew Policy aims to develop cashew production, processing and markets in inclusive competitiveness to ensure sustainability and economic diversification.

---

[10] Source: Trade map ITC, data extracted in October, 2020

[11] Source: directive on agriculture, forestry and fisheries situation in 2020 and implementation, dated 8 January 2021

[12] Report on the situation of agriculture, forestry and fisheries in 2021, and the implementation directive dated 6 January 2021 2022

3. GOAL AND OBJECTIVES

The National Cashew Policy aims to transform Cambodia into a major producer and supplier of cashew products for local, regional and global markets.

To achieve the above vision and objectives, the National Cashew Policy has set out three main goals:

- To improve the production and product outputs with competitive quality
- To promote industrialisation to increase the value-added of the cashew harvest and processing by 25% by 2027 and at least 50% by 2032
- To promote exports through market diversification, inter-sectoral export linkages, trade facilitation, production cost reductions, and market advantage.

4. STRATEGIES

To achieve the vision, goals and objectives, the National Cashew Policy focuses mainly on three key strategies:

4.1. Production strategy

This strategy focuses on improving productivity in the cashew sector, by careful promoting the use of agricultural technological innovation, good agricultural practices, organic farming, a cultivation calendar based on market demand, cultivation zones, improving soil management and utility, strengthening the control and management of different varieties, and improving irrigation and agricultural mechanisation, along with post-harvest technology. In order to maintain sustainable growth in the cashew sector, it is necessary to nurture the uptake of cultivation using high quality varieties (large nuts) that are resistant to damage from pests, climate change, and maximum residue limits (MRLs) of agro-chemicals to comply with the standards of importing countries.

The plan for harvesting, processing, quality control, and risk management must have pre-determined goals in practical cooperation, such as planting programs, post-harvesting methods and production costs. Market demand and supply chains need to be balanced between stakeholders such as farmers, processors and exporters, so that they are encouraged to plan and collaborate in farming contracts.

At the same time, relevant ministries and institutions, the private sector and development partners shall continue to cooperate in conducting capacity building for technical officers, producers (small, medium and large) and agricultural communities on the development of the agriculture sector and the promotion investment from the private sector in the agricultural production chain through the public-private partnership mechanism in finding new markets for cashew products.

4.2. Processing strategy

This strategy is significant in diversifying products for the value-addition of cashew products, which, in turn, will support the development of the rural economy by transforming farmers into agro-businesses through increasing productivity, reducing production costs, and applying appropriate modern technologies and

competitive quality products to supply the domestic and foreign markets. It will also encourage agricultural cooperatives to become the supply-bases for raw materials to serve and increase agro-processing industries. In addition, the strategy focuses on the following actions, which will enhance the cashew production chain and increase value-added products:

- Encouraging and mobilising domestic and foreign investment, technical assistance and resources, to sustainably promote the development of Cambodia's cashew sector
- Increasing value-added, post-harvest, through the drying, grading, and packaging of raw nuts by deshelling, peeling, and grading for supply to processors and exporters in markets that are high-value targets
- Increasing value-added by supplying processing industries so that finished products such as snacks and ingredients for inclusion with other products, can be produced
- Increasing value-added by producing various processed products to supply to retail stores in the target markets.

Past studies have shown that the Cambodian cashew processing industry can be linked to other relevant sectors to revitalise the basic economy by adding value through processing. Products include roasted cashew kernels, cashew apple vinegar, cashew jam, cashew apple drinks, cashew oil, cashew sauce, cashew milk, cashew apple juice, cashew cream, cashew butter, cashew ice cream, cashew wine/lager and cashew cheese. Raw and roasted kernels are more favoured than other nuts because they are tasty and offer health benefits.

4.3. Export strategy

Cambodian cashew is a traditional agro-industrial crop consumed by both domestic and global markets. It is considered to be a crop with potential and significant nutritional value. Furthermore, as a raw material, it can be used to produce other products. In order to respond to the new trends in market competition, and to be able to strengthen the excellence of the Cambodian cashew market, the National Cashew Policy has set out the following market and export strategies:

- To expand agro-business in line with market demand, domestically and internationally, through cooperation between the RGC and the private sector
- To encourage the consumption of local cashew products through the organisation of business and investment forums between producers, buyers and consumers, to promote exports
- To facilitate trade in cashew exports through the maintenance of the existing markets and negotiations with new target markets - through all mechanisms - in the region and the world, the development of logistic systems, and the harmonisation of one-stop-service systems
- To improve existing procedures, establishing new mechanisms and infrastructure to promote profitable exports and markets, including import and export clearance. To disseminate information about trade rules and tariff lines to producer communities, traders, exporters and stakeholders by all means such as trade events, business matching, 'buy Cambodian products' campaigns, trademarks, etc.
- To increase the competitive productivity of cashew crops, reducing the production costs of cashew processing by ensuring quality and standards in accordance with market demand

- To promote the export of cashew products through bilateral and multilateral free trade agreements.

5. ACTIVITIES PLAN

In order to achieve the vision, objectives, goals and strategies of this policy, the following activities are planned:

5.1. Establishment of supportive mechanisms

For the sustainable implementation of the National Cashew Policy, it is necessary to concentrate on human resources and to mobilise finance in accordance with the needs relating to the scale of work, with transparency, consistency and links between relevant ministries and institutions, national and international organisations and development partners through the establishment of mechanisms as follows:

5.1.1. The establishment of an inter-ministerial committee to monitor and evaluate the implementation of the National Cashew Policy 2022-2027, as has been designated by the RGC. The committee will be composed of representatives from relevant ministries and institutions, and will have a secretariat under the Ministry of Commerce.

5.1.2. Strengthen the Cashew Federation to mobilise farmers, producers and all stakeholders who will be the supply-base for raw materials under one roof to serve the agro-processing industry. They will have a common vision to achieve the single goal of sustainable development for Cambodia's cashew sector.

5.1.3. Strengthen a Centre of Excellence for sustainable and nutritional agriculture intensification, to implement post-harvest production and the management of cashew nuts in areas with potential, and to link producers with cashew value-chain actors and stakeholders.

5.1.4. Strengthen the capacity of the Cambodian Agricultural Research and Development Institute, the National University of Agriculture and other laboratories to research high-quality and large cashew nut varieties that are resilient to climate change.

5.2. Establishment of a legal framework

In order for the National Cashew Policy to be effectively implemented, ministries and institutions shall formulate legal documents relating to the cashew sector as deem needed.

5.3. Financial support

The Ministry of Economy and Finance, the National Bank of Cambodia, the Agricultural and Rural Development Bank, and the SME Bank shall examine the feasibility of resolving issues related to financing and should be carried out in accordance with the spirit of the National Cashew Policy. In addition, other sources of funding and support could be sought from development partners and the private sector, as well as funding from other legitimate sources.

5.4. Human Resource Development

To develop human resources to expand the cashew sector, the following ministries and organisations should collaborate: the Institute of Standards of Cambodia; the National Productivity Centre of Cambodia of the Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation; the Trade Training and Research Institute of the Ministry of Commerce; the Cambodian Agricultural Research and Development Institute; the National Training Institute of

Agriculture; the General Department of Agriculture of the Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries; the Ministry of Labour and Vocational Training; and other relevant ministries and institutions. These bodies shall determine training programs and research to support the cashew sector, and prepare procedures to determine quality in accordance with national and international standards. Activities should include organising seminars, participating in other events, and setting up local and international study tours.

5.5. Infrastructure development

5.5.1. The creation of a favourable environment for cultivation by building and improving physical infrastructure should be promoted, such as irrigation, electricity and drainage systems.

5.5.2. The construction and improvement of transportation and storage infrastructure should be promoted, from farms connected to warehouses and processing areas, to small roads, waterways, main roads, and bridges.

5.5.3. The feasibility of constructing and improving strategic transport routes that reduce the distance from processing areas/factories to ports or export gates (national roads, railways, waterways, and airways) should be examined. Strengthening system efficiency logistics, should also be considered.

5.5.4. The recycling of waste from cashew products into useful multi-products - by implementing laws related to better environmental impact management - should be nurtured.

5.6. Project implementation

This policy shall be implemented in accordance with national strategies and other policies to effectively complement the development of the cashew sector.

The implementation plans of this policy are divided into the following activity clusters:

5.6.1. Cashew production

5.6.1.1. The Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries shall disseminate information about new discoveries to farmers through the website of the Agricultural Information and Documentation Centre, or on social media, by setting up a platform through which farmers can share their ideas and experiences.

5.6.1.2. The Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries shall continue to conduct scientific research on cashew varieties, especially new varieties that are in line with Cambodia's ecosystem and the needs of its target markets.

5.6.1.3. The Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries shall implement the development and improvement of annual yield measurement methods, based on the latest available survey data, such as field yields, production costs, the utility of agri-inputs, the level of investment, the age of the cashew trees, the varieties planted, new plantings, and pests. This would help to increase cashew production, as well as verify the yields, and identify areas for potential improvement.

5.6.1.4. The Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries, and the Ministry of Environment shall strengthen the implementation of existing regulations, and assess environmental risks in the management of agricultural raw materials, especially pesticides, in order to optimise cashew productivity in accordance with technical standards.

5.6.1.5. The Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries shall increase production and productivity and enhance the safety of farmers and farm workers through technical training, both theoretical and practical, to improve the quality of services, the implementation of good agricultural practices and organic farming, to be more accurate and effective in the cashew sector.

5.6.1.6. The Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries, and the Ministry of Commerce shall recommend the establishment of collective production groups, and a clear data collection study, to identify the sources of Cambodian cashew products in the market. The Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries shall guide and coordinate the establishment of agricultural communities focusing on cashew crops, and strengthen them to function well.

5.6.1.7. The Ministry of Interior, the Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries, and the Ministry of Commerce shall coordinate the establishment of a Cashew Association and Federation.

5.6.1.8. The Ministry of Commerce, the Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries, and the sub-national administrations shall strengthen contract farming - to ensure the supply chain by increasing value-added during and post-harvest season through links between agricultural associations, communities, farmer groups, and local processors - for commercialisation in Cambodia.

5.6.1.9. The Ministry of Commerce, and the Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries shall strengthen the image of cashew products by improving the quality and taste, and by controlling the use of chemical inputs in accordance with technical standards in production.

5.6.1.10. The Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries shall monitor and promote good agricultural practices (CamGAP) and organic farming for cashew crops.

5.6.1.11. The Ministry of Economy and Finance, the Rural Development and Agriculture Bank, and the SME Bank shall create budget packages to mitigate difficulties faced by farmers and processing plants in the event of natural disasters, epidemics, border closures, market disruptions, and flooding at harvest time.

5.6.1.12. The National Bank of Cambodia should further encourage banks and financial institutions to increase agricultural loan products, or adjust existing products to facilitate the lowering of interest rates.

5.6.1.13. The Ministry of Water Resources and Meteorology shall examine the possibility of constructing irrigation systems and other water sources to serve cashew crops.

5.6.1.14. The Cambodian Mine Action and Victim Assistance Authority in charge of demining and mine action, shall prioritise demining plans and the removal of unexploded ordnance to expand cashew plantations.

5.6.1.15. The Ministry of Rural Development and the sub-national administrations shall include the cashew sector in their strategic development plans and investment programs, and cooperate with local communities and development partners to build and improve access roads to farms, according to the contribution ability.

5.6.2. Cashew processing

5.6.2.1. The Council for the Development of Cambodia, the Ministry of Commerce, and the Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation shall encourage the private sector to invest in processing cashew products for the domestic and export markets.

5.6.2.2. The Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation, the Ministry of Environment, and the Council for the Development of Cambodia shall encourage cashew processing factories to develop their cashew production capacity with the transfer of processing industry technology. This would improve capacity for food production and the processing of cashew waste.

5.6.2.3. The Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries shall prepare guidelines and disseminate these to farmers and farm owners giving guidance on how to dry and store cashew nuts properly, in accordance with technical conditions, to ensure good quality and safe cashew products.

5.6.2.4. The Ministry of Commerce, the Council for the Development of Cambodia and relevant institutions shall study economic benefits and encourage the private sector to establish cashew processing areas within, or near to, cashew plantations, or in industrial parks located in provinces with potential for domestic supply from the cashew production chain. Situated in one location, the establishment of such a processing area could add great value to the rural economy.

5.6.2.5. The Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation shall encourage the processing and management of cashew products for use as final products, or as raw materials, to produce various products.

5.6.2.6. The Ministry of Environment, the Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation, relevant ministries and sub-national administrations shall provide technical advice to cashew processing plants to effectively manage waste, prevent negative environmental impacts, and increase the value-added from cashew processing waste.

5.6.2.7. The Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation shall study and create standards relating to cashew products, and prepare procedures for recognising and implementing these standards for cashew products according to the needs of importing countries. This would ensure the quality and sustainability of Cambodian cashew processing by providing technical support and building the capacity of processors to obtain compliance certification.

5.6.2.8. The Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation shall guide and facilitate cashew processing enterprises and factories to enhance export productivity, and ensure quality and safety to meet minimum demands in accordance with the quality control systems or standards, and international food safety and management systems or equivalent systems, certified by accredited certification bodies.

5.6.2.9. The Ministry of Economy and Finance shall examine the possibility of providing incentives through exemptions or reductions in income tax, tax on processed cashew products, and value-added tax, to legal cashew operators who provide direct benefit to farmers.

5.6.2.10. The Ministry of Economy and Finance shall examine the feasibility of providing necessary incentives to the private sector, for example, the construction of cashew nut warehouses at key strategic locations for the storage of cashew nuts for processing.

5.6.2.11. The Ministry of Commerce and the Council for the Development of Cambodia shall mobilise investors to build cashew nut drying yards or dryers, and warehouses at key strategic locations for managing the harvesting and storage of cashew nuts for processing.

5.6.2.12. The Ministry of Mines and Energy, and the Electricity Authority of Cambodia shall examine the possibility of facilitating the reduction in electricity prices for consumers in the cashew sector.

5.6.3. Cashew market and export

5.6.3.1. The Ministry of Commerce and the Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries shall strengthen market information and data collection services involving farmers and the public through various media to facilitate market monitoring.

5.6.3.2. The Ministry of Commerce shall facilitate the establishment of cashew associations or federation to gather together the private sector, exporters, processors and operators involved in the cashew business.

5.6.3.3. The Ministry of Commerce shall examine market trends, regional competition and value chains in order to promote the development of the cashew sector in a way that is consistent and inclusive.

5.6.3.4. The Ministry of Commerce shall continue to negotiate with countries that are targets for exports on the topics of tariff exemptions or reductions, quotas and trade facilitation, especially the effective implementation of the One Window Service Office (OWSO) mechanism.

5.6.3.5. The Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries shall promote negotiations with target countries about facilitating the implementation of sanitary and phytosanitary rules, building the capacity of Cambodian exporters and stakeholders to be able to comply with sanitation and phytosanitary regulations, and by inviting the private sector to participate in the provision of sanitation and phytosanitary services.

5.6.3.6. The Ministry of Commerce and the Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation shall promote and disseminate the benefits of branding and packaging with quality and standards.

5.6.3.7. The Ministry of Commerce shall promote and build good branding reputation for cashew products through all means. This should be widely disseminated to increase market competitiveness.

5.6.3.8. The Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation shall facilitate the certification provision mechanism for food hygiene, and strengthen laboratory capacity in accordance with international standards. The operation of such a laboratory could involve a public-private partnership.

5.6.3.9. The Ministry of Commerce, the Ministry of Posts and Telecommunications, and the National Bank of Cambodia shall promote and facilitate the development of new digital technologies for electronic business operations.

5.6.3.10. The Ministry of Commerce shall develop new digital mechanisms and techniques to promote well-known and confident marketing platforms to sellers and buyers.

5.6.3.11. The Ministry of Commerce shall organise a cashew business forum to promote Cambodia's cashew products and connect the private sector to international business networks.

5.6.3.12. The Ministry of Commerce shall develop a campaign to promote the use of local cashew products.

5.6.3.13. The Ministry of Tourism, the Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries, the Ministry of Commerce and the sub-national administrations shall promote and establish agri-tourism markets for cashew products on site.

5.6.3.14. The Ministry of Public Works and Transport shall continue to build the necessary physical infrastructure to connect factories, enterprises, and special economic zones to the ports and export gates.

5.6.3.15. The Ministry of Commerce, the Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries, the Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation, and the Ministry of Economy and Finance, shall coordinate export procedures to reduce costs and increase the competitiveness of Cambodia's cashew products.

5.6.3.16. The Ministry of Public Works and Transport, the Ministry of Economy and Finance, and other relevant ministries and sub-national administrations shall examine the possibility of reducing service fees to provide smooth and expeditious processing. They should also examine the possibility of building standard warehouses for all agricultural products.

6. MONITORING AND EVALUATION

To effectively implement the National Cashew Policy, it is necessary to have a system for monitoring and evaluation, and to put forward proposals to improve implementation, by focusing on:

- The establishment of an inter-ministerial committee to monitor and evaluate implementation by verifying the goals and action plans of the National Cashew Policy
- Identifying indicators to measure the degree to which the implementation of the action plan has taken place
- The Economic and Financial Policy Committee of the Ministry of Economy and Finance is responsible for monitoring and evaluating the National Cashew Policy so that it is consistent and aligned with other relevant policies and strategies
- The establishment of a mechanism to collect information, monitor, amend and prepare an evaluation report on the implementation of this policy, as well as the direction for further implementation.

7. CONCLUSION

Cashew is considered one of the priority crops among other potential crops, providing an important source of income and contributing to the growth of national income. Cambodia produces a significant amount of cashew products, most of which are raw nuts exported to neighbouring countries for processing, and, from there, to be exported to other consumer countries. Exports of raw cashew nuts have resulted in the loss of many potential jobs and added-value in Cambodia. In this regard, the Royal Government of Cambodia has set out the National Cashew Policy in line with its Rectangular Strategy Phase IV. This is designed to promote competitiveness for both production and quality, diversification, processing, exporting, and value-addition to the whole value chain of stakeholders. It will support existing actors and attract greater investment, as well as maintaining existing markets and seeking new ones to support sustainability. At the same time, the participation of relevant ministries and institutions in implementing the National Cashew Policy, defined in a clear and ambitious vision, is necessary to seize the competitive opportunities in the market, and to export Cambodia's cashew kernels to regional and the world markets. This can be achieved by reducing the export of raw cashew nuts in order to create jobs within Cambodia, and to add more value to people's labour, to reduce poverty and migration, and to boost national economic growth.

GLOSSARY

The key terms used in the National Cashew Policy 2022-2027 are defined as follows:

Contract farming	Refers to an agreement between farmers and processing and/ or marketing firms for the production and supply of agricultural products under forward agreements, frequently at predetermined prices
Agro-business	Refers to the business sector encompassing farming and farming-related commercial activities
Agro-industry	Refers to the large-scale production, processing, and packaging of food using modern equipment and methods
Good branding	Refers to the creation of a proprietary image that is visible, interesting, reasonable, and has a cultural character that makes customers think of, and distinguish, Cambodian cashew products
Value Chain	Refers to a series of consecutive steps that go into the creation of a finished product, from its initial design to its arrival at the customer's door
Supply Chain	Refers to a collection of suppliers' activities for production, processing and export
Cashew Nut in Shell	Refers to cashew nuts that are peeled from cashews
Cashew Nut Shelled	Refers to cashew nuts that are peeled from the fruit and peeled
Continuity	Refers to the continuous probability or possibility of continuous use of economic or financial resources, regardless of the maintenance or expansion of quality and progress

Inclusiveness	Refers to measures or policies that include or enable all stakeholders to benefit economically from the process of implementing a project, program or policy
Harmonised System (HS)	Refers to the classification of goods in the international trading system established by the World Customs Organization
Ecosystem	Refers to a geographic area where plants, animals, and other organisms, as well as weather and landscape, work together to form a bubble of life
Commercialisation	Refers to the process of introducing a new product or production method into commerce—making it available to the market
Diversification	Refers to the process of shifting an economy away from a single income source towards multiple sources from a growing range of sectors and markets
Centre of Excellence	Refers to the centre established by the Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries as a place to train and share knowledge about agricultural techniques. Its aim is to build the capacity of farmers to develop agriculture through new technologies to achieve efficiency and effectiveness
Mechanisation	Refers to the process of introducing a machine to do something that used to be done by human or animal labour
Organic by Default	Refers to natural farming methods using new soil on which chemical fertilisers have never been used: only naturally processed fertilisers have been applied in

	accordance with the organic standards set by the market order
Cashews	Refers to cashew crops, including stems, leaves, fruits, cashew nuts, kernels, apple, shell, and, testa/skin,
Industrialisation	Refers to a transformation away from an agricultural- or resource-based economy, towrds an economy based on mechanised manufacturing

Annex 1: Matrix of National Cashew Policy Measures and Action Plan

Project implementation process	Challenges	The reason	Activities	Responsible institution
Cashew Production	- Low production yield and quality	- Farmers' knowledge still limited. - Lack of access on social media by organising platform to gain information and participation in sharing experience with the latest technology.	- Disseminate new discoveries to farmers through the website of the Agricultural Information and Documentation Centre or on social media, setting up a platform where farmers can share their ideas and experiences.	- Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries
		- Cashew seeds/seedlings are not yet analysed and farmers are growing based on market demand.	- Continue to conduct scientific research on cashew varieties, especially new varieties that are in line with Cambodia's ecosystem, climate change, and target market needs.	- Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries
	- High cost of production value chain	- The management of agro-input use remains limited.	- Implement the development and improvement of annual production measurement methods based on the latest available survey data - plantation yields; production costs; agro-input use; the investment level; the age of cashew trees; newly planted varieties; new plantings; and pests - in order to increase cashew production, as well as	- Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries

			calculate production and identify potential for improvement.	
		- Lack of techniques in managing stock warehouse after harvest.	- Prepare guidelines and disseminate to farmers and farm owners how to dry, grade, and store cashew nuts properly in accordance with technical conditions to ensure good quality and safety.	- Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries
	- Techniques for using fertilisers and agro-chemicals are still limited	- Lack of full implementation of regulations and measures.	- Strengthen the implementation of existing regulations and assess environmental risks in the management of raw agricultural materials, especially pesticides, in order to optimise cashew productivity in accordance with technical standards.	- Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries - Ministry of Environment
		-	- Increase productivity and protect the safety of farmers and farm workers through technical training, both theoretical and practical, to improve the quality of services, good agricultural practices and organic farming to be more accurate and effective in the cashew sector.	- Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries
	- Lack of management on cashew origin	- The identification and establishment of collective producer groups not yet clearly set.	- Recommend the establishment of a collective production group and a clear data collection study to identify the source of Cambodian cashew products in the market.	- Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries - Ministry of Commerce

			- Guide and coordinate the establishment of agricultural communities based on cashew crops and strengthen agricultural communities to function well.	- Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries
			- Coordinate the establishment of a Cashew Association and Federation.	- Ministry of Interior - Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries - Ministry of Commerce
			- Strengthen farming contracts to ensure the supply chain by increasing value-added both during and post-harvest season through links between agricultural associations, farmer groups, and local processors for commercialisation in Cambodia.	- Ministry of Commerce - Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries - Sub-national administrations
	- A specific standard has not yet been set for cashew products	- Low quality of inputs in cashew production.	- Strengthen the reputation of cashew products by improving the quality, taste, and the use of chemical inputs in accordance with technical standards in production.	- Ministry of Commerce - Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries
			- Monitor and promote good agricultural practices (CamGAP) and organic farming for cashew crops.	- Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries
	- Lack of investment in the cashew production chain	- Climate change leads to additional costs in the cashew production chain.	- Create a budget package to mitigate the difficulties of farmers and processing plants in the event of natural disasters, epidemics, border	- Ministry of Economy and Finance - Agricultural and Rural Development Bank

		- Financing does not meet the needs of farmers and relevant stakeholders.	closures, market disruptions, and flooding at harvest time.	- SME Bank
			- Encourage banks and financial institutions to increase agricultural loan products or to adjust existing products to facilitate and lower interest rates.	- National Bank of Cambodia
	- Lack of irrigation systems	- Cultivation of cashew crops depends on nature or conventional production.	- Examine the possibility of constructing irrigation systems and other water sources to supply cashew crop production.	- The Ministry of Water Resources and Meteorology
	- The geographical location of the plantations is in remote and risky areas	- Mines and unexploded ordnance have not been cleared.	- Prioritise demining plans to clear mines and unexploded ordnance for cashew plantations.	- Cambodian Mine Action and Victim Assistance Authority
	- Lack of infrastructure to connect to cashew plantations	- Local development budgets are still limited.	- Include the cashew sector in strategic development plans and investment programs and cooperate with local communities and development partners to build and improve access roads to farms in accordance with the resources of subsidy fund collections.	- Ministry of Rural Development - Sub-national administrations
Cashew Processing	- The capacity of processing factories is not competitive	- Lack of capital investment in cashew processing.	- Encourage the private sector to invest in processing cashew products for the domestic and export markets.	- Council for the Development of Cambodia - Ministry of Commerce

	in terms of diversification and value-added			- Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation
			- Encourage cashew processing factories to develop cashew processing capacity with the transfer of processing industry technologies for food production and cashew waste.	- Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation - Ministry of Environment - Council for the Development of Cambodia
			- Study the economic benefits and encourage the private sector to establish cashew processing areas, which are located within cashew plantations or in industrial parks, in one location, in provinces that have potential for domestic supply. The establishment of such a processing area could add great value to the rural economy.	- Ministry of Commerce - Council for the Development of Cambodia - Relevant Institutions
			- Encourage the processing and management of cashew products for use as final products or semi-products to produce various final products.	- Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation
			- Provide technical advice about cashew processing plants to effectively manage waste, lower environmental impacts, and increase value-added from recycling cashew processing waste.	- Ministry of Environment - Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation - Relevant Ministries - Sub-national Administrations

	- Quality of cashew products does not meet technical specifications and standards	- No standard specifications of have been established for processed cashew kernels.	- Study and create standards related to cashew kernels, prepare procedures for recognising and implementing these standards according to the needs of importing countries. This would boost the quality and sustainability of Cambodian cashew processing by providing technical support and building capacity for processors so that they can obtain food standard certificates.	- Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation
			- Guide and facilitate cashew processing enterprises and factories to enhance export productivity, ensure quality and food safety to a minimum level in accordance with the quality control system or standards, international food safety and management system, or equivalent systems certified by an accredited certification body.	- Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation
	- Production cost is still high, so it is difficult to compete in the market	- Unregistered processing plants have not been given incentives to register.	- Examine the possibility of providing incentives through the exemption of, or reduction in, income tax, tax on processed cashew products, and value-added tax, to legal cashew operators who are able to provide direct benefits to farmers.	- Ministry of Economy and Finance
	- Not enough warehouses for storage during and	- No incentives have been offered to investors to invest in building drying yards or	- Examine the feasibility and provide the private sector with the necessary incentives to invest in, for instance, the construction of cashew	- Ministry of Economy and Finance

	after post-harvesting	drying cabinets and warehouses for year-round processing.	warehouses at key strategic locations to store cashew products for year-round processing.	
			- Mobilise investors to build drying yards and warehouses at key strategic locations for managing the harvest and the storage of cashew products for processing.	- Ministry of Commerce - Council for the Development of Cambodia
	- Electricity cost is still high	- The electricity distribution network is insufficient.	- Examine the possibility of facilitating a reduction in electricity prices for consumers in the cashew sector.	- Ministry of Mines and Energy - Electricity Authority of Cambodia
Cashew Market and Export	- Lack of information about the cashew market	- A systematic market analysis service and a mechanism to share information about the market situation with stakeholders, has not yet been prepared.	- Strengthen market information and data collection services for farmers and the public through various media so that they can monitor the market situation.	- Ministry of Commerce - Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries
	- No legal Cashew Trade Federation	- Lack of management to gather cashew business operators and stakeholders together to form an association or federation for the cashew business.	- Facilitate the establishment of cashew trade associations or federations to gather together the private sector, exporters, processors and operators involved in the cashew business.	- Ministry of Commerce
	- Commercial barriers	- Not enough trade agreements with export target countries.	- Examine market trends, regional competition, and value-chains in order to promote the	- Ministry of Commerce

			development of the cashew sector so that it is consistent and inclusive.	
			- Continue to negotiate with export target countries about tariff exemptions or reductions, quotas, and trade facilitation, especially the effective implementation of the One Window Service Office (OWSO) mechanism.	- Ministry of Commerce
			- Promote negotiations with target countries about facilitating the implementation of sanitary and phytosanitary rules, and build the capacity of Cambodian exporters and stakeholders to be able to comply with sanitation and phytosanitary standards. This can be achieved by encouraging and opening up the private sector to participate in the provision of sanitation and phytosanitary services.	- Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries
	- Products are not properly labelled, packaged or branded	- Lack of awareness about the benefits of branding and packaging.	- Promote and disseminate information about the benefits of branding and packaging with quality and standards.	- Ministry of Commerce - Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation
		- Lack of understanding about the value of establishing a brand.	- Promote and build a good branding reputation about products, using all means to widely disseminate this brand, to increase market competitiveness.	- Ministry of Commerce

	- No specific recognition of the quality of cashew products	- Lack of laboratories that operate in line with international standards.	- Facilitate the certificate provision mechanism for food product hygiene and strengthen the laboratory capacity in accordance with international standards. The operation of this laboratory may involve a public-private partnership.	- Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation
	- The use of new digital technologies for electronic business operations is still limited	- Lack of human resources and techniques relating to the establishment of digital mechanisms.	- Promote and facilitate the development of new digital technologies for electronic business operations.	- Ministry of Commerce - Ministry of Posts and Telecommunications - National Bank of Cambodia
			- Need to develop new digital mechanisms and techniques to promote a well-recognised and confident marketing platform to sellers and buyers.	- Ministry of Commerce
	- Lack of market diversification in respect of cashew products	- Cashew business is not widely known.	- Organise a cashew business forum to promote Cambodia's cashew products and connect the private sector to international business networks.	- Ministry of Commerce
		- Lack of trust in the consumption of Cambodian products	- Launch a campaign about the use of local cashew products.	- Ministry of Commerce
		- The establishment of agro-tourism relating to cashew products has not yet been carried out.	- Promote and establish agro-tourism markets for cashew products on site.	- Ministry of Tourism - Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries - Ministry of Commerce

				- Sub-national Administrations
	- Limited connectivity of infrastructure	- The cost of transport is high and time-consuming.	- Continue to build the necessary physical infrastructure to connect factories, enterprises, and special economic zones to ports and export gates.	- Ministry of Public Works and Transport
	- The process to request export documents is still not easily navigated	- Cost reductions relating to export, and efficiency of the export procedure are still not sufficient.	- Coordinate export procedures to reduce costs and increase the competitiveness of Cambodia's cashew products.	- Ministry of Commerce - Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries - Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation - Ministry of Economy and Finance
			- Examine the possibility to reduce service fees, and to conduct the export process with speed and efficiency. The possibility of building standard warehouses for all agricultural products should also be explored.	- The Ministry of Public Works and Transport - Ministry of Economy and Finance - Relevant Ministries - Sub-National Administrations

Annex 2: Statistic Table

Table A: Data Ranking Countries for Cashew Nut-in-Shell by Size of Imports (HS 080131)

Rank	Importing Countries	Import Size in 2016	Import Size In 2017	Import Size In 2018	Import Size In 2019	Import Size In 2020
	The world	2 864.88	4 089.19	3 694.80	2 855.93	1 349.31
1	India	1 180.85	1 450.60	1 714.07	1 097.66	1 086.93
2	Vietnam	1 626.83	2 523.14	1 900.26	1 668.41	197.33
3	Saudi Arabia	11.06	25.93	21, 19	25,47	23.94
4	China	0.73	11.69	9.90	18,77	15.88
5	Belgium	5.10	5.54	4.73	3.70	3.17
6	United Arab Emirates	0.13	0.08	0.08	0.21	2.30
7	Holland	0.20	0.10	0.29	1.03	1.41
8	United States of America	1.14	2.62	1.34	1.29	1.17
9	United Kingdom	1.02	2.59	2.69	1.43	0.81
10	South Africa	0.17	2.60	1.41	0.29	0.58
	(.......)					
27	Cambodia	0	0.04	0.39	0.12	0.19
43	Thailand	0.05	0.19	0.16	0.04	0.03

Data source: Trade Map ITC, data extracted in October 2020

Table B: Data Ranking Countries Exporting Cashew Nut-in-Shell by Size of Exports (HS 080131)

Rank	Exporting Countries	Export Size in 2016	Export Size In 2017	Export Size In 2018	Export Size In 2019	Export Size In 2020
	The world	2 622.04	2 803.61	2 543.92	1 861.01	1 286.35
1	Tanzania	317.63	524.24	107.21	221.40	221.48
2	Benin	37.97	76.59	128.72	69.74	180.50
3	Ghana	981.16	253.20	455.75	222.37	141.68
4	Guinea-Bissau	176.26	186.85	167.80	122.75	128.54
5	Ivory Coast	792.09	1 161.92	1 054.95	730.84	106.68
6	Indonesia	100.26	112.58	84.35	121.03	102.36
7	Nigeria	28.45	63.85	161.96	73.10	90.17
8	Mozambique	15.78	31.36	14.82	30.26	44.74
9	United Arab Emirate	0.04	0.06	0.29	0.58	42.88
10	Senegal	9.42	3.38	33,16	60.48	38.64
	(…….)					
16	Vietnam	0.57	1.08	0.86	3.83	17.91
18	Cambodia	0.29	0.67	2.26	6.46	7.22
19	Thailand	0.38	5.52	4.72	2.80	4.33

Data source: Trade Map ITC, data extracted in October, 2020

Table C: Data Ranking Countries' Imports of Cashew-Nut-Shelled Countries by Size (HS 080132)

Rank	Exporting Countries	Imported Size in 2016	Imported Size In 2017	Imported Size In 2018	Imported Size In 2019	Imported Size In 2020	Market Share 2020 (%)
	The world	3 750.15	4 794.68	4 704.76	4 411.37	3 835.31	100
1	United State of America	1 235. 18	1 580.53	1 464.28	1 200.70	1 103.24	28.76
2	Germany	402.29	549.40	494.72	477.29	490.15	12.78
3	Holland	333.12	438.23	383.77	312.26	341.49	8.90
4	China	19.57	46.91	90.96	165.38	151.17	3.94
5	United Kingdom	173.65	216.96	199.60	177.49	149.42	3.89
6	France	84.30	113.93	128.12	112.73	119.99	3.13
7	Australia	130.57	149.17	123.80	116.52	108.94	2.84
8	Canada	105.59	120.26	129.88	115.59	94.94	2.47
9	United Arab Emirate	167.12	196.17	171.28	139.29	90.39	2.36
10	Japan	70.79	107.71	109.20	93.083	90.28	2.35

Data source: Trade Map ITC, data extracted in October, 2020

Table D: Data Ranking Countries' Exports of Cashew Nut-Shelled by Size (HS 080132)

Rank	Exporting Countries	Export Size in 2016	Export Size In 2017	Export Size In 2018	Export Size In 2019	Export Size In 2020	Market Share 2020 (%)
	The world	4 433.42	5 494.88	4 931.43	4 666.74	3 993.38	100
1	Vietnam	2 732.52	3 385.09	3 128.96	2 941.54	2 633.21	65.94
2	India	730.90	942.41	666.43	564.57	404.23	10.12
3	Holland	242.50	302.77	304.09	248.28	271.24	6.79
4	Germany	133.74	169.28	179.61	174.39	200.23	5.01
5	Brazil	129.59	114.09	116.09	120.07	90.67	2.27
6	Indonesia	60.91	58.57	53.83	55.63	43.91	1.10
7	Ivory Coast	61.07	70.18	95.82	66.37	36.57	0.91
8	Belgium	32.49	48.46	52.73	73.64	29.08	0.73
9	Mozambique	13.41	11.20	1.88	56.96	28.94	0.72
10	United State of America	24.80	30.35	22.77	20.75	19.73	0.49
	(......)						
18	Thailand	10.15	14.74	14.82	13.55	11.48	0.29
34	Cambodia	0.03	0.03	0.67	1.59	2.46	0.06

Source: Trade Map ITC, data extracted in October, 2020

Table E: Data Ranking Countries' Size of Cashew Harvesting Area in 2019

Rank	Countries	Harvest area (Hectare)	Production in MT per hectare
1	Ivory Coast	1 913.073	0.41
2	India	1 105.000	0.67
3	Tanzania	980.363	-
4	Benin	573.204	0.35
5	Indonesia	496.331	0.27
6	Brazil	426.417	0.33
7	Guinea Bissau	279.610	0.59
8	Boronia	276.365	1.03
9	Vietnam	276.365	1.03
10	Cambodia*	165.670	1.46
11	Thailand	121.36	1.49

Source: - The Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)

- Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries

Table F: Data Ranking Countries According to Cashew Nut-in-Shell Prices (HS 0801.31)

Exporting country	Unit Price in US$/MT				
	2016	2017	2018	2019	2020
World	1 728	-	1 302	1 113	1 244
Tanzania	1 460	1 591	1 528	1 436	1 581
Benin	520	915	1 256	755	1 088
Ghana	6 071	1 323	1 631	941	1 266
Guinea Bissau	909	1 126	1 136	1 398	1 281
Ivory Coast	1 289	1 913	1 612	1 200	1 152
Indonesia	1 705	2 052	1 658	1 486	1 323
Nigeria	-	-	444	941	1 000
Mozambique	1 359	1 488	1 570	1 227	1 187
United Arab Emirates	603	939	6 000	8 944	1 109
Senegal	1 022	2 422	1 461	931	950
Cambodia	1 622	1 702	2 074	1 979	1 724
Vietnam	2 379	3 347	9 920	3 489	4 773
Thailand	1 579	1 822	987	702	817

Source: Trade Map ITC, data extracted in October, 2020

Table G: Data Ranking Countries According to Cashew Nut-Shelled Prices (HS 0801.32)

Exporting country	Unit Price in US$/MT				
	2016	2017	2018	2019	2020
World	7 902	9 433	11 109	6 756	6 761
Vietnam	8 199	9 988	12 267	7 162	6 602
India	8 796	10 658	9 977	8 275	7 833
Holland	8 506	10 104	10 664	8 443	7 991
Germany	9 581	11 469	12 414	10 118	9 545
Brazil	8 313	9 987	9 311	7 098	5 866
Indonesia	6 240	9 886	9 019	7 419	6 480
Ivory Coast	7 464	8 620	9 842	5 914	5 876
Belgium	8 518	10 456	9 958	7 920	5 933
Mozambique	5 924	5 500	7 625	5 729	5 729
United State of America	5 910	6 764	8 588	7 503	6 085
Cambodia	7 250	681	7 063	4 240	5 240
Thailand	7 064	11 144	10 535	9 803	9 764
Singapore	8 388	9 655	10 936	9 585	8 742

Source: Trade Map ITC, data extracted in October, 2020

Table H: Data Relating to Cashew Nut Manufacturing and Processing Enterprises in Cambodia

No	Company Name	Owner Name	Address	Investment Capital			
				Fixed	Total	Unit	Quantity
1	SME Cashew Processing Enterprise	Mrs. Mok Sreydy	Korkos village, Trapeang Preah commune, Prey Chor district, Kampong Cham province	250 000	500 000		
2	Processed Cashew Nuts	Mrs. Inn Laihout	Trapeang Arak village, Chey commune, Kampong Svay district, Kampong Thom Province	56 280	104 530	Ton	60
3		Mrs. Ly Sochin	Krong Svay village, Svay Pea commune, Mok Kampol district, Kandal province	113 000	208 000	Ton	100
4	Processing and packaging all types of grains	Mr. Choung Seanghak	Vealbei Chakkreyheng village, kranhoung commune, Snoul district, Kratie province	2 000	97 000	Kg	60
5	Cesan Agro	Mr. Chou Ke Seak	Khoun village, Kos commune, Veungsai district, Rattanakiri province	102 340	105 340		
6	Cashew Processing	Mr. Xia JinYou	Pachoun village, Ekphea commune, Ouchum district, Rattanakiri province	180 000	220 000		
7	Vithey Cashew Nuts (Cambodia)	Mr. Eng Mengtrai	Samrong Tboung village, Treak commune, Memot district, Tboung Khmom province	85 000	245 000	Ton	1 200
8	Cashew Nut Handicraft	Mr. Im Serey	1st village, Vealvong commune, Kampong Cham town, Kampong Cham province	2 000	18 750	Ton	1 562.20
9	Cashew Nut Handicraft	Mrs. Choun Sreysros	Tasen village, Sotin commune, Preychor district, Kampong Cham province	730	3 000	Ton	250
10	Cashew Nut Handicraft	Mrs. Leung Manut	Taoung village, Taoung commune, Chamkar Leu district, Kampong Cham province	2 600	8 260	Kg	688.33

11	Cashew Nut Handicraft	Mrs. Oeurn Mouycheng	Trapeang Chhouk village, Meas Chrey commune, Steung Trong district, Kampong Cham province	1 000	5 215	Kg	434.58
12		Mr. Chin Boran	Sangkat Chamchoav, Khan Porsenchey, Phnom Penh	6 570	11 570		

Source: Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation

Table I: Processing Companies Registered with the Council for the Development of Cambodia (CDC)

No	Company Name	Description	Investment Capital (US$)	Location
1	Tong Min Group Engineering Co.,Ltd.	Agro-Industrial crop (Rubber, Cashew) and Processing Factory	18 575 961	Kratie district, Kratie province
2	Agro Star Investment Co.,Ltd	Agro-Industrial crop (Rubber, Cashew) and Processing Factory	285 000	Cheung Prey district, Kampong Cham province
3	DauTu Saigon-Binh Phuoc (SBK) Co.,Ltd	Agro-Industrial crop (Rubber, Cashew)	16 706 656	Kratie district, Katie province
4	Jinri Investment (Cambodia) Co.,Ltd	Processing Factory of Agro-Industrial crop (Cassava, Peanut, Cashew)	2 139 220	Khan Porsenchey, Phnom Penh
	Total	**4 projects**	**37 706 837**	

Source: Council Development of Cambodia

Table J: List of Cashew Exporters (HS-08013100, HS-08013200)

No	Enterprise/Company	Address
1	FREE XPORT CROP CO., LTD.	No. 685, Street 99, Sangkat Russey Keo, Khan Russey Keo, Phnom Penh.
2	V.D.CAM IMPORT-EXPORT CO., LTD.	No. 83E1, Street 118, Group 2, Village 1, Sangkat Phsar Thmei 2, Khan Daun Penh, No. 685, Street 9, Sangkat Russey Keo, Khan Russey Keo, Phnom Penh.
3	SOKHA HAI IMPORT-EXPORT CO., LTD.	No. 685, Street 99, Sangkat Russey Keo, Khan Russey Keo, Phnom Penh.
4	NEANG POV IMPORT-EXPORT CO., LTD.	Group 1, Po village, Kong Kang commune, Ponhea Krek district, Kampong Cham province.
5	SOK SENG IMPORT-EXPORT CO., LTD.	# 685, Street 99A, Boeung Salang Village, Sangkat Russey Keo, Khan Russey Keo | Phnom Penh
6	FIRST PRO SOLUTION CO., LTD.	No. 187, Street 93, Sangkat Toul Sangke, Khan Russey Keo, Phnom Penh.
7	CHHUN RAT CO., LTD.	# 09E1, Street E, Phou Paem Village, Sangkat Kork Roka, Khan Prek Pnov, Phnom Penh.
8	TOEU GEN MENG IMPORT-EXPORT CO., LTD.	Stung Cheung Street, Popel Commune, Ponhea Krek District, Tbong Khmum Province.
9	CV HOME PRO IMPORT-EXPORT CO., LTD.	No. 5A, Concrete Road, Toul Sangke Village, Sangkat Toul Sangke, Khan Russey Keo | Phnom Penh
10	NEANGPICH APHIVATH IMPORT & EXPORT CO., LTD	No. 536, National Road 7, Suong Lech Village, Sangkat Suong, Suong Municipality, Tbong Khmum Province.
11	DC. CAM CROP CO., LTD	# 83E1, Street 118, Group 2, Village 1, Sangkat Phsar Thmei 2, Khan Daun Penh, Phnom Penh.
12	QIAN YI SHI JI CO., LTD	No. 901BER, National Road No. 2, Toul Roka Village, Sangkat Chak Angre Krom
13	LENG CHENG XPORT (CAMBODIA) CO., LTD	# 685, Boeung Salang Village, Sangkat Russey Keo, Khan Russey Keo, Phnom Penh.
14	B.P.P RUBBER CO., LTD	No. 27, Old Street 7, Village 10, Kampong Cham City, Kampong Cham Province
15	THANHLAN (CAMBODIA) CO., LTD.	No. 9 Street E, Sangkat Kokroka, Khan Prek Pnov, Phnom Penh.
16	ROYAL TRUST TRADING CO., LTD.	No. B070, Street 70, Sangkat Srah Chak, Khan Daun Penh, Phnom Penh
17	SAMETHIPHAL KAKSEKOR RUNG ROEUNG CO., LTD.	Boeung Reang Village, O'Sralou Commune, Malai District, Banteay Meanchey Province.
18	JH AGRICULTURE EXPORT IMPORT (CAMBODIA) CO., LTD.	No. 605, Mondul 1 Village, Svay Dangkum Commune, Siem Reap City, Siem Reap Province.
19	HJ INTEGRITY INVESTMENT CO., LTD.	Koh Pich Center, Building B-04 and A-01, LA SEIN House, Sangkat Tonle Bassac, Khan Chamkarmon, Phnom Penh

20	SANTANA AGRO PRODUCTS COMPANY LIMITED	No. 4015, Street 2004, Trapeang Lvea Village, Sangkat Kakab
21	SPECIALIZED CAMBODIAN PRODUCE CO., LTD.	Khan Por Senchey, Phnom Penh, No. 43, Preah Sihanouk Blvd, Sangkat Chaktomuk, Khan Daun Penh, Phnom Penh.
22	ROYAL CASHEW EXPORT (CAMBODIA) CO., LTD.	New Town, # 25, Prey Tea Village, Sangkat Choam Chao, Khan Por Sen Chey | Phnom Penh
23	POWER AGRICULTURE ASIAN JH CO., LTD.	No. 605, Hap Gang Street, Mondul 1 Village, Svay Dangkum Commune, Siem Reap City, Siem Reap Province
24	RATHNA GLOBAL ENTERPRISES CO., LTD.	Chrey village, Kandek commune, Prasat Bakong district, Siem Reap province.
25	ANVI INTERNATIONAL CO., LTD.	No. 03E0, Street 103C, O Bek Kam Village, Sangkat O Bek Kam, Khan Sen | Phnom Penh
26	MTST AGRO PRODUCT CO., LTD.	Samrong Tbong Village, Trok Commune, Memot District, Tbong Khmum Province.
27	HUNG HIEP (CAMBODIA) CO., LTD	No. 230A, Norodom Blvd, Phnom Penh
28	VITHEY AGRICULTURE (CAMBODIA) CO., LTD.	National Road No. 7, Samrong Tbong Village, Treak Commune, Memot District, Tbong Khmum Province.
29	PICH LIM VOTHY APHIVATH CO., LTD.	No. 506, Street 59, Group 13, O'Anlok Village, Ta Sen Commune, Kamrieng District.
30	CAWOTRA CO., LTD.	Battambang Province # 1511, Street 15 Elite, Sangkat Tonle Bassac, Khan Chamkarmon | Phnom Penh
31	AIDC TRADING CO., LTD.	Sihanoukville Special Economic Zone, Po Thuong Village, Bit Trang Commune and Smach Deng Village| Ream Commune, Prey Nob District, Preah Sihanouk Province.
32	WELHUNT AGRICULTURAL TECHNO	Thleuk Village, Peuk Commune, Ang Snoul District, Kandal Province.
33	HENG CHANTHORN INVESTMENT CO., LTD.	# C34, Road Lum, Sangkat Boeung Tumpun, Khan Meanchey, Phnom Penh
34	CONFIREL CO., LTD.	No. 138 BIS, Street 110, Sangkat Choam Chao, Phnom Penh (EMAIL: EXPORT@CONFIREL.COM)
35	FREE CO ZONE CO., LTD.	No. 07E, Street 01, Sangkat Srah Chak, Khan Daun Penh, Phnom Penh
36	HUNG RUI DA INTERNATIONAL TRADE (CAMBODIA) CO., LTD.	No. F108, Fortune Street, Trung Moan Village, Sangkat O Bek Kam, Khan Sen Sok | Phnom Penh

37	PRKNT TRADING CO., LTD.	# 252, Veng Sreng Street, Prey Chisak Village, Sangkat Choam Chao 3, Khan Por Senchey, Phnom Penh (EMAIL: SOPHALNHANH43@GMAIL.COM)
38	CAM-POPULAR PLANTATION CO., LTD.	Watkor Village, Watkor Commune, Battambang City, Battambang Province.
39	AVIC ENERGY (CAMBODIA) CO., LTD.	Trapeang Trach Village, Damnak Ampil Commune, Ang Snoul District, Kandal Province.
40	AKUPARA VENTURES (CAMBODIA) CO., LTD.	Apartment 202, Street Keno 9, Village 5, Sangkat Tonle Bassac, Khan Chamkarmon, Phnom Penh
41	BIG LUCK IMPORT EXPORT CO., LTD.	No. 59CER, Street 115, Sangkat Veal Vong, Khan 7 Makara, Phnom Penh
42	CHANTY SEANG LY IMPORT EXPORT CO., LTD.	No. 96, Bayap Village, Sangkat Phnom Penh Thmey, Khan Sen Sok, Phnom Penh,
43	OVERSEAS FOODS IMPORT EXPORT CO., LTD.	No. 63, Street Lom, Sleng Roling village, Sangkat Teuk Thla, Khan Sen Sok, Phnom Penh.
44	PHENDAROTH IMPORT EXPORT CO., LTD.	# 114E, Street 5, Kraing Angkrang Village, Sangkat Kraing Thnong, Khan Sen Sok | Phnom Penh
45	EXPO DENZI CO., LTD.	A7, Kola Laom Street, Sangkat Chroy Changva, Khan Chroy Changva, Phnom Penh
46	VITHEY (CAMBODIA) CASHEW NUT CO., LTD.	National Road No. 7, Samrong Tbong Village, Trok Commune, Memot District, Tbong Khmum Province.
47	HENG XING LONG (CAMBODIA) INTERNATIONAL TRADING CO., LTD.	Borey Peng Huoth # 5, Street Borey 8, Sangkat Phnom Penh Thmey, Khan Sen Sok, Phnom Penh
48	QUANG POV LENG CO., LTD.	No. 09, Street E, Phlou Paem Village, Sangkat Kork Roka, Khan Prek Pnov, Phnom Penh.
49	KAMYA AGRITRADE CO., LTD.	No. 5, Room 302, Street 335, Sangkat Boeung Kak I, Khan Toul Kork, Phnom Penh
50	T.O.T (TRUST OUR TRADE) CO., LTD	No. 1A, Street 907, Sangkat Toul Sangke, Khan Russey Keo, Phnom Penh.
51	KC SKINCARE CO., LTD.	# 96, St. Avenue New Premium Lane, Sangkat Phnom Penh Thmey, Khan Sen Sok, Phnom Penh
52	PAN SOK LEANG CO., LTD.	No. 09, Street Euro, Klou Paem Village, Sangkat Kork Roka, Khan Prek Pnov, Phnom Penh.
53	EZER HEALING FOOD CO., LTD.	Building No. 111G, New Road (Keo Chenda), Village 3, Sangkat Chroy Changva, Khan Chroy Changva | Phnom Penh
54	CAMBODIAN AGRICULTURE COOPERATIVE CORPORATION PLC.	No. 13A, Lum Road, Sangkat Russey Keo, Khan Russey Keo, Phnom Penh
55	MEAS CHANNY IMPORT EXPORT CO., LTD.	No. 70 CDEO, Street 115, Village 2, Sangkat Boeung Prolit, Khan 7 Makara | Phnom Penh

56	SESAN AGRO CO., LTD.	O'Kandel village, Boeung Kanseng commune, Banlung district, Rattanakiri province
57	HESED AGRICULTURE TRADING CO., LTD.	No. 288, Street 10M, Bayap Village, Sangkat Phnom Penh Thmey, Khan Sen Sok, Phnom Penh.
58	KIRIROM FOOD PRODUCTION (K.F.P) CO., LTD	No. 1B, Street 21, Sangkat Tonle Bassac, Khan Chamkarmon, Phnom Penh
59	NATURAL AGRO TRADE CO., LTD.	# 39, BE01, Street 1952, Sangkat Phnom Penh Thmey, Khan Sen Sok, Phnom Penh

Source: Ministry of Commerce

Table K: Data for Cambodian Cashew Exports in 2020 and 2021

Year	Quantity (Kg)	Tax Fee (Riels)
2020	**144,127,699**	**515,027,043,196**
2021	**175,781,945**	**780,241,415,574**

Source: General Department of Customs and Excise of Cambodia

The National Cashew Policy 2022-2027 was prepared by:

H.E. PAN Sorasak	Minister of Commerce
H.E. CHAN Rasy	Secretary of state of Ministry of Commerce
H.E. REACH Ra	Secretary of state of Ministry of Commerce
H.E. THAO Sokmuny	Secretary of state of Ministry of Commerce
H.E. VAR Roth San	Secretary of state of Ministry of Commerce
H.E. KAO Kosal	Delegate of the Royal Government in charge as Director General of Trade Promotion
Mr. OP Rady	Deputy Director General of Trade Promotion
Mr. CHHEAV Pha	Deputy Director General of Domestic Trade
Mr. TITH Seychanly	Director of Trade Policy Department
Mrs. BUN Chamnan	Deputy Director of Trade Policy Department
Mr. KHITH Oukdamsidara	Deputy Director of Trade Policy Department
Mr. SOK Sovan	Chief of Bureau of Trade Policy Department
Mrs. CHAO Hey	Chief of Bureau of Trade Policy Department
Mr. CHHAT Sannhou	Deputy Chief of Bureau of Trade Policy Department
Mr. TAING Chyseng	Deputy Chief of Bureau of Trade Policy Department

In collaboration with:

1. **Mr. James Fitzpatrick** **International Expert**
2. **HEKS/EPER**
3. **Cambodian Institute for Research and Rural Development**
4. **Harvest II of USAID**
5. **Cambodia Partnership for Sustainable Agriculture (CPSA of Grow Asia)**